

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้มีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1

กาญจนา ฮวดเส็ง

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1

กาญจนา ฮวดเส็ง

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2567

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

THE RELATIONSHIP BETWEEN PARTICIPATION AND INTERNAL QUALITY
ASSURANCE OF SCHOOLS UNDER THE PRACHINBURI PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 1

KANJANA HUADSENG

AN INDEPENDENT STUDY SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF
THE REQUIREMENTS FOR MASTER DEGREE OF EDUCATION
IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
FACULTY OF EDUCATION
BURAPHA UNIVERSITY

2024

COPYRIGHT OF BURAPHA UNIVERSITY

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ได้พิจารณางาน
นิพนธ์ของ กาญจนา ฮวดเส็ง ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์

คณะกรรมการสอบงานนิพนธ์

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรัชนันท์ เจริญอาภรณ์
วัฒนา)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปุณณิษฐา มาเชก)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปุณณิษฐา มาเชก)

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. สฎายุ ชีระวนิชตระกูล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทวัส แจงเอียด)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

65920298: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

กาญจนา ฮวดเส็ง : การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1. (THE RELATIONSHIP BETWEEN PARTICIPATION AND INTERNAL QUALITY ASSURANCE OF SCHOOLS UNDER THE PRACHINBURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1) คณะกรรมการควบคุมงานนิพนธ์: สุเมธ งามกนก, ปุณณิษฐา มาเชก ปี พ.ศ. 2567.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 จำนวน 291 คน โดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำแนกตามที่ตั้งของอำเภอเป็นเกณฑ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของ Likert ค่าอำนาจจำแนกของการมีส่วนร่วมอยู่ระหว่าง .46 ถึง .86 ค่าอำนาจจำแนกของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอยู่ระหว่าง .63 ถึง .87 มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 อยู่ในระดับมาก
2. การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 อยู่ในระดับมาก
3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

ปราจีนบุรี เขต 1 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .31 ถึง .61 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยรวมมีค่า .45 ซึ่งมีความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

65920298: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed. (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: PARTICIPATION, INTERNAL QUALITY ASSURANCE OF SCHOOLS

KANJANA HUADSENG : THE RELATIONSHIP BETWEEN PARTICIPATION AND INTERNAL QUALITY ASSURANCE OF SCHOOLS UNDER THE PRACHINBURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1. ADVISORY COMMITTEE: SUMETH NGAMKANOK, PUNNITHTHA MRAZEK 2024.

The purpose of this research were to study the relationship between participation and Internal quality assurance of schools under the Prachinburi Primary Educational Service Area Office 1. The sample group consisted of 291 school administrators and teachers under the Prachinburi Primary Educational Service Area Office 1, using the stratified random sampling method, classified by location of the district. The instrument used in this research was 5-level rating scale of Likert (1961). The discrimination of the participation were between .46 and .86, and internal quality assurance of schools under the Prachinburi Primary Educational Service Area Office 1 were between .63 and .87. The reliability of the whole questionnaire was .98. The statistics used for data analysis were mean scores, standard deviations, and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.

The results of research were as follows:

1. Participation of school administrators and teachers of schools under the Prachinburi Primary Educational Service Area Office 1 war at a high level.
2. Internal quality assurance of schools under the Prachinburi Primary Educational Service Area Office 1 According to the opinions of school administrators and teachers of schools under the Prachinburi Primary Educational Service Area Office 1 was at a high level.
3. The relationship between participation and internal quality assurance of schools under the Prachinburi Primary Educational Service Area Office 1 was related with a coefficient between .31 and .61, and the relationship between participation and internal quality

assurance overall it was at a level of .45, which was statistically significant at the .01 level, which was moderate correlated.

กิตติกรรมประกาศ

งานนิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษาและช่วยแนะนำ แก่ไข ขอบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. สุเมธ งามกนก อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปุณณัฐธามาเชก อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้แนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจน แก่ไขขอบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วนและเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา และได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปรัชมนันท์ เจริญอาภรณ์วัฒนา กรรมการสอบงานนิพนธ์ ที่ให้ความรู้ คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขและวิจารณ์ผลงานเพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทำให้ผู้วิจัยมีแนวทางในการศึกษา ความรู้ และประสบการณ์กว้างขวางในการทำงานนิพนธ์ จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ว่าที่เรือตรี ดร.ภัทรารุช รักกลิ่น ดร.ณัฐฉน พุเต็มวงศ์ อาจารย์ประจำภาค วิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา และนางสาวสุกัลยา กุระธรรม ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดงกระทงยาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้ให้ความกรุณาและอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของ แบบสอบถามและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการทำงานนิพนธ์ รวมทั้งคณะผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรีเขต 1 ทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถาม ขอขอบพระคุณบุคลากร และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ

คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากงานนิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาแก่บุพการีและ บุรพาจารย์ที่ได้กรุณาอบรมสั่งสอน ให้ความรัก ความเมตตา และประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ ผู้วิจัย จนได้รับความสำเร็จในการศึกษาสมดังความมุ่งหมายทุกประการ

กาญจนา ฮวดเส็ง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญ	ฅ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่ 1	1
บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
คำถามในการวิจัย.....	4
สมมติฐานในการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
บทที่ 2	10
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
สภาพทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1	10
แนวคิด ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	15
ความหมายของการมีส่วนร่วม	15

ความสำคัญของการมีส่วนร่วม	17
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม	19
การประกันคุณภาพการศึกษา	33
ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา.....	33
ความเป็นมาของการประกันคุณภาพการศึกษาในประเทศไทย	36
หลักการและแนวคิดการประกันคุณภาพสถานศึกษา	41
หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	47
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย	54
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	56
บทที่ 3	59
วิธีดำเนินการวิจัย	59
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	59
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	60
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	61
การเก็บรวบรวมข้อมูล	62
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	64
บทที่ 4	66
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	66
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	67
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
บทที่ 5	81
สรุป อภิปรายผล และขอเสนอแนะ	81

สรุปผลการวิจัย81

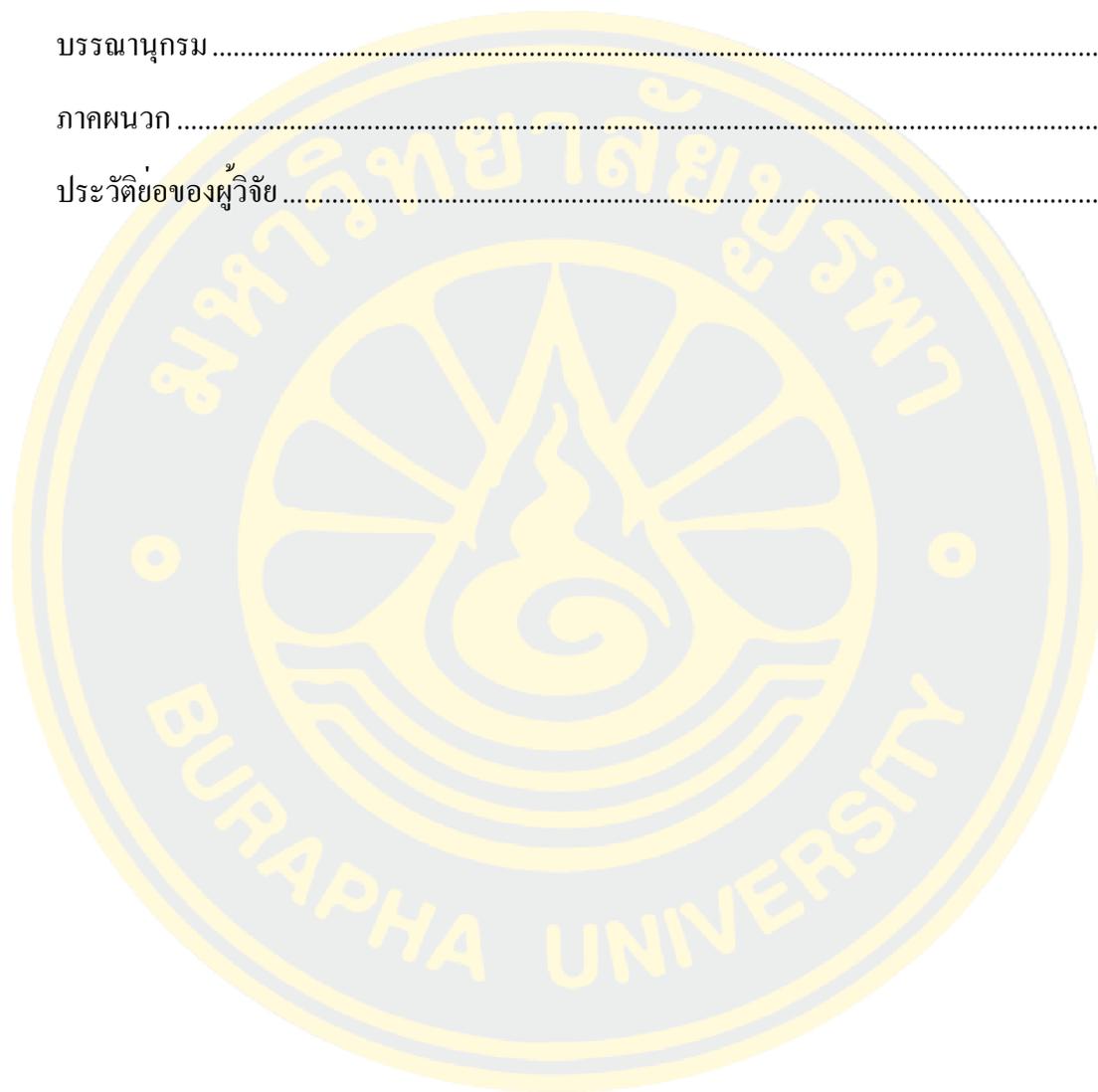
อภิปรายผล.....84

ข้อเสนอแนะ.....91

บรรณานุกรม93

ภาคผนวก100

ประวัติย่อของผู้วิจัย129

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของการมีส่วนร่วม	28
ตารางที่ 2 จำนวนประชากร กลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามที่ตั้งอำเภอของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1	59
ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการมีส่วนร่วม ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปราจีนบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้าน	67
ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการมีส่วนร่วม ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปราจีนบุรี เขต 1 ด้านการวางแผน โดยรวมและรายข้อ	68
ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการมีส่วนร่วม ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปราจีนบุรี เขต 1 ด้านการตัดสินใจ โดยรวมและรายข้อ	69
ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการมีส่วนร่วม ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปราจีนบุรี เขต 1 ด้านการดำเนินการ โดยรวมและรายข้อ.....	70
ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการมีส่วนร่วม ตามความคิดเห็นของ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปราจีนบุรี เขต 1 ด้านการประเมินผล โดยรวมและรายข้อ	71
ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้าน	72
ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต	

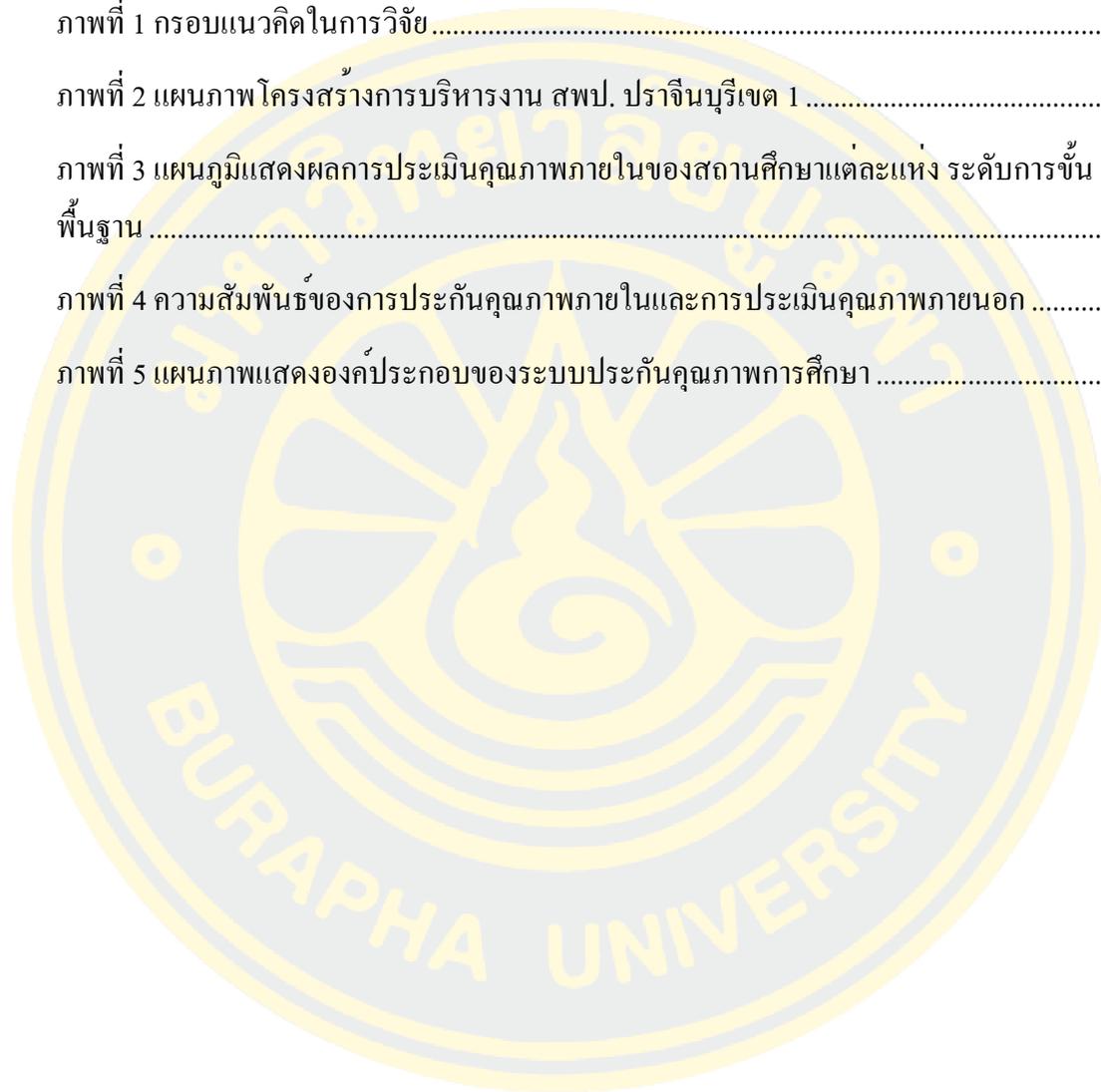
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาโดยรวมและรายชื่อ	73
ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา โดยรวมและรายชื่อ	74
ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา โดยรวมและรายชื่อ	75
ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา โดยรวมและรายชื่อ	76
ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 ด้านการติดตามผลการดำเนินการ โดยรวมและรายชื่อ	78
ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับ ของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 ด้านการรายงานผลการประเมินตนเอง โดยรวมและรายชื่อ	79
ตารางที่ 15 ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1	80
ตารางที่ 16 ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามเกี่ยวกับตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1	127

ตารางที่ 17 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามเกี่ยวกับการ
ดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความเห็นของผู้บริหารและครู ของโรงเรียนใน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1128

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
ภาพที่ 2 แผนภาพโครงสร้างการบริหารงาน สพป. ปราจีนบุรีเขต 1	11
ภาพที่ 3 แผนภูมิแสดงผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ระดับการขั้น พื้นฐาน	14
ภาพที่ 4 ความสัมพันธ์ของการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก	42
ภาพที่ 5 แผนภาพแสดงองค์ประกอบของระบบประกันคุณภาพการศึกษา	46

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดหลักการจัดการศึกษาไว้ 3 ประการ โดยเน้นการศึกษาตลอดชีวิต และสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาพร้อมทั้งพัฒนากระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยยึดหลักความมีเอกภาพในการกำหนดนโยบาย เน้นการศึกษาตลอดชีวิต เน้นการกระจายอำนาจการประกันคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพ ระดมทรัพยากรที่มีอยู่รอบ ๆ สถานศึกษา เน้นการมีส่วนร่วมของบุคคลครอบครัว ชุมชน องค์กร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชนและสถาบันสังคมอื่น โดย มาตรา 39 ที่กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งในด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษา โดยตรง จึงทำให้แนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นที่ไปตามเป้าหมายนั้น ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาการศึกษา โดยการเปิดโอกาสให้ครูหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามกระบวนการในด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหาร งานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานบริหารทั่วไป(กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

การมีส่วนร่วมเป็นสิ่งสำคัญในการเสริมสร้างการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม หากผู้บริหารให้ความสำคัญในการทำงานร่วมกัน ย่อมทำให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของ ผู้ใต้บังคับบัญชา เมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาพึงพอใจ จะส่งผลให้ปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ มนธิรา สร้อยศรี (2564) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม เป็นรูปแบบการบริหารงานเชิงจิตวิทยาที่เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานมีแรงจูงใจในการทำงานเพื่อเป้าหมายสำคัญอย่างหนึ่งอย่างใด โดยผู้บริหารต้องมอบอำนาจหน้าที่ ต้องมีความไว้วางใจ เชื่อมั่นในความรับผิดชอบ และยอมรับการตัดสินใจซึ่งจะช่วยให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น โดยการมีส่วนร่วมนั้น ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถมีส่วนร่วมในหลายแง่มุม ทั้งในด้านการวางแผน การปฏิบัติงาน การติดตามประเมินผล และการปรับปรุงพัฒนา ซึ่งการบริหารการศึกษาในสถานศึกษานั้น ผู้มีบทบาทหน้าที่สำคัญคือผู้บริหาร มีหน้าที่ในการวางแผนการพัฒนา การจัดทำงบประมาณ บริหารการเงิน การเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดีและสามารถทำให้ผู้ร่วมงาน

ร่วมกันทำงานอย่างเป็นระบบเพื่อขับเคลื่อนระบบการบริหารงานภายในโรงเรียนได้ ดังนั้น การมีส่วนร่วมของผู้ปฏิบัติงาน จึงเป็นกลไกสำคัญในการบริหารสถานศึกษาให้เป็นที่ไปตามเป้าหมายที่กำหนดได้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หมวด 6 เรื่อง มาตรฐานและการประกันคุณภาพ การศึกษาได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพและมาตรฐาน ซึ่งประกอบด้วย การประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก (พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545) การประกันคุณภาพภายใน เป็นการสร้างระบบและกลไกในการพัฒนา ติดตามตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานของ สถานศึกษาให้เป็นที่ไปตามนโยบาย เป้าหมายและระดับคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดโดย สถานศึกษาและหรือหน่วยงานต้นสังกัด โดยหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา กำหนดให้มี ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่ง ของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็น รายงานประเมินคุณภาพภายในเสนอต่อสภาสถาบัน หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและ เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (ราชกิจจานุเบกษา, 2561) โดยมาตรา 49 ตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้สำนักงานรับรองการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา (สมศ.) มีฐานะเป็นองค์กรมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมิน คุณภาพภายนอกและทำ การประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความ มุ่งหมายและหลักการ และแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอก ของสถานศึกษาทุกแห่ง อย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปีนับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอ ผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน ซึ่งเป็นการรับรองคุณภาพให้กับ สถานศึกษาในการจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

ในปีการศึกษา 2564 สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปราจีนบุรี เขต 1 ที่ผ่านการรับรองการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา (สมศ.) รอบ 4 (พ.ศ. 2559 – 2563) มีจำนวนโรงเรียนที่ผ่านการโรงเรียนที่ได้รับรองการประเมินเพียง 11 โรงเรียน คิด เป็นร้อยละ 12.28 (ศึกษาธิการจังหวัดปราจีนบุรี, 2565) จากการวิเคราะห์พบว่า เกิดจากความพร้อม ในการเข้ารับการประเมินของแต่ละสถานศึกษา บุคลากรภายในสถานศึกษาขาดการมีส่วนร่วมใน การดำเนินงาน และยังขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา นอกจากนี้ยังไม่ได้้นำการประเมินคุณภาพมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงการประกัน

คุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1, 2566, หน้า 26) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วันทนา นื่อน้อย (2560) ที่พบว่าปัญหาในการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาขาดความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ขาดการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศไม่เป็นระบบ ตลอดจนขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ทำให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา และจากผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของจังหวัดปทุมธานี พบว่าคะแนนเฉลี่ยรวมทุกวิชาระดับจังหวัด ต่ำกว่า คะแนนเฉลี่ยรวมทุกวิชา ระดับประเทศ (ศึกษาธิการจังหวัดปทุมธานี, 2565) แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมีการจัดรูปแบบการพัฒนาการศึกษาไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดซึ่งสถานศึกษาบางแห่งอาจจะจัดการเรียนการสอนโดยไม่มีแผน บางแห่งอาจจะมีแผนแต่ไม่มีการตรวจสอบประเมินผล และไม่ได้นำผลการประเมินมาพัฒนาปรับปรุงเท่าที่ควร รวมทั้ง บุคลากรมีน้อย ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษายังต้องปรับตัวกับปริมาณงานที่มาก จึงทำให้การดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไม่เป็นระบบ ขาดความต่อเนื่อง บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพ ขาดความร่วมมือและการมีส่วนร่วมขององค์กร

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมมีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งถือเป็นงานหนึ่งที่มีความสำคัญ และถือเป็นงานหลักที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเอาใจใส่ เพราะเกี่ยวข้องโดยตรงกับการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาให้ได้มาตรฐานเพื่อสร้างความมั่นใจในการเข้ารับบริการทางการศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมและการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเกิดจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย นำข้อค้นพบไปปรับปรุงและการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและการมีส่วนร่วมของครู เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

2. เพื่อศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1

คำถามในการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 อยู่ในระดับใด

2. การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 อยู่ในระดับใด

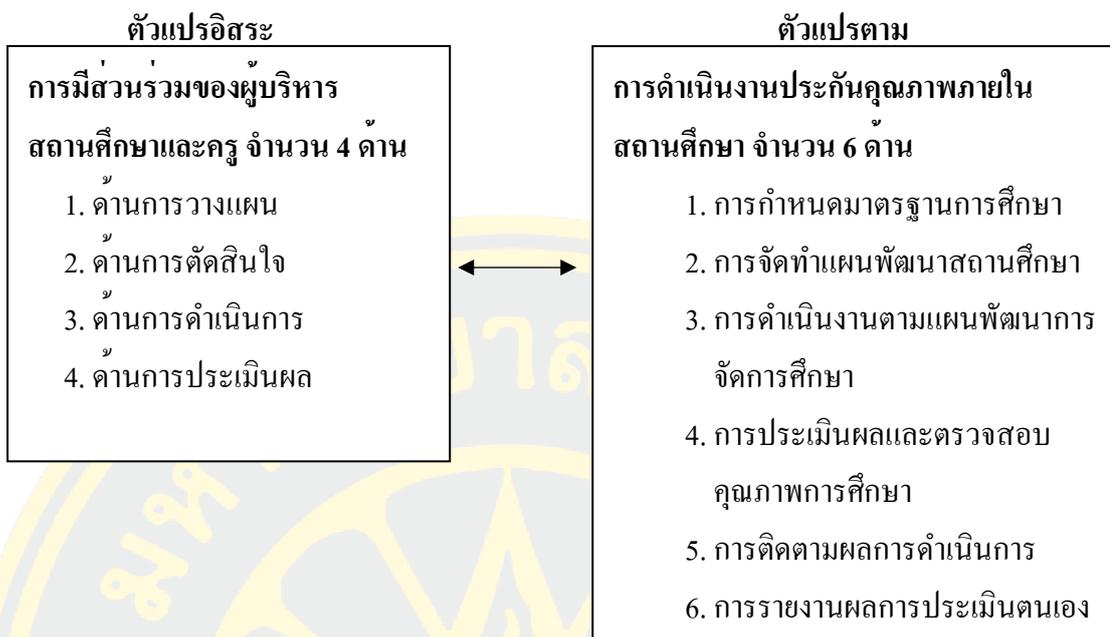
3. การมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาหรือไม่

สมมติฐานในการวิจัย

การมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี องค์ประกอบของการมีส่วนร่วม ตามแนวคิดของ Cohen & Uphoff (1980) Shadid et al. (1982) Hapgood (1969) ธร สุนทรายุทธ (2551) กระทรวงศึกษาธิการ (2552) เมตต์ เมตต์การ์ณจิต (2553) ศิริชัย กาญจนวาที และคณะ (2553) เจริญราชโสภณ (2554) จรัส อติวิทยากรณ์ (2554) ประเสริฐศักดิ์ เหมิน ไชสง (2559) ปฏิพล จำลอง (2562) นารีญา ศรีพันธุ์ และคณะ (2564) โกสินธุ์ สมุทรกลาง และคณะ (2565) และ การศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จากกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 (2561) ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบและนำข้อมูลไปพัฒนาการมีส่วนร่วมและการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1
2. ทำให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1
3. เป็นข้อมูลในการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา
4. ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำข้อมูลไปใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานสถานศึกษา ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา
การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งผู้วิจัยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 มีดังนี้

1.1 การมีส่วนร่วม ศึกษาองค์ประกอบตามแนวคิดของ ตามแนวคิดของ ของ Cohen & Uphoff (1980) Shadid et al. (1982) Hapgood (1969) ธร สุนทรายุทธ (2551) กระทรวงศึกษาธิการ (2552) เมตต์ เมตต์การ์ณจิต (2553) ศิริชัย กาญจนวาที และคณะ (2553) เจริญราช โสภ (2554) จรัส อติวิทยากรณ์ (2554) ประเสริฐศักดิ์ เหม ไชสง (2559) ปฏิพล จำลอง (2562) นารีญา ศรีพันธุ์ และคณะ (2564) โกสินธุ์ สมุทรกลาง และคณะ (2565) ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

1.1.1 ด้านการวางแผน

1.1.2 ด้านการตัดสินใจ

1.1.3 ด้านการดำเนินการ

1.1.4 ด้านการประเมินผล

1.2 การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จากกฎกระทรวงศึกษาธิการ คือ กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้

1.2.1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษา

1.2.2 การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา

1.2.3 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา

1.2.4 การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

1.2.5 การติดตามผลการดำเนินการ

1.2.6 การรายงานผลการประเมินตนเอง

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2565 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1, 2566) จำนวน 1,159 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 114 คน และครู จำนวน 1,045 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากประชากรโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie & Morgan (1970, pp. 607-610) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 291 คน โดยสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผล

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้แก่ 1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนา การจัดการศึกษา การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การติดตามผลการดำเนินการ และการรายงานผลการประเมินตนเอง

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้วิจัยกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะไว้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลได้ดำเนินการ กิจกรรม ร่วมในการวางแผน ร่วมคิดร่วมทำปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน และการนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้สำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

1.1 การมีส่วนร่วมในการวางแผน หมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอนการ ปฏิบัติงานร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในการเตรียมการก่อนการวางแผนการวิเคราะห์ ข้อมูลและปัญหา การกำหนดแผนงานและโครงการต่าง ๆ การปฏิบัติตามแผน และการประเมินผล

1.2 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอนการ ปฏิบัติงานร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในการรับรู้ว่ามีปัญหาและรู้ขอบข่ายของปัญหา การวิเคราะห์และประเมินผลปัญหา ตั้งเกณฑ์หรือมาตรฐานสำหรับเลือกแก้ปัญหา รวบรวมข้อมูล ตลอดจนหลักฐานและข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กำหนดวิธีทางปฏิบัติแก้ปัญหาและประเมินผล หรือลำดับความสำคัญ

1.3 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ หมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอนการ ปฏิบัติงานร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในการวิเคราะห์ความจำเป็นและความสำคัญของ โครงการ กำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานในโครงการ คัดเลือกและออกแบบการดำเนินงาน ตามโครงการ สร้างเกณฑ์สำหรับการประเมินผล ดำเนินการตามโครงการและกิจกรรม และ ประเมินผลการดำเนินการ

1.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอนการ ปฏิบัติงานร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน กำหนดตัวชี้วัด และเครื่องมือที่จะใช้วัด กำหนดเกณฑ์มาตรฐานหรือตัวเปรียบเทียบสำหรับตัวชี้วัด แต่ละตัวดำเนินการประเมินผล และวิเคราะห์เปรียบเทียบกับมาตรฐานที่ตั้งไว้

2. การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบ คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละระดับและประเภท การศึกษา โดยมีการควบคุม ตรวจสอบระบบการบริหารคุณภาพการศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนา และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนภายนอกว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัด ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่

2.1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐาน และตัวบ่งชี้เพื่อการประกันคุณภาพภายใน เพื่อใช้เป็นเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพของ สถานศึกษาโดยวิเคราะห์และสังเคราะห์มาจากมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มาตรฐานคุณภาพผู้เรียนตาม หลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาต้องผ่านความเห็นชอบของ คณะกรรมการสถานศึกษา รวมทั้ง มีการประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และ เผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนรับทราบ

2.2 การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีการจัดทำแผนพัฒนา คุณภาพของสถานศึกษา ที่แสดงแผนงาน โครงการ กิจกรรม วิธีการ งบประมาณ และผู้รับผิดชอบ อย่างชัดเจน สอดรับกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้ โดยมีการกำหนดกรอบ เวลาของการดำเนินงานอย่างน้อย 3 ปี เพื่อใช้เป็นกรอบ ทิศทางในการดำเนินงาน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายร่วมกันคิด วิเคราะห์ และพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบ และมีการนำแผนสู่การปฏิบัติตาม กรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้

2.3 การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีการ จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่แสดง โครงการ กิจกรรม วิธีการ งบประมาณ ทรัพยากร และผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน และเสนอ แผนปฏิบัติการประจำปี ต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ และนำ แผนปฏิบัติการประจำปี สู่การปฏิบัติตามกรอบ ระยะเวลา โครงการ กิจกรรม ที่กำหนดไว้ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี

2.4. การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีการ แต่งตั้ง คณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ประชุมชี้แจงสร้างความตระหนักความ เข้าใจในการประเมินคุณภาพภายใน กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของการประเมินอย่างชัดเจน โดยจัดทำเครื่องมือการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและนำผลการประเมิน คุณภาพภายในมาวิเคราะห์ วางแผน แก้ไข และปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษา

2.5 การติดตามผลการดำเนินการ หมายถึง สถานศึกษามีการแต่งตั้ง คณะกรรมการ ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษา วางระบบการทำงานและมอบหมายการติดตาม ตรวจสอบระดับ สถานศึกษาโดยแต่งตั้ง คณะกรรมการติดตามตรวจสอบ ซึ่งประกอบด้วย ครูและ บุคลากรที่ปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี ตามปฏิทินการปฏิบัติงานรวมทั้งดำเนินการแก้ไข ให้เป็นไปตามแผนเป็นระยะ ๆ ตลอดช่วงเวลาที่ปฏิบัติ และจัดทำรายงานเสนอเพื่อดำเนินการพัฒนา คุณภาพต่อไป

2.6 การรายงานผลการประเมินตนเอง หมายถึง สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูล สารสนเทศ วิเคราะห์ และแปลผล ให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณภาพตรงตามสภาพมาตรฐานของ สถานศึกษา เพื่อจัดทำรายงานประจำปี ได้อย่างเหมาะสม เข้าใจง่ายทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ นำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบ และรับรองผลการประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษา และรายงานต่อผู้เกี่ยวข้อง หน่วยงานต้นสังกัด และเผยแพร่สู่สาธารณชน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 มีประเด็นตามลำดับดังต่อไปนี้

1. สภาพทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1
2. แนวคิด ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
 - 2.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม
 - 2.2 ความสำคัญของการมีส่วนร่วม
 - 2.3 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม
3. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
 - 3.1 ความหมายของการประกันคุณภาพสถานศึกษา
 - 3.2 ความเป็นมาของการประกันคุณภาพการศึกษาในประเทศไทย
 - 3.3 หลักการและแนวทางการประกันคุณภาพสถานศึกษา
 - 3.4 หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
 - 3.5 ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา
4. ตัวแปรที่เกี่ยวข้อง
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สภาพทั่วไปของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ตั้งอยู่เลขที่ 814 ถนนปราจีนอนุสรณ์ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมืองปราจีนบุรี รหัสไปรษณีย์ 25000 รับผิดชอบโรงเรียนในพื้นที่ 5 อำเภอของจังหวัดปราจีนบุรี ดังนี้

1. อำเภอเมืองปราจีนบุรี
2. อำเภอบ้านสร้าง
3. อำเภอศรีมโหสถ
4. อำเภอศรีมหาโพธิ์

5. อำเภोजันตคาม

โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามีหน้าที่ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560 ลงวันที่ 22 พฤศจิกายน พ.ศ. 2560 ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แผนภาพโครงสร้างการบริหารงาน สพป. ปราจีนบุรีเขต 1
ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 (2566, หน้า 7)

วิสัยทัศน์ (Vision)

เด็กไทยเป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ รับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ได้รับการพัฒนาตนเองเต็มศักยภาพสู่ความเป็นเลิศ

พันธกิจ

1. จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์
2. พัฒนาสถานศึกษาให้มีความปลอดภัยแก่ผู้เรียน (โรงเรียนเยี่ยม)
3. ส่งเสริมความเป็นเลิศของผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามศักยภาพ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน (เด็กสุดยอด นำไปสู่รางวัล)
4. พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

5. สร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึง และเท่าเทียม

6. พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความเชี่ยวชาญในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองทิศทางการพัฒนาประเทศ (ครูสอนดี)

7. จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

8. พัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาทุกระดับและจัดการศึกษา โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (สำนักงานคุณภาพ)

เป้าประสงค์

1. ผู้เรียนมีภูมิคุ้มกัน พร้อมที่จะรับมือกับภัยคุกคามรูปแบบใหม่ทุกรูปแบบ รู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี ในการดำเนินชีวิตวิถีใหม่ และชีวิตวิถีถัดไปและได้รับการศึกษาในสถานศึกษาที่มีความปลอดภัย

2. ผู้เรียนได้รับการบริการการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง เสมอภาค และเท่าเทียม

3. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะความรู้ และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีสมรรถนะที่เหมาะสมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามช่วงวัย รวมถึงได้รับการส่งเสริมความเป็นเลิศเต็มตามศักยภาพ

4. ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ทันต่อการเปลี่ยนแปลง

5. หน่วยงานและสถานศึกษาได้รับการพัฒนาระบบบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ
กลยุทธ์หน่วยงาน

กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความปลอดภัยจากภัยทุกรูปแบบ

กลยุทธ์ที่ 2 สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับประชากรวัยเรียนทุกคน

กลยุทธ์ที่ 3 ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

กลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา

บทบาทหน้าที่ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1

การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาเกี่ยวข้องกับบุคลากรทุกคน ทุกฝ่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาตลอดทั้งสถานศึกษาต้องพร้อมรับการประเมินภายนอกด้วย ดังนั้น สถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หน่วยงานต้นสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีบทบาทหน้าที่และภารกิจสำคัญที่ต้องดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

เพื่อให้การดำเนินงานตามภารกิจข้างต้นของหน่วยงานต้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาและสถานศึกษาขับเคลื่อนไปอย่างมีประสิทธิภาพทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคม ในอนาคตรวมทั้งมีการพัฒนาสอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปการศึกษายิ่งขึ้นบุคลากรของหน่วยงาน ต้นสังกัดและสถานศึกษาควรมีบทบาทหน้าที่และภารกิจสำคัญในการดำเนินการพัฒนาระบบการ ประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 มีรายละเอียดดังนี้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1. สร้างความตระหนัก ความเชื่อและความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ การศึกษา
2. ร่วมดำเนินการวางระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เข้มแข็ง
3. นิเทศ กำกับดูแลและส่งเสริมให้ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาดำเนินไป อย่างต่อเนื่อง
4. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย กิจกรรม/รูปแบบและเทคนิควิธีการประกันคุณภาพภายในที่มี ประสิทธิภาพโดยพัฒนาจากสถานศึกษาต้นแบบ และขยายผลไปยังสถานศึกษาแห่งอื่นที่มีบริบท เดียวกันต่อไป
5. ดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่ง อย่างน้อยหนึ่ง ครั้งในทุกสามปี และแจ้งผลให้สถานศึกษาทราบรายงานผลให้สาธารณชนรับทราบเพื่อร่วมมือกัน พัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไป

หน่วยงานต้นสังกัด

1. จัดทำแนวทาง/คู่มือการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวง เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
2. จัดสรรทรัพยากร ทั้งงบประมาณ บุคลากร สิ่งอำนวยความสะดวกที่เป็นความจำเป็น พื้นฐานให้แก่สถานศึกษา
3. ติดตามตรวจสอบการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกปี
4. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและพัฒนานวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ศึกษาวิจัยสถานศึกษาที่จัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและถอดประสบการณ์เผยแพร่แก่ สถานศึกษาโดยทั่วไป
5. ประกาศผ่อนผันการปฏิบัติและวางแนวทางในการประกันคุณภาพภายในให้กับ สถานศึกษา กรณีที่เขตพื้นที่การศึกษาแจ้งว่าสถานศึกษาแห่งนั้น ไม่สามารถปฏิบัติงานบางประการ ตามแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงได้

ผลการประเมินภายนอกรอบสี่ (พ.ศ. 2559 – 2563)

ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ ระดับการศึกษาปฐมวัย ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ในระดับดีขึ้นไป รายมาตรฐาน มีดังนี้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1, 2566, หน้า 81)

มาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพเด็ก จำนวน 10 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 90.91

มาตรฐานที่ 2 ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ จำนวน 11 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100

มาตรฐานที่ 3 ด้านการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ จำนวน 10 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 90.91

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 มีผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับดีขึ้นไป รายมาตรฐาน ดังนี้

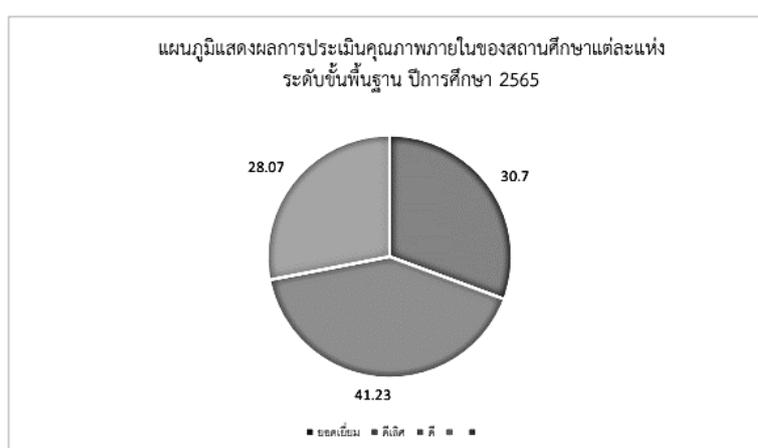
มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน จำนวน 11 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100

มาตรฐานที่ 2 ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ จำนวน 11 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100

มาตรฐานที่ 3 ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จำนวน 11 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 100

ผลการประกันคุณภาพภายใน

ผลการประเมินคุณภาพภายในระดับขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรีเขต 1 จำนวน 114 แห่ง พบว่า ผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาใน โดยมีผลการประเมินในระดับยอดเยี่ยม ร้อยละ 30.70 ระดับดีเลิศร้อยละ 41.23 ระดับดีร้อยละ 28.07 ตามลำดับ

ภาพที่ 3 แผนภูมิแสดงผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ระดับการขั้นพื้นฐาน

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 (2566, หน้า 81)

สรุปได้ว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ รับผิดชอบโรงเรียนในพื้นที่ 5 อำเภอ ของจังหวัดปราจีนบุรี คือ อำเภอเมืองปราจีนบุรี อำเภอบ้านสร้าง อำเภอศรีมโหสถ อำเภอศรีมหาโพธิ์ และอำเภอประจันตคาม มีภารกิจในการจัดการศึกษาให้แก่ประชากรวัยเรียนเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของมนุษย์ ส่งเสริมความเป็นเลิศของผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามศักยภาพ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันตามหลักสูตรและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 สร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษา อย่างทั่วถึง และเท่าเทียม พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความเชี่ยวชาญในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองทิศทางการพัฒนาประเทศ จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาทุกระดับและจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

แนวคิด ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม มีความสำคัญมากในการทำงานต่าง ๆ เพราะจะช่วยให้องค์กรมีบรรยากาศการทำงานที่ดี มีความสำเร็จของงานสูง ได้มีผู้ให้ทัศนะของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

ความหมายของการมีส่วนร่วม

Armstien (1969) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าไปมีส่วนร่วมโดยไม่มีบทบาทอะไรเลยย่อมไม่ได้ผล การมีส่วนร่วมที่มีคุณภาพนั้น ผู้เข้าร่วมจะต้องรู้จักการใช้อำนาจและสามารถควบคุมกิจกรรมนั้นได้จึงจะทำให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ

Berkley (1975) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ผู้นำเปิดโอกาสให้ผู้ตามทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจในการทำงานเท่าที่จะสามารถกระทำได้

Erwin (1976) ให้แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การพัฒนาแบบมีส่วนร่วม คือกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของประชาชน ใช้ความคิดสร้างสรรค์ และสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

Cohen & Uphoff (1981) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง สมาชิกของคณะกรรมการสถานศึกษาต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติได้แก่

1. การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร
2. การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ
3. การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ

อุทัย บุญประเสริฐ (2542) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกของชุมชน และประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจในกิจกรรมใด ๆ ให้ความช่วยเหลือและมีอิทธิพลต่อการ ดำเนินกิจกรรมที่มีผลกระทบต่อประชาชน

สมยศ นาวิการ (2545, หน้า 1) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึงกระบวนการ ของการให้ผู้ที่บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ เน้นการมีส่วนเกี่ยวข้องอย่าง แข็งขันของบุคคล ใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญของพวกเขาในการแก้ปัญหาของการ บริหารที่สำคัญ ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของแนวความคิดของการแบ่งอำนาจหน้าที่ ที่ถือว่าผู้บริหารแบ่ง อำนาจหน้าที่การบริหารให้เข้ากับผู้ที่บังคับบัญชาและต้องการให้ผู้ที่บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้อง อย่างแท้จริงในกระบวนการตัดสินใจที่สำคัญขององค์การ ไม่ใช่เพียงแค่สัมผัสปัญหาหรือแสดง ความห่วงใย

ปฏิพล จำลอง (2562) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมหมายถึง การดำเนินกิจกรรมขององค์การที่ เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องตามความเหมาะสม ตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผน การ ตัดสินใจ การดำเนินงาน และการประเมินผล จนเป็นวัฒนธรรมขององค์การ เกิดเป็นความผูกพัน สร้างความน่าเชื่อถือขององค์การให้ผูมีส่วนเกี่ยวข้องมั่นใจในการดำเนินการขององค์การ

สมบัติ นามบุรี (2562) การมีส่วนร่วมหมายถึง การเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วน เกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม โดยการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อกำหนดเป้าหมายของสังคมและการจัดสรรทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย และปฏิบัติตาม แผนการหรือโครงการต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจ

มนธิรา สร้อยศรี (2564) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม เป็นรูปแบบการบริหารงานเชิงจิตวิทยาที่ เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานมีแรงจูงใจในการทำงานเพื่อเป้าหมายสำคัญอย่างหนึ่งอย่างใด โดย ผู้บริหารมอบอำนาจหน้าที่ไว้วางใจ เชื่อมั่นในความรับผิดชอบ และยอมรับการตัดสินใจซึ่งจะช่วย ให้ผู้ที่บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น โดยการมีส่วนร่วมนั้นผู้ที่บังคับบัญชา สามารถมีส่วนร่วมในหลายแง่มุม ทั้งในด้านการวางแผน การปฏิบัติงาน การติดตามประเมินผล และการปรับปรุงพัฒนา

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลได้ดำเนินงานกิจกรรม ร่วมใน การวางแผน ร่วมคิดร่วมทำปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบการปฏิบัติตามแผน และการนำผลการ ประเมินไปปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้สำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้

ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

Likert (1961, p. 223) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมความสำคัญไว้ 8 ข้อ ดังนี้

1. ผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้แสดงความคิดเห็นและเสนอข้อแนะนำในการถกเถียงปัญหาต่าง ๆ ได้

2. เกิดกำลังใจในการปฏิบัติงาน โดยผู้บังคับบัญชากระตุ้นจิตใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารงานด้านต่าง ๆ ขององค์การ เกิดแรงกระตุ้นเกื้อหนุนต่อองค์การ เพื่อการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้

3. การบริหารแบบมีส่วนร่วมทำให้การสื่อสารภายในองค์การมีความคล่องตัวโดยเป็นไปอย่างอิสระในทิศทางเดียวกัน มีการสื่อสารที่ถูกต้องและเชื่อถือได้

4. ผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา มีการสื่อสารโต้ตอบกันอย่างเปิดเผยอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับเป้าหมายขององค์การ การปฏิบัติงานและกิจกรรมต่าง ๆ ภายในองค์การ

5. เป็นการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมยอมรับในการปฏิบัติงานในทุกกลุ่ม ทุกระดับขององค์การ

6. เปิดโอกาสให้ทุกกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายวัตถุประสงค์อย่างถูกต้อง

7. มีการกระจายงานไปยังหมู่ กลุ่มต่าง ๆ ซึ่งสามารถควบคุมกันเองได้ และสามารถแก้ไขปัญหาในเรื่องต่าง ๆ ได้ หลีกเลี่ยงการตำหนิและคว่ำกล่าวได้

8. ผู้บังคับบัญชาให้ความสำคัญของการพัฒนาตนเองของผู้ใต้บังคับบัญชา โดยจะส่งเข้าสู่การอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

จิณฉัตร ปะโคทัง (2550) ได้กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมที่มีความสำคัญ 10 ประการไว้ดังนี้

1. ระยะเวลาและสถานที่ในการมีส่วนร่วมกับโครงการควรต้องให้มีผู้มีส่วนได้ - เสียเข้ามามีส่วนร่วมให้ต่อเนื่องตามวงจรชีวิตของโครงการ ตั้งแต่เริ่มต้นจนโครงการยุติหรือหากคณะผู้บริหารเห็นว่าเหมาะสมก็ให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่แต่ละคนเกี่ยวข้องของด้วยจริง ๆ เท่านั้นก็ได้

2. การมีส่วนร่วมนั้นมีมิติทั้งด้านปริมาณและคุณภาพโดย

2.1 ทางด้านปริมาณ ถ้ามีคนมามีส่วนร่วมมากก็ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างกันดีขึ้นมาก ทำให้องค์การทางสังคมก่อตัวขึ้น

2.2 ทางด้านคุณภาพ ควรให้มีส่วนร่วมมีมิติที่จะขัดขวางความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างบุคคล หรือความเป็นนายเป็นบ่าวกัน ให้มีส่วนร่วมเสมอภาคกัน จึงจะถือว่าคุณภาพดี

3. การมีส่วนร่วมเป็นเป้าหมายปลายทาง (An End) หรือจะให้เป็นแนวทาง คือ จะให้เพียงบุคคลต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมก็พอใจคิดว่าบรรลุวัตถุประสงค์บางสิ่งบางอย่างแล้วหรือจะพิจารณาว่าการมีส่วนร่วมเป็นแนวทางที่ต้องทำให้ดีโดยตอบให้ได้ว่า “หลังจากการมีส่วนร่วมแล้วจะมีอะไรดีขึ้นอะไรควรเกิดขึ้นอีกบ้าง” อันเป็นการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมที่เป็นวิธีการหรือกระบวนการที่ต้องดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ ซึ่งทำให้เกิดความสำเร็จดียิ่งขึ้น

4. การมีส่วนร่วมนี้ตามธรรมชาติอาจเกิดขึ้นไม่สม่ำเสมอหรือตลอดเวลาก็ได้ เช่น เวลาเกิดภัยพิบัติคนช่วยเมื่อหมดภัยแล้วก็แยกกันกลับไปเช่นเดิม แต่ถ้าต้องการประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมแก้ปัญหาภัยพิบัติต่างๆ ในพื้นที่กว้างขวางขึ้นอาจต้องการตัวแทนประชาชนมีส่วนร่วมในเวลาที่ยาวนานขึ้นและอาจใช้วิธีการมีจดหมายข่าวแจ้งเรื่องไปยังประชาชนทั่วไปก็ได้

5. การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการทางสังคมและทางการศึกษา ซึ่งหากเกิดขึ้นได้ คือ ให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันไปด้วย จะเป็นเสมือนการให้การศึกษาแก่สังคมไปในขณะเดียวกันหลายโอกาสต้องเกิดความพร้อมในแต่ละเรื่องต้องใช้เวลารอคอยบางอย่างเช่นกัน

6. สถานการณ์มีส่วนร่วมนั้น ต้องคำนึงว่าการมีส่วนร่วมที่แท้จริง มิใช่เกิดขึ้นจากการออกคำสั่งแต่จะต้องสร้างขึ้นเองจะให้ใครสั่งมาร่วมกันให้เต็มที่แล้วคนมาร่วมคงไม่ค่อยเกิดขึ้นได้ การมีส่วนร่วมต้องใช้ความพยายามให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเกิดแนวคิดประชาสังคมมีจิตสำนึกสาธารณะ เคารพความหลากหลายทางความคิดเพราะทำให้มุมมองกว้างขึ้น และเกิดความร่วมมือกันจนเป็นวิถีชีวิตประจำวันของประชาชน

7. มีคณะผู้บริหารการมีส่วนร่วมพิจารณาเพื่อวางแผนดำเนินการให้เหมาะสมว่าจะให้บุคคลกลุ่มใดเข้ามามีส่วนร่วมเมื่อใดและโดยวิธีใด โดยคณะผู้บริหารการมีส่วนร่วมนี้ควรมีตัวแทนผู้ได้รับผลกระทบในจำนวนมากพอควรและให้มีความหลากหลายมากพอ

8. การมีส่วนร่วมรับรู้สภาพปัญหา โดยการมีส่วนร่วมจะทำให้คนในชุมชนได้รู้สภาพที่เป็นจริงมากขึ้น การมีส่วนร่วมเพื่อค้นหาปัญหา ทำให้เมื่อเห็นปัญหาแล้วจะนำความมุ่งมั่นที่จะคิดหาทางแก้ไขด้วยกันและร่วมกันแก้ปัญหานั้น ๆ ได้จะทำให้เป็นบทเรียนที่จะแก้ปัญหากันเองต่อไปได้

9. คนที่อยู่ร่วมกันในชุมชนส่วนใหญ่มิได้ใช้ชุมชนเป็นเพียงที่รวมคน คล้ายเอาก้อนหินมากองรวมกันเท่านั้น แต่คนในชุมชนหนึ่งๆ มักมีความผูกพันเอื้ออาทรต่อกันมีค่านิยมร่วมกัน

10. ควรทำให้การมีส่วนร่วมมีลักษณะปณารมณชั้นประกอบไปบ้าง เพราะในสังคมไทยการมีอารมณชั้นจะช่วยให้บรรยากาศมีส่วนร่วมเกิดขึ้น ดังนั้นในการประชุมถ้าใช้อารมณชั้นคนตรี เกม กีฬา เขาร่วมด้วยจะสร้างอารมณการมีส่วนร่วมให้เพิ่มมากขึ้นได้

จันทราณี สงวนนาม (2553) ได้กล่าวถึงความสำคัญของบริหารงานแบบมีส่วนร่วมว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการจูงใจให้ผู้ร่วมปฏิบัติงานในโครงการได้มีส่วนร่วมและมีความสำคัญในการตัดสินใจร่วมรับผิดชอบและร่วมมือในการพัฒนาองค์การที่ปฏิบัติอยู่ด้วยความเต็มใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานขององค์การ 3 ประการคือ

1. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งสมาชิกขององค์การย่อมมีความผูกพันกับองค์การที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่ และมีความปรารถนาที่จะได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การ แม้เพียงได้รับฟังความคิดเห็น ก็ทำให้รู้สึกว่าได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การ

2. การมีส่วนร่วมช่วยให้เกิดการยอมรับในเป้าหมาย เพราะนอกจากจะช่วยกระตุ้นให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นแล้ว ยังช่วยให้เกิดความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันระหว่างกลุ่มสมาชิก และความรุ่มร้อนนั้นจะแพร่ขยายไปทั้งองค์การ ทำให้สมาชิกทั้งองค์การมีเป้าหมายเดียวกัน การมีส่วนร่วมเป็นการยินยอมและพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ ซึ่งมีผลทั้งทางใจการยอมรับ การสนับสนุนและผลต่อการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่

3. การมีส่วนร่วมช่วยให้เกิดความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบ การที่บุคคลได้แสดงความคิดเห็นและยอมรับในเป้าหมายเดียวกัน จะช่วยกระตุ้นให้บุคคลเกิดความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานขององค์การ

สุรินทร์ แก้วมณี (2558) ได้สรุปถึงความสำคัญของบริหารงานแบบมีส่วนร่วมว่าก่อให้เกิดความสามัคคีระหว่างผู้บริหารงานและผู้ร่วมงานทุกระดับในองค์การ ช่วยลดความขัดแย้งในการทำงานเพิ่มพูนความไว้วางใจซึ่งกันและกันมากขึ้น สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ช่วยให้ผู้ร่วมงานมีสุขภาพจิตดี ทุกคนมีโอกาสแสดงศักยภาพและความสามารถส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในองค์การ อีกทั้งยังช่วยให้ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมมีความสำคัญต่อการบริหารงาน โดยผู้บังคับบัญชาเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้แสดงความคิดเห็นและเสนอขอแนะนำ อันจะส่งผลให้บุคคลได้บังคับบัญชาเกิดความเข้าใจในบริบท หน้าที่ และเป้าหมายของการดำเนินงานและช่วยลดความขัดแย้งในการทำงาน เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกันมากขึ้น ส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในองค์การ ซึ่งจะทำให้องค์การดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

จากการศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของนักวิชาการ พบว่า การมีส่วนร่วมจะเกี่ยวข้องกับด้านจิตวิทยาและสังคมวิทยา มีทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีสองปัจจัย (Two-Factor Theory) (Herzberg, 1959) โดยมุ่งความสนใจที่องค์ประกอบ 2 ชุด คือ องค์ประกอบของความพึงพอใจและไม่พึงพอใจ โดยพบว่าองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เกิดความสุขในการทำงานมีอยู่ 2 ประการ คือ

1.1. องค์ประกอบที่เรียกว่า องค์ประกอบที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ (Motivation Factors) มีอยู่ 5 ประการ คือ

1.1.1 ความสำเร็จของงาน หมายถึง การที่คนทำงานได้เสร็จสิ้น และประสบผลสำเร็จอย่างดี เมื่องานประสบผลสำเร็จจึงเกิดความรู้สึกพอใจและปลาบปลื้มในผลสำเร็จของงาน

1.1.2 การได้รับการยอมรับ หมายถึง การได้รับการยอมรับนับถือไม่ว่าจากผู้บังคับบัญชา จากเพื่อน จากผู้มาขอคำปรึกษา หรือจากบุคคลในหน่วยงาน การยอมรับนี้จะอยู่ในรูปของการยกย่องชมเชย หรือการยอมรับในความรู้ความสามารถ

1.1.3 ลักษณะของงาน หมายถึง งานที่สนใจ งานที่ต้องอาศัยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทาทาย หรือเป็นงานที่สามารถทำตั้งแต่ต้นจนจบได้โดยลำพัง

1.1.4 ความรับผิดชอบ หมายถึง ความพึงพอใจที่เกิดขึ้นจากการได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานและมีอำนาจในงานที่รับผิดชอบอย่างเต็มที่

1.1.5 ความก้าวหน้าในตำแหน่งการงาน หมายถึง ได้รับการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น การมีโอกาสได้ศึกษาเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม

1.2 องค์ประกอบที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในการทำงาน องค์ประกอบนี้เรียกว่า องค์ประกอบค้ำจุน (Hygiene Factors) มีอยู่ 11 ประการ คือ

1.2.1 เงินเดือน หมายถึง เงินเดือนและการเลื่อนขึ้นเงินเดือนนั้น เป็นที่พอใจของบุคคลในหน่วยงาน

1.2.2 โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต หมายถึง โอกาสที่จะได้รับการแต่งตั้งเลื่อนตำแหน่ง และได้รับความก้าวหน้าในทักษะวิชาชีพ

1.2.3 ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา หมายถึง การที่บุคคลสามารถทำงานร่วมกัน มีความเข้าใจอันดีและความสัมพันธ์อันดีกับผู้บังคับบัญชา

1.2.4 ฐานะของอาชีพ หมายถึง อาชีพที่เป็นที่ยอมรับของสังคมมีเกียรติและศักดิ์ศรี

1.2.5 ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา หมายถึง การติดต่อระหว่างบุคคลกับผู้บังคับบัญชาที่แสดงความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ความสามารถทำงานร่วมกันและเข้าใจซึ่งกันและกัน

1.2.6 ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน หมายถึง การติดต่อระหว่างบุคคลกับเพื่อนร่วมงานที่แสดงถึงความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ความสามารถทำงานร่วมกันและเข้าใจ

1.2.7 เทคนิคการนิเทศ หมายถึง ความสามารถของผู้บังคับบัญชาในการดำเนินงาน หรือความยุติธรรมในการบริหาร

1.2.8 นโยบายและการบริหารงานของบริษัท หมายถึง การจัดการการบริหารงาน ขององค์กร และการติดต่อสื่อสาร

1.2.9 สภาพการทำงาน ได้แก่ สภาพทางกายภาพของงาน เช่น แสง เสียง อากาศ ชั่วโมงทำงาน และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เช่น อุปกรณ์หรือเครื่องมือต่าง ๆ

1.2.10 ความเป็นอยู่ส่วนตัว หมายถึง ความรู้สึกดีหรือไม่ดีอันเป็นผลที่ได้รับจากงาน

1.2.11 ความมั่นคงในงาน หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อความมั่นคงในงาน ความยั่งยืนของอาชีพ หรือความมั่นคงขององค์กร

องค์ประกอบทั้งสองด้านเป็นสิ่งที่ผู้ปฏิบัติงานต้องการ เนื่องจากเป็นแรงจูงใจในการทำงาน องค์ประกอบหรือปัจจัยกระตุ้น เป็นองค์ประกอบที่สำคัญทำให้คนเกิดความสุขในการทำงาน และเมื่อคนได้รับการตอบสนองด้วยปัจจัยชนิดนี้แล้ว คนจะเกิดความพึงพอใจในงาน ส่วนปัจจัยค่าจูงทำหน้าที่เป็นตัวป้องกัน มิให้คนเกิดความทุกข์หรือความไม่พึงพอใจในการทำงานขึ้น เมื่อใดที่คนงานได้รับการตอบสนองปัจจัย ชนิดนี้อาจพอเพียงแล้วจะช่วยลดความไม่พึงพอใจในการทำงาน แต่ไม่ได้หมายความว่า ความพึงพอใจจะเกิดขึ้นเสมอไป เนื่องจากเป็นเพียงปัจจัยที่ป้องกัน มิให้ความไม่พึงพอใจเกิดขึ้น ความพึงพอใจจะเกิดขึ้นต่อเมื่อปัจจัยกระตุ้นได้รับการตอบสนอง

2. ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ของ McClelland (1961, pp.100 - 112) โดยได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับสิ่งจูงใจของมนุษย์ในการทำงานให้เกิดผลสำเร็จ ทั้งในระดับบุคคลและระดับสังคม สรุปได้ว่า คนเรามีความต้องการอยู่ 3 ประการ คือ

2.1 ความต้องการสัมฤทธิ์ผล (Need for Achievement) เป็นความปรารถนาจะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี พยายามเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ มีความสบายใจ เมื่อประสบความสำเร็จและมีความวิตกกังวลเมื่อไม่ประสบความสำเร็จ

2.2 ความต้องการความผูกพัน (Need for Affiliation) เป็นความต้องการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ต้องการความเป็นมิตรและสัมพันธ์ภาพที่อบอุ่น

2.3 ความต้องการมีอำนาจบารมี (Need for Power) ได้แก่ ความต้องการรับผิดชอบบุคคลอื่น ต้องการควบคุมและให้ผู้อื่นให้โทษแก่ผู้อื่นได้

สาระสำคัญของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์คือ ผู้ที่จะทำงานได้ประสบความสำเร็จต้องมีแรงจูงใจในด้านความต้องการสัมฤทธิ์ผลอยู่ในระดับสูง หรือกล่าวได้ว่าความสำเร็จของงานจะทำได้โดยการ

กระตุ้นความต้องการด้านสัมฤทธิ์ผล อยู่ในระดับสูง บุคคลแต่ละคนเมื่อมีความต้องการด้านสัมฤทธิ์ผลสูงก็สามารถทำงานได้สำเร็จ และช่วยให้งานของหน่วยงานสำเร็จไปด้วย

3. ทฤษฎีระบบการบริหาร 4 ระบบ ของ Likert (1967) ได้เสนอทฤษฎี การบริหาร ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกัน 4 รูปแบบ และเรียกว่า การบริหาร 4 ระบบ ประกอบด้วย

ระบบที่ 1 : แบบใช้อำนาจ (System 1 : Exploitative Authoritative) ระบบบริหารแบบนี้ผู้บริหารจะเชื่อมั่นในความคิดเห็นของตนเองสูง โดยให้ความไว้วางใจต่อผู้ร่วมงานน้อย การตัดสินใจมาจากผู้บริหารระดับสูงเท่านั้น การติดต่อสื่อสารจะตั้งเบื่องบนหน่วยเหนือลงมา การจูงใจให้ทำงานจะบีบบังคับหรือสร้างระเบียบกฎเกณฑ์ขึ้นให้เกิดความเกรงใจ กลัวความสัมพันธ์โดยส่วนตัวจะมีน้อยและลักษณะการทำงานมักจะทำตามความสามารถส่วนบุคคลเป็นรายคน เป้าหมายต่าง ๆ จะออกมาในลักษณะคำสั่งจากผู้บริหารระดับสูงขององค์กรเท่านั้น

ระบบที่ 2 : แบบใช้อำนาจเชิงเมตตา (Benevolent Authoritative) ระบบการบริหารแบบนี้ จะแสดงออกถึงท่าทีไว้วางใจต่อผู้ร่วมงาน มีวิธีการจูงใจผู้ร่วมงานโดยรางวัลแต่บางครั้งก็มีการบีบบังคับ ขอมิให้มีการสื่อสารจากผู้ร่วมงานไปสู่ผู้บริหารบาง บรรยากาศอาจจะดูเหมือนผู้บริหารขอความคิดเห็นและยอมรับความคิดเห็นจากผู้ร่วมงาน แต่จริง ๆ แล้วนโยบายและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ขององค์กรจะถูกกำหนดโดยผู้บริหารเท่านั้น ซึ่งผู้บริหารอาจให้ผู้ร่วมงานตัดสินใจได้ในระดับหนึ่ง แต่ทั้งนี้ต้องสอดคล้องกับนโยบายที่ผู้บริหารได้วางไว้

ระบบที่ 3 : การปรึกษาหารือ (System 3 : Consultative Democratic) ระบบการบริหารแบบนี้ผู้บริหารจะยอมรับความสามารถของผู้ร่วมงานมาก มีความไว้วางใจและยอมให้ผู้ร่วมงานเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยการขอคำปรึกษาหารือ หรือขอเสนอแนะ เพื่อประกอบเป็นแนวทาง มีการจูงใจในลักษณะของการให้รางวัลเป็นส่วนใหญ่ การติดต่อสื่อสารเป็นแบบ 2 ทางโดยสมบูรณ์ ผู้บริหารจะเป็นฝ่ายวางนโยบายขององค์กรอย่างกว้าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการทำงาน ความสัมพันธ์ส่วนตัวจะใกล้ชิดสนิทสนมกันได้ทั้งผู้บริหารและผู้ร่วมงาน แต่การตัดสินใจในเรื่องสำคัญยังคงเป็นหน้าที่ของฝ่ายบริหารอยู่

ระบบที่ 4 : แบบมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง (System 4 : Participative – Democratic) ระบบการบริหารแบบนี้ผู้บริหารมีความเชื่อมั่นและไว้วางใจในตัวผู้ร่วมงานมาก มีการกระจายตัดสินใจสั่งการไปทั้งองค์กร การติดต่อสื่อสารนอกจากจะเป็น 2 ทางแล้ว ยังมีการติดต่อสื่อสารระหว่างเพื่อนร่วมงานด้วย การจูงใจมักอยู่ที่เป้าหมายและการพัฒนาองค์กร ความสัมพันธ์โดยส่วนตัวเป็นอย่างฉันทมิตรระหว่างผู้บริหารและผู้ร่วมงาน โดยทุกฝ่ายต่างมุ่งที่จะสนับสนุนความพยายามที่จะให้เป้าหมายขององค์กรสัมฤทธิ์ผลตามที่กำหนดไว้

จากการศึกษา Likert พบว่า การบริหารแบบที่ 4 จะทำให้ผู้นำประสบผลสำเร็จและเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพ และยังพบว่าผลผลิตสูงขึ้นด้วย ซึ่งความสำเร็จขึ้นกับการมีส่วนร่วมมากน้อยของผู้ใต้บังคับบัญชา

United Nations (1981) ได้กล่าวว่ารูปแบบและระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาว่า มี 3 รูปแบบใหญ่ คือ

1. การมีส่วนร่วมแบบเป็นไปเอง (Spontaneous) เป็นการร่วมโดยอาสาสมัครหรือการรวมกันขึ้นเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง โดยเป็นการกระทำที่มีได้ช่วยเหลือจากภายนอก
2. การมีส่วนร่วมแบบชักจูง (Induced) เป็นการเข้าร่วมโดยความต้องการความเห็นชอบหรือการสนับสนุนจากรัฐบาล
3. การมีส่วนร่วมแบบบังคับ (Coercive) ซึ่งเป็นผู้มีส่วนร่วมภายใต้การดำเนินนโยบายของรัฐบาล ภายใต้การจัดการของเจ้าหน้าที่รัฐ หรือโดยการบังคับโดยตรง

จากการศึกษาทฤษฎีหรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของบุคคลในการดำเนินงานมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อการมีส่วนร่วมหลายประการทั้งในด้านของรูปแบบการใช้อำนาจของผู้บริหาร การชักนำหรือจูงใจให้บุคคลมีส่วนร่วมโดยการให้รางวัลหรือผลประโยชน์ที่ได้จากการเข้าร่วมกิจกรรมหรือการให้เป้าหมายของความสำเร็จเป็นปัจจัยให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของการบริหารจัดการ

องค์ประกอบของการมีส่วนร่วม

จากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัย มีผู้เสนอลักษณะของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

Hapgood (1969 อ้างถึงใน สายใจ คงเจริญ, 2549, หน้า 28) ได้เสนอว่า การมีส่วนร่วมประกอบด้วย 1. วิธีการที่คนในองค์กรจะมีส่วนร่วมในการวินิจฉัยตัดสินใจ (Participation in decision making) 2. วิธีการที่คนในองค์กรจะมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (participation in implementation) 3. วิธีการที่คนในองค์กรจะมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (participation in the benefits)

Cohen & Uphoft (1980, pp. 213 - 218) ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า จะต้องประกอบด้วย การมีส่วนเกี่ยวข้อง 4 ประการได้แก่ การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจว่าจะทำอะไร และทำด้วยวิธีการอย่างไร มีส่วนในการดำเนินโครงการ ตัดสินใจในการให้ทรัพยากรสนับสนุนโครงการและการร่วมมือกับองค์กรหรือกลุ่มกิจกรรมเป็นการเฉพาะ มีส่วนร่วมในผลประโยชน์อันเกิดจากโครงการพัฒนาและมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) หมายถึง การที่บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจปัญหาในการดำเนินงาน การคิดริเริ่มโครงการ การเลือกทำโครงการ ตลอดจนกระทั่งงานและกิจกรรมส่วนต่าง ๆ ในการดำเนินงานในโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอนคือ

1.1.1 ริเริ่มตัดสินใจ

1.1.2 ดำเนินการตัดสินใจ

1.1.3 ตัดสินใจปฏิบัติการ

1.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) หมายถึง การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนหรือจัดหาทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งด้านงบประมาณ ด้านแรงงาน ด้านวัสดุอุปกรณ์ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการนั้นอาจทำได้หลายรูปแบบ เช่น การเป็นคณะกรรมการดำเนินงาน การเป็นสมาชิก การเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา อีกทั้งการมีส่วนร่วม สามารถเป็นบุคคลในทุกกลุ่มได้เช่นกัน การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.2.1 ด้านทรัพยากร

1.2.2 ด้านการบริหาร

1.2.3 ด้านการประสานขอความร่วมมือ

1.3 การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ (Benefits) หมายถึง การมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นทั้งในทางบวกและทางลบ ในขณะที่ดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ เช่น การมีรายได้และทรัพย์สินเพิ่มขึ้น จากโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ หรือ การมีหนี้สินเพิ่มจากโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ประกอบด้วย

1.3.1 ทางด้านวัตถุ

1.3.2 ผลประโยชน์ทางสังคม

1.3.3 ผลประโยชน์ส่วนบุคคล

1.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินโครงการอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ที่เป็นทางการ เช่น การร่วมประชุม การประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การเข้าร่วมเป็นคณะทำงานวิจัยประเมินผลโครงการ ไม่เป็นทางการ ได้แก่ การประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการดำเนินงานโครงการ นำผลการประเมินโครงการมาใช้ในการพิจารณาร่วมกันเพื่อจัดทำโครงการ กิจกรรมในการดำเนินงานครั้งต่อไป การมีส่วนร่วมในการประเมินผลประกอบด้วย

1.4.1 ควบคุมตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมทั้งหมด

1.4.2 ปรับตัวในการมีส่วนร่วม

Shadid et al. (1982, p. 356) ให้ความเห็นว่า แนวคิดเรื่องขั้นตอนการมีส่วนร่วมที่เป็นแนวคิดที่เป็นระบบมากที่สุด ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประการแรกที่จะต้องกระทำ คือ การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็เลือกนโยบายและประชากรที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงการดำเนินแผนงานและการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ในส่วนขององค์ประกอบในการดำเนินงาน โครงการนั้นจะได้มาจากคำถามที่ว่าใครทำประโยชน์ให้กับโครงการได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหารและประสานงาน และการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย ผลประโยชน์ของโครงการนี้จะรวมผลประโยชน์ในทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการ ซึ่งอาจเป็นประโยชน์และเป็นโทษได้ทั้งต่อบุคคลและสังคม

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้นสิ่งสำคัญจะต้องสังเกต คือความเห็น (View) ความชอบ (Performance) และความคาดหวัง (Expectation) ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้

ธร สุนทรายุทธ (2551) ได้เสนอประเภทของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ในกระบวนการตัดสินใจนั้น ประการแรกสุด คือการกำหนดตามความต้องการ และจัดลำดับความสำคัญ แบ่งเป็นการตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ในส่วนนี้ได้มาจากคำถามที่ว่าใครจะทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร และการประสานงาน

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) นอกจากจะพิจารณาถึงผลประโยชน์ในเชิงปริมาณ และคุณภาพแล้ว จะต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) สิ่งสำคัญจะต้องสังเกต คือความเห็น (Views) ความชอบ (Preferences) และความคาดหวัง (Expectations) ซึ่งมีอิทธิพลสามารถแปรเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 11) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในสถานศึกษามีองค์ประกอบสำคัญ 5 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมคิดริเริ่ม และตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมวางแผน
3. การมีส่วนร่วมดำเนินการ
4. การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผล
5. การมีส่วนร่วมรับประโยชน์จากการจัดการศึกษาของโรงเรียน

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553, หน้า 24) ได้สรุปขั้นตอนของการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาไว้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุ ตลอดจนความต้องการ
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงาน
3. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เช่น การประชุม การแสดงความคิดเห็นรวบรวมข้อมูลและตัดสินใจ

4. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ
5. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล
6. การมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงาน

ศิริชัย กาญจนวาสิ และคณะ (2553) ได้นำเสนอกระบวนการมีส่วนร่วม ประกอบไปด้วย 4 ลักษณะ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมปรึกษาหารือและวางแผน ประกอบด้วย การรับรู้ เข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการวางแผนและร่วมวางแผนกิจกรรม
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติและดำเนินการประกอบด้วย การเกี่ยวข้องกับการดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ และการตัดสินใจ
3. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลงานเป็นการตรวจติดตามถึงผลงานที่ได้ทำ หรือปฏิบัติไปแล้วเพื่อหาข้อสรุป
4. การมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์เป็นการมีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์ ผลของกิจกรรม หรือผลของการตัดสินใจที่เกิดขึ้น

เจริญ ราชโสภา (2554, หน้า 8 - 9) ได้นำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ 1. การมีส่วนร่วมปรึกษาหารือ 2. การมีส่วนร่วมการวางแผน 3. การมีส่วนร่วมการตัดสินใจ 4. การมีส่วนร่วมการปฏิบัติการ 5. การมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล และ 6. การมีส่วนร่วมปรับปรุงและพัฒนา

จรัส อติวิทยากรณ์ (2554, หน้า 269) ได้กล่าวถึงแนวคิดในเรื่องของลักษณะของการมีส่วนร่วมของบุคคล โดยลักษณะการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาองค์การให้เจริญก้าวหน้า มีดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการรับรู้ปัญหาพร้อมรับทราบที่มาของปัญหา เสนอวิธีการสืบค้น หาข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาร่วมกัน ค้นหาสาเหตุของปัญหาและสำรวจความต้องการของบุคคลากรในองค์การ
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงาน ร่วมลำดับความสำคัญของปัญหา กำหนดแผนและ โครงการเพื่อแก้ไขปัญหาร่วมกัน จัดทำแผนและ โครงการศึกษาความเป็นไปได้ของแผน และโครงการ ทบทวนแผนและโครงการ
3. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและปฏิบัติ ร่วมพัฒนาโดยการออกแรงออกเงินงบประมาณ สิ่งของ ให้คำแนะนำ ให้ความรู้ร่วมป้องกัน และแก้ไขปัญหา
4. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลรับทราบการแล้วเสร็จของโครงการและร่วมประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโครงการ
5. การมีส่วนร่วมในการหาแนวทางแก้ไข ปรับปรุงปัญหา เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์เมื่อประสบปัญหาแนวเดียวกัน ในโอกาสต่อไป

ประเสริฐศักดิ์ เหมินไชสง (2559, หน้า 65 - 66) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในโรงเรียนได้ 5 กระบวนการ คือ 1. การมีส่วนร่วมวางแผน 2. การมีส่วนร่วมตัดสินใจ 3. การมีส่วนร่วมดำเนินงาน 4. การมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล และ 5. การมีส่วนร่วมปรับปรุงและพัฒนา

ปฏิพล จำลอง (2562, หน้า 27) ศึกษาการมีส่วนร่วมได้ 4 รูปแบบ ดังนี้ 1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน 2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และ 4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

นารีชา ศรีพันธุ์ และคณะ (2564) ศึกษาการมีส่วนร่วมได้ 5 รูปแบบ ดังนี้ 1. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน 2. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 3. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และ 5. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

โกสินธุ์ สมุทรกลาง และคณะ (2565) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมได้ 4 รูปแบบ ดังนี้ 1. ด้านการวางแผน 2. ด้านการตัดสินใจ 3. ด้านการดำเนินการ และ 4. ด้านการประเมินผล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม และนำข้อมูลมาสังเคราะห์ตัวแปร ได้ดังตาราง

ตารางที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของการมีส่วนร่วม

องค์ประกอบ การมีส่วนร่วม	แหล่งอ้างอิง													รวม ความถี่	สรุป(ร้อยละ)
	Cohen & Uphoff (1980)	Shahid et al. (1982)	Hagood (1969)	โกสินธุ์ สมุทรกลาง และคณะ (2565)	นริศยา ศรีพันธุ์ และคณะ (2564)	ปฏิพด จ้างลอง (2562)	ประเสริฐศักดิ์ เทิน โสภ (2559)	จรัส อติวิทชากรณ (2554)	เจริญ ราชโสภา(2554)	ศิริชัย กาญจนาวาสี และคณะ (2553)	เมตต์ เมตต์กาญจน์จิต (2553)	กระทรวงศึกษาธิการ(2552)	ดร.ศุนทรายุทธ (2551)		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	13	100
1. การวางแผน				✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		9	69.23
2. การตัดสินใจ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	12	92.31
3. การดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	13	100
4. การประเมินผล	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	12	92.31
5. การรับผลประโยชน์	✓	✓	✓		✓					✓		✓	✓	7	53.85
6. การปรึกษาหารือ								✓	✓					2	15.38
7. การปรับปรุงพัฒนา							✓	✓	✓					3	23.01
8. การประชาสัมพันธ์											✓			1	7.69

จากการสังเคราะห์ได้ตัวแปรที่ผ่านเกณฑ์การสังเคราะห์ มากกว่าร้อยละ 60 ขึ้นไป โดยสามารถสรุปการมีส่วนร่วม ได้ 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการวางแผน
2. ด้านการตัดสินใจ
3. ด้านการดำเนินการ
4. ด้านการประเมินผล

จากการสังเคราะห์องค์ประกอบการมีส่วนร่วมจากนักวิชาการ นักการศึกษา งานวิจัย ได้กรอบแนวคิดการมีส่วนร่วม จำนวน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการตัดสินใจ 3) ด้านการดำเนินการ และ 4) ด้านการประเมินผล มีรายละเอียด 4 ด้าน ดังนี้

การมีส่วนร่วมในการวางแผน

Cohen & Uphoff (1980, p 213) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน (Planning) หมายถึง การมีส่วนร่วมในการประชุม แสดงความคิดเห็นในกระบวนการจัดวางโครงการ การ

กำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน งบประมาณ และทรัพยากร การดำเนินการล่วงหน้าของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

เมตต์ เมตต์การ์ณจิต (2553, หน้า 249) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผนว่า เป็นการ
ตัดสินใจล่วงหน้าว่าในอนาคตจะทำอะไร จะมีวิธีดำเนินการอย่างไร และใครจะเป็นผู้รับผิดชอบ
เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการนำความรู้ทางนโยบายและ
แผนมาประยุกต์ใช้

สมชาติ กิจจรยง (2560, หน้า 170 - 173) ได้สรุปไว้ว่า กระบวนการมีส่วนร่วมในการวางแผน
มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การเตรียมการวางแผน (Plan to Plan) มีการศึกษานโยบายหลัก วัตถุประสงค์
เป้าหมาย วิเคราะห์สภาพการณ์ปัจจุบันขององค์กร คำนึงถึงงานในหน้าที่รับผิดชอบ ปัจจัยที่เอื้อต่อ
ความสำเร็จ ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องรวมถึงหน่วยงาน บุคคลเป้าหมาย
ความสำเร็จที่ต้องการให้บรรลุตามแผน

2. การจัดทำแผน (Plan Formulation) นำข้อมูลที่กำหนดไว้ในขั้นตอนแรกมา
เขียนแผนโดยคำนึงถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องปฏิบัติ ซึ่งการดำเนินการเขียนแผนประกอบด้วย
ชื่อ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ผู้รับผิดชอบ ระยะเวลาดำเนินการเริ่มต้นสิ้นสุด กิจกรรม/ขั้นตอนที่ต้อง
ปฏิบัติ งบประมาณ เงื่อนไขความสำเร็จ ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นและวิธีการแก้ไข ประโยชน์ที่คาดว่าจะ
ได้รับ และวิธีประเมินผลการปฏิบัติ

3. การปฏิบัติการตามแผน (Plan Implementation) มีการประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อ
ชี้แจงและทำความเข้าใจรายละเอียดและวิธีดำเนินการ ประสานความร่วมมือระหว่างฝ่ายงานหรือ
ส่วนงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง จัดสรรและกระจายการใช้ทรัพยากรที่กำหนดให้เพียงพอ และมี
ประสิทธิภาพ ให้คำแนะนำ จัดคู่มือการปฏิบัติงาน หรือให้ความช่วยเหลือจัดระบบในการควบคุม
และติดตาม เตรียมการป้องกันปัญหา และอุปสรรคที่อาจมีผลกระทบต่อการทำงาน
ล่วงหน้า

4. การประเมินผลการปฏิบัติตามแผน (Plan Evaluation) พิจารณาผลการ
ปฏิบัติงานที่สำเร็จลุล่วงตามแผนว่าเป็นไปได้ขนาดไหน เพียงใด เปรียบเทียบระหว่างวัตถุประสงค์
และเป้าหมายกับสิ่งที่ปฏิบัติได้จริง วิเคราะห์ถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นพิจารณาถึงผลกระทบ
ที่เกิดขึ้นตัดสินใจว่าควรปรับปรุงแก้ไขรายละเอียดของแผน

ปฏิพล จำลอง (2562, หน้า 30) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผน คือ กระบวนการที่
เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา และครูเพื่อกำหนดทางเลือกในการดำเนินงาน
ของสถานศึกษา โดยมีการกำหนดเป้าหมาย ทิศทาง วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการทำงาน แนวทางการ

ปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้า มีการวิเคราะห์สภาพปัญหาการวางแผนการจัดตั้ง และใช้จ่ายงบประมาณต่าง ๆ การจัดสรรบุคคลเพื่อรับผิดชอบงานแต่ละกิจกรรม และ โครงการ ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการของชุมชน เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพตามที่กำหนดไว้ได้

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผน หมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในการเตรียมการก่อนการวางแผนการวิเคราะห์ข้อมูลและปัญหา การกำหนดแผนงานและ โครงการต่าง ๆ การปฏิบัติตามแผน และการประเมินผล

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

มีนักวิชาการ นักการศึกษา ได้ให้รายละเอียดของการตัดสินใจไว้ ดังนี้

ธ สุนทรายุทธ (2551, หน้า 88) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจไว้ว่า เป็นกระบวนการหลังจากการวิเคราะห์ปัญหาใดเป็นอย่างไร ควรพิจารณาเลือกแก้ปัญหาใด เรียกว่า กระบวนการตัดสินใจโดยพิจารณาทางเลือกและเกณฑ์ในการตัดสินใจที่ดีที่สุดตามที่ตั้งไว้ สมชาติ กิจขรรยง (2560, หน้า 188) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจไว้ว่า เป็นกระบวนการมีส่วนร่วมที่เราหรือผู้นำ นำไปใช้เพื่อแก้ไขปัญหาหรือกำหนดทางเลือกเพื่อนำไปสู่เป้าหมายหรือสู่ความสำเร็จ

ปฏิพล จำลอง (2562, หน้า 41) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในการพิจารณาเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งจากหลาย ๆ ทางเลือก ที่ได้พิจารณาหรือประเมินอย่างดีแล้วว่าเป็นทางให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์การ การตัดสินใจเป็นสิ่งสำคัญและเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ซึ่งการตัดสินใจเกี่ยวข้องกับทางเลือก โครงสร้างขององค์การ และพฤติกรรมของคน โดยอาศัยเทคนิคในการตัดสินใจ มีการระดมสมองเพื่อประเมินทางเลือก การใช้เกณฑ์ของกลุ่มในการตัดสินใจและวินิจฉัยปัญหาเพื่อหาแนวทางแก้ไข

ชัยอนันท์ แก้วเงิน (2563, หน้า 37) ให้ความหมายว่า การมีส่วนร่วมตัดสินใจ (Decision Making) หมายถึง การมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม วางแผน การดำเนินงาน โครงการ งานและกิจกรรมของสถานศึกษา มีส่วนร่วมเกี่ยวกับการระดมความคิด อภิปราย แสดงความคิดเห็นในโครงการ งานและกิจกรรมของสถานศึกษา มีส่วนร่วมเกี่ยวกับการตัดสินใจในการเลือกโครงการ งานและกิจกรรมของสถานศึกษา และมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการตัดสินใจระหว่างที่มีการดำเนินงานของสถานศึกษา

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในการรับรู้ว่ามีปัญหาและรู้ขอบข่ายของปัญหา

การวิเคราะห์และประเมินผลปัญหา ตั้งเกณฑ์หรือมาตรฐานสำหรับเลือกแก้ปัญหารวบรวมข้อมูล ตลอดจนหลักฐานและข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กำหนดวิธีทางปฏิบัติแก้ปัญหาและประเมินผล หรือลำดับความสำคัญ

การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

มีนักวิชาการ นักการศึกษา ได้ให้รายละเอียดของการมีส่วนร่วมในการดำเนินการไว้ ดังนี้

Cohen & Uphoff (1980, p. 219) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งด้านงบประมาณ แรงงาน วัสดุอุปกรณ์ให้กับโครงการ การมีส่วนร่วมในการบริหารงาน มีส่วนร่วมในการประสานงาน ความตั้งใจ การตอบสนองเชิงบวก การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามเงื่อนไขที่กำหนดส่งผลให้โครงการที่ได้ดำเนินการประสบความสำเร็จรวมทั้งการมีส่วนร่วมทั้งแบบชั่วคราวและถาวร การมีส่วนร่วมทั้งรายบุคคลและแบบกลุ่มส่งผลให้บุคลากรมีความผูกพันกับองค์กรมากขึ้น การมีส่วนร่วมในการดำเนินการนั้น อาจทำได้หลายรูปแบบ อาทิ การเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินการ เข้าร่วมเป็นสมาชิก การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินการ เป็นการดำเนินงานตามโครงการและแผนงานและเป็นการก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมในการเป็นเจ้าของกิจกรรมและผลงานที่ปรากฏในขั้นตอนนี้ยังแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการสละทรัพยากร (Resource Contribution) การมีส่วนร่วมในการสละทรัพยากร (Resource Contribution) สามารถดำเนินการได้หลายรูปแบบ ได้แก่ แรงงาน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และข้อมูลข่าวสาร ทั้งหมดนี้เป็นแหล่งทรัพยากรหลักที่สำคัญซึ่งมีอยู่ในท้องถิ่น นำมาใช้เพื่อพัฒนาโครงการ แสดงให้เห็นทิศทางที่ชัดเจนของการมีส่วนร่วม สิ่งสำคัญของการมีส่วนร่วมนี้ คือ การรู้ว่าใครเป็นผู้สนับสนุนและทำอะไรโดยสมัครใจ การได้รับคำตอบแทน หรือโดยการบีบบังคับ การสนับสนุนเรื่องทรัพยากรบ่อยครั้งที่พบว่ามีความไม่เท่าเทียมกันและการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว

2. การมีส่วนร่วมในการบริหารและการประสานงาน (Project Demonstration and Coordination) สามารถรวมตัวกันในการปฏิบัติงาน ซึ่งทำหน้าที่ประสานงานกิจกรรมของโครงการ มีการฝึกอบรมให้รู้เทคนิคการปฏิบัติงานในโครงการสำหรับผู้เข้ามาบริหาร หรือประสานงาน วิธีนี้นอกจากจะเพิ่มความไว้วางใจให้กับคนในท้องถิ่นแล้วยังช่วยให้เกิดความตระหนักถึงปัญหาของตนเองอีกด้วย

3. การมีส่วนร่วมในการขอความร่วมมือ (Enlistment) ไม่จำเป็นต้องมีผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง แต่พิจารณาจากข้อเท็จจริงที่ว่า ผลเสียที่ตามมาหลังจากนำโครงการเข้ามา และผลที่เกิดกับคนในท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการ

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553, หน้า 257) ได้สรุปถึงกระบวนการดำเนินงานในสถานศึกษาไว้ว่าต้องมีขั้นตอนรายละเอียดการดำเนินงาน และระบุทรัพยากรการบริหารในแต่ละกิจกรรม

ปฏิพล จำลอง (2562, หน้า 50) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ หมายถึง กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในการจัดการศึกษาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา มีการสนับสนุนในด้านทรัพยากรงบประมาณ แรงงาน บุคลากร สถานที่ในการดำเนินงาน โครงการ งานกิจกรรมของสถานศึกษาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ได้วางแผนไว้

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ หมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในการวิเคราะห์ความจำเป็นและความสำคัญของการโครงการ กำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานในโครงการ คัดเลือกและออกแบบการดำเนินงานตามโครงการ สร้างเกณฑ์สำหรับการประเมินผล ดำเนินการตามโครงการและกิจกรรม และประเมินผลการดำเนินการ

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

มีนักวิชาการ นักการศึกษา ได้ให้รายละเอียดของการมีส่วนร่วมในการประเมินผลไว้ ดังนี้ Cohen & Uphoff (1980, p. 219) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การมีส่วนร่วมในการวัดผลและวิเคราะห์ผลของการดำเนินงานรวมทั้งเป็นการค้นหาข้อดีและข้อบกพร่อง เพื่อหาแนวทางแก้ไขการทำงานให้มีประสิทธิภาพต่อไปกำหนดการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ทั้งในเรื่องปริมาณ การแบ่งผลประโยชน์ และคุณภาพบริการและความพึงพอใจ

Shadid et al. (1982, p. 356) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้น สิ่งสำคัญจะต้องสังเกต คือความเห็น (View) ความชอบ (Preference) และความคาดหวัง (Expectation) ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้

เฉลิมพล จันดา (2560, หน้า 47) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง การทำงานร่วมกันจะต้องมีส่วนร่วมในการตรวจสอบถึงปัญหาอุปสรรคและร่วมกันในการหาทางแก้ไขปัญหา เพื่อให้งานหรือภารกิจดังกล่าวสามารถสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย การมีส่วนร่วมในการวัดผลและวิเคราะห์ผลของการดำเนินงานรวมทั้งเป็นการค้นหาข้อดีและข้อบกพร่องเพื่อหาแนวทางแก้ไขการทำงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

กระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 12 - 13) กล่าวถึง กระบวนการมีส่วนร่วมในการประเมินผลไว้ ดังนี้

1. ประเมินผลก่อนปฏิบัติงานเพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ของโครงการ

2. ประเมินผลระหว่างการปฏิบัติงาน เป็นการตรวจสอบวิธีการปฏิบัติงาน ผู้ปฏิบัติงานมี จุดมุ่งหมายแนวดำเนินงานและปรัชญาตรงกันหรือไม่ ในการปฏิบัติงานมีอุปสรรคอย่างไร การแบ่ง งานให้รับผิดชอบเหมาะสมเพียงไรและปฏิบัติงานทันเวลาที่กำหนดไว้หรือไม่

3. ประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ เพื่อดูผลสัมฤทธิ์ของโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์มาก น้อยเพียงใด บุคลากรเกิดการพัฒนาตนเอง และมีความสามารถเพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงไร โดยมีสิ่งที่ ต้องประเมินมี 2 ประการ คือ ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพไปใช้ในการ ปรับปรุงแผนงาน โครงการครั้งต่อไป และปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ต้องประเมินทุก ขั้นตอนที่ปฏิบัติงาน

ปฏิพล จำลอง (2562, หน้า 59) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล คือ กระบวนการมีส่วนร่วม ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในการประเมินผลการปฏิบัติงานที่มีการตีค่าจากการวัดผลและ กำหนดคุณค่า โดยอาศัยเกณฑ์ซึ่งมีการกำหนดเกณฑ์ไว้อย่างหลากหลายเพื่อให้สอดคล้องกับแต่ละ กิจกรรม โครงการในการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับศักยภาพของผู้รับ การประเมินเป็นการกำกับ ติดตามและนำผลการประเมินไปพัฒนาและวางแผนแก้ไขข้อบกพร่องที่ พบในการประเมินผล พัฒนาบุคลากรเพื่อให้งานแต่ละฝ่ายเกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล บรรลุ ตามวัตถุประสงค์ที่สถานศึกษากำหนดไว้

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการประเมินผล หมายถึง กระบวนการหรือขั้นตอนการ ปฏิบัติงานร่วมกันของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน กำหนดตัวชี้วัด และเครื่องมือที่จะใช้วัด กำหนดเกณฑ์มาตรฐานหรือตัวเปรียบเทียบสำหรับตัวชี้วัด แต่ละตัว ดำเนินการประเมินผล และวิเคราะห์เปรียบเทียบกับมาตรฐานที่ตั้งไว้

การประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นภารกิจอย่างหนึ่งที่สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างเป็น ระบบ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ มีหน่วยงานทาง การศึกษา นักวิชาการ และนักการศึกษา ได้นิยามความหมาย หลักการ แนวคิด และหลักเกณฑ์ของ การประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าตามลำดับไว้ ดังนี้

ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

Dale (1994) ให้ความหมายว่า การประกันคุณภาพ หมายถึง กิจกรรมหรือปฏิบัติการทั้งหมด ที่เป็นระบบและมีการวางแผนล่วงหน้า อันเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะสร้างความมั่นใจในระดับหนึ่งได้ว่า สินค้าหรือบริการหนึ่งๆ จะมีคุณภาพตามข้อกำหนดที่ได้วางไว้

Frazier (1997) ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไว้ว่า เป็นกระบวนการที่มีเป้าหมายที่ไม่ใช่การตรวจสอบคุณภาพหลังจากสิ้นสุดกระบวนการ แต่เป็นการให้ความสำคัญกับการป้องกันข้อผิดพลาด โดยใช้การวิเคราะห์กระบวนการอย่างเป็นระบบ และมีการออกแบบกระบวนการเพื่อที่จะสามารถรวบรวมข้อมูลที่จะใช้ในการประเมินและควบคุมปัญหาเพื่อการตัดสินใจและสามารถให้ข้อมูลแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ โดยเน้นให้ครูและผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ กำกับติดตามและปรับปรุงแก้ไขกระบวนการของตนเอง ซึ่งอาจไม่จำเป็นต้องมีผู้ตรวจสอบคุณภาพจากภายนอก

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2553) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษาทั้งผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียน และผู้ปกครองและผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคม โดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด การประกันคุณภาพมีแนวคิดอยู่บนพื้นฐานของการป้องกันไม่ให้เกิดการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ และผลผลิตไม่มีคุณภาพ

สำนักนโยบายและแผนการศึกษา (2553, หน้า 3) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การประเมินผล การติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเองหรือโดยหน่วยงานต้นสังกัด ที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2553, หน้า 8) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษา ทั้งผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียน และผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคม โดยมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด การประกันคุณภาพมีแนวคิดอยู่บนพื้นฐานของการป้องกัน ไม่ให้เกิดการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ และผลผลิตไม่มีคุณภาพ

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2554) ได้ให้ความหมายของ การประกันคุณภาพภายในไว้ว่าเป็นระบบและกลไกในการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดโดยสถานศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัดต้องดำเนินการให้เป็นส่วน

หนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาอย่างต่อเนื่อง กระบวนการประเมินคุณภาพภายในเป็น ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา (มาตรฐานและตัวบ่งชี้) ของสถานศึกษา และหรือหน่วยงานต้นสังกัด

ณัฐตะวัน ลิมประสงค์ (2556, หน้า 18) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การติดตามตรวจสอบและการประเมินคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จากภายในโดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัด ที่มีหน้าที่กำกับ ดูแลสถานศึกษานั้น

สิริกร บุญฟู และ อาบทิพย์ กาญจนวงศ์ (2556, หน้า 4) การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการ กิจกรรมหรือการปฏิบัติ ในภารกิจตามมาตรฐานการศึกษาโดยมีการควบคุมคุณภาพ (Quality Control) การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Auditing) และการประเมินคุณภาพ (Quality Assessment)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556, หน้า 2) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาว่า เป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ มีคุณภาพตามมาตรฐาน ผู้ที่จบการศึกษามีคุณภาพตามที่มุ่งหวัง ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กร สถานประกอบการที่รับช่วงผู้จบการศึกษาเข้า ศึกษาต่อหรือรับเข้า ทำงาน มีความมั่นใจ ใจว่า การจัด การศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่งมีคุณภาพได้ มาตรฐานแม้จะไม่เท่ากันแต่ก็แตกต่างกันไม่มากนักนักเรียนที่จบการศึกษาจากสถาบันทุกแห่งมี ความรู้ความสามารถ มีทักษะ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด ดังนั้นผู้เรียนจึงเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดที่สถานศึกษา(ซึ่งหมายถึง ผู้บริหาร ครู และบุคลากร สนับสนุนทุกคนในสถานศึกษา) ต้องคำนึงถึงตลอดเวลา

อรุณี ศิริสุขไพบูลย์ (2558) ให้ความหมายว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินการของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ที่สร้างความมั่นใจในคุณภาพของผู้เรียนเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด โดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบ และตัดสินใจ เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วย การประกัน คุณภาพภายใน และการประกันคุณภาพภายนอก

วันทนา เนื่อน้อย (2560) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การที่สถานศึกษาดำเนินการบริหารจัดการศึกษาที่มีระบบหรือมีกระบวนการในการติดตาม กำกับ ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของคุณภาพการศึกษาตามที่สถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานจากองค์กรภายนอกกำหนดขึ้น เพื่อสร้างความมั่นใจหรือเป็นหลักประกันให้กับผู้ปกครอง ชุมชน สังคมและสถานประกอบการว่า สามารถ

ให้ผลผลิตทางการศึกษาที่มีคุณภาพมีความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะต่าง ๆ ครบถ้วนตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นหลักประกันได้ว่า ผู้ที่จบการศึกษาจะมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับความต้องการของสังคม

ราชกิจจานุเบกษา (2561) ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาว่า เป็นการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละระดับ และประเภทการศึกษาโดยมีกลไกในการควบคุมตรวจสอบระบบการบริหารคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนว่าสถานศึกษานั้นสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล

กระทรวงศึกษาธิการ (2561, หน้า 1) ได้ให้ความหมายของ การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไว้ว่า เป็นการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบ คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษา โดยมีกลไกในการควบคุม ตรวจสอบระบบการบริหารคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล

ทิพย์ชนก มณีนวล (2564) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง สร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษา ทั้งผู้รับบริการโดยตรง ได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคม ว่าสถานศึกษามีการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด

สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบ คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษา โดยมีการควบคุม ตรวจสอบระบบการบริหารคุณภาพการศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนภายนอกว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัด

ความเป็นมาของการประกันคุณภาพการศึกษาในประเทศไทย

ประเทศไทยมีการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษามาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ในสมัยอดีตจนถึงปัจจุบัน เนื่องจากการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจหลักของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการการศึกษา ทั้งยังเป็น

การป้องกันการจัดการศึกษาที่ด้อยคุณภาพและสร้างสรรคการศึกษาให้เป็นกลไกที่มีพลังในการพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพสูงยิ่งขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 , หน้า 1) ดังนี้

ในปีพุทธศักราช 2527 ประเทศไทยได้ทำการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยได้มีการประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นปีสุดท้าย พบว่า คุณภาพการศึกษามีความแตกต่างกันมากผลจากการประเมินในครั้งนั้นทำให้เกิดการตื่นตัวที่จะปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ซึ่งโครงการมีดำเนินการเพียง 3 ปี ในปีพุทธศักราช 2530 โครงการดังกล่าวได้ถูกยกเลิก

ปีพุทธศักราช 2539 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้จัดตั้งคณะกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่งเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพและการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของชาติ ตามที่พระราชบัญญัติ คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ปีพุทธศักราช 2535 ได้กำหนดไว้ในมาตรา 5 จึงเป็นจุดเริ่มต้นของระบบการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของไทยคือ “ระบบการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของชาติ”

ปีพุทธศักราช 2542 และ ปีพุทธศักราช 2545 ได้มีการกำหนดการประกันคุณภาพการศึกษาไว้อย่างเป็นทางการมากขึ้น โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดจุดมุ่งหมาย และหลักการของการจัดการศึกษา ที่มุ่งเน้นในเรื่องคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยกำหนดรายละเอียดไว้ในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก(กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) ได้แก่

การประกันคุณภาพภายใน (Internal Quality Assurance) มาตรา 48 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก

การประกันคุณภาพภายนอก (External Quality Assurance) มาตรา 49 กำหนดให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์กรมหาชน ทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายและหลักการ และแนวทางการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษา ให้มีการประเมินคุณภาพ

ภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุก ห้าปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

ปีพุทธศักราช 2546 สืบเนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปีพุทธศักราช 2542 กำหนดให้การประกันคุณภาพการศึกษาต้องมีระบบ หลักเกณฑ์ วิธีการเป็นไปตามที่กำหนดใน กฎกระทรวงดังนั้น ในช่วงเวลาที่ยังไม่มีกฎกระทรวงได้มีการออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ระบบหลักเกณฑ์วิธีการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และปฐมวัยให้สถานศึกษาถือปฏิบัติไปแล้วก่อน จากนั้นกระทรวงศึกษาธิการได้ออกกฎกระทรวง ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีพุทธศักราช 2546 ซึ่งได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานพัฒนาสถานศึกษา โดยเน้นความร่วมมือ จากทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาตามภารกิจ 8 ประการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) ซึ่งหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตาม กำหนดในกฎของกระทรวง ซึ่งกฎของกระทรวงศึกษาธิการมี 2 ฉบับ ดังนี้

กฎ กระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546 ข้อ 2 วรรคสอง บัญญัติว่า ระบบการประกัน คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ซึ่งเป็น กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ประกอบด้วย

1. ระบบการบริหารจัดการและสารสนเทศ
2. การพัฒนามาตรฐานการศึกษา
3. การจัดแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การตรวจสอบและการทบทวนคุณภาพการศึกษา
6. การประเมินคุณภาพการศึกษา
7. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี
8. การผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามกฎกระทรวงฉบับนี้มีจุดประสงค์หลัก เพื่อให้มีการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการดำเนินการประเมินตนเอง พัฒนาและ ปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง และจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพ ภายนอก แนวคิดการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาดังอยู่บนพื้นฐานของการป้องกันเพื่อให้ การดำเนินการจัดการศึกษาได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ

ปีพุทธศักราช 2553 ด้วยเหตุที่มาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ บัญญัติให้ มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพ ภายนอกเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับและต้องเป็นไปตามที่กฎกระทรวงกำหนด ดังนั้น จึงได้มีการยกเลิกกฎกระทรวงที่ออกไปแล้ว และให้ใช้กฎกระทรวงที่ปรับใหม่คือ กฎกระทรวงว่า ด้วยระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พุทธศักราช 2553 แทน โดยที่หลอม รวมการประกันคุณภาพภายในของการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การอาชีวศึกษา การ อุดมศึกษา และการประกันคุณภาพภายนอกไว้ในฉบับเดียวกัน กฎกระทรวงฉบับนี้สร้างความ เข้าใจเกี่ยวกับระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกที่มี ความชัดเจนขึ้น นอกจากนี้ยังมีการกำหนดให้มีการตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ที่มีผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในด้านการจัดการศึกษา การบริหารสถานศึกษา หรือการประเมินการจัดการศึกษา จำนวนไม่เกิน 9 คน แต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรี เพื่อช่วยในการ ขับเคลื่อนการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ รวมทั้งสามารถ แข่งขันกับนานาชาติอารยประเทศและผู้เรียนมีคุณภาพอยู่ในระดับต้น ๆ เมื่อเข้าร่วมการแข่งขันในเวที โลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 4 – 5) นอกจากนี้กฎกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนด หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติ ของการดำเนินการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมี 8 ประการ ดังนี้

1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
2. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา
3. จัดระบบบริหารและสารสนเทศ
4. ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
5. จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
6. จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
7. จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน
8. จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่สามารถขับเคลื่อนการพัฒนา คุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบมีคุณภาพตาม มาตรฐาน ผู้ที่จบการศึกษามีคุณภาพตามที่มุ่งหวัง ผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กร/สถานประกอบการ ที่รับช่วงผู้จบการศึกษาเข้าศึกษาต่อหรือรับเข้าทำงาน มีความมั่นใจว่าการจัดการศึกษาของ

สถานศึกษาแต่ละแห่งมีคุณภาพได้มาตรฐาน แม้จะไม่เท่ากันแต่ก็ไม่แตกต่างกันมากนัก นักเรียนที่จบการศึกษาจากสถานศึกษาทุกแห่งมีความรู้ความสามารถ มีทักษะและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด ดังนั้นผู้เรียนจึงเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในสถานศึกษา

นอกจากนี้ในการจัดการศึกษาต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคคลทุกฝ่ายที่มีความเกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพตามที่คาดหวัง กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาในปัจจุบันและต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2555, หน้า 20) ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็งมีประสิทธิภาพ และดำเนินการอย่างยั่งยืนนั้น ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในสถานศึกษาต้องมีการทำงานที่มุ่งประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีความตระหนัก รับรู้และเห็นคุณค่าของการทำงานเป็นระบบ มีคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีการกำหนดเป้าหมายและดำเนินกิจกรรม/โครงการที่ใช่ผลการประเมินตนเอง ผลการประเมินคุณภาพขององค์กรภายนอก หรือผลการวิจัยที่สถานศึกษาจัดทำขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาเอง ตลอดจนใช้ผลการวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นฐานในการกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียน การติดตามตรวจสอบและปรับปรุงงานเป็นระยะจะช่วยให้งานบรรลุผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนก็จะเกิดความพึงพอใจแก่ผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กร/สถานประกอบการที่รับช่วงต่อจากสถานศึกษาด้วยการดำเนินงานที่ทุกคนต้องมีจิตสำนึกและความรับผิดชอบร่วมกัน เช่นนี้ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาก็จะเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาอย่างแท้จริง และมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนเป็นวิถีชีวิตในการทำงานของทุกคน เป็นวัฒนธรรมขององค์กรที่ยึดคุณภาพผู้เรียนฝังแน่นอยู่ในจิตใจตลอดเวลา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 10)

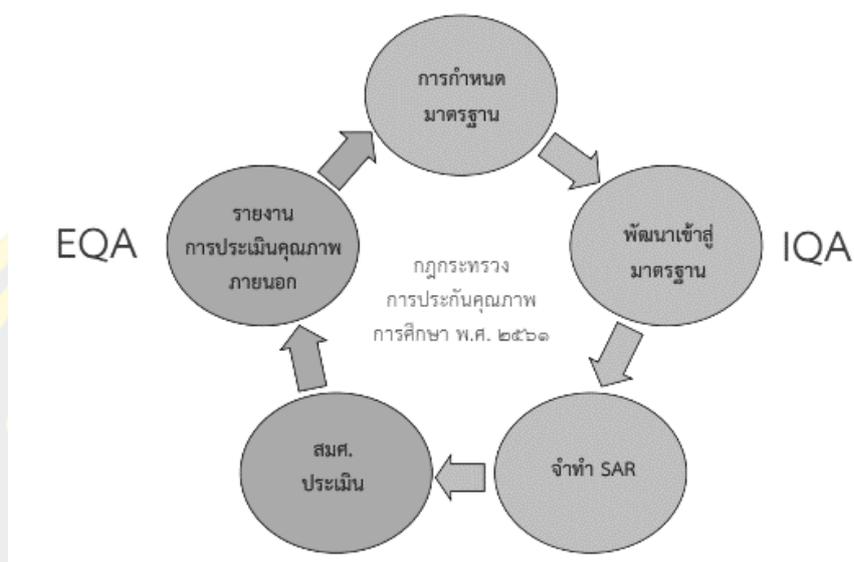
สำหรับระดับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดจะทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุนและร่วมพัฒนาสถานศึกษาให้สามารถดำเนินการได้อย่างราบรื่น ตลอดจนเสริมสร้างให้สถานศึกษาเป็นองค์กรที่ได้รับการยอมรับตามมาตรฐานการศึกษาอย่างแท้จริงจะเห็นได้ว่า ความเป็นมาของการประกันคุณภาพการศึกษาในประเทศไทยตั้งแต่ในอดีตได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะการพัฒนาการศึกษาเป็นการพัฒนาคนอย่างยั่งยืน จึงได้มีการกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติปีพุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) ปีพุทธศักราช 2545 ซึ่งสถานศึกษาจะต้องมีการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการศึกษาที่จะต้องมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

จะเห็นได้ว่า ระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในส่วนของการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น ยังคงกำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติไว้เช่นเดิม กล่าวคือ ให้สถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมาย ซึ่งได้แก่ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีการพัฒนาและประเมินตนเองอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี ใช้กระบวนการบริหารที่ดี สร้างการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายในการบริหารและการจัดการศึกษา มุ่งให้การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็นการประกันคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงผลอันเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด

หลักการและแนวทางการประกันคุณภาพสถานศึกษา

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2555, หน้า 12) ตามมาตรา 48 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ระบุว่า “ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง” ในขณะที่มาตรา 49 ของพระราชบัญญัติฉบับเดียวกันระบุถึงการประเมินคุณภาพภายนอกไว้ว่า “ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์การมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอกและทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา” จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่า การประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาปกติที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องโดยมีการควบคุมดูแลปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพมีการตรวจสอบติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเพื่อนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงคุณภาพอย่างสม่ำเสมอ ด้วยเหตุนี้ระบบประกันคุณภาพภายในจึงต้อง ดูแลทั้งปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และผลผลิตหรือผลลัพธ์ (Output/Outcome) ซึ่งต่างจากการประเมินคุณภาพภายนอกที่เน้นการประเมินผลการจัดการศึกษา (Output/Outcome) ดังนั้นความเชื่อมโยงระหว่างการประกันคุณภาพการศึกษาภายในกับการประเมินคุณภาพภายนอกจึงเป็นสิ่งจำเป็น เมื่อสถานศึกษามีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในแล้ว จำเป็นต้องจัดทำรายงานการประกันคุณภาพการศึกษาประจำปี ซึ่งเป็นผลจากการประกันคุณภาพภายในหรือเรียกว่า “รายงานการประเมินตนเอง” (Self-Assessment Report : SAR) เพื่อนำเสนอหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เอกสารดังกล่าวจะเป็นเอกสารเชื่อมโยงระหว่างการประกันคุณภาพภายใน และการประเมินคุณภาพภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) หรือ สมศ. จะนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินคุณภาพภายนอก ดังนั้นสถานศึกษาจำเป็นต้องจัดทำรายงานการประเมินตนเองที่มีความลุ่มลึกสะท้อนภาพที่แท้จริงของสถานศึกษาในทุกองค์ประกอบคุณภาพ

โดยความสัมพันธ์ของการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก มีความสัมพันธ์กัน ดังภาพ

ภาพที่ 4 ความสัมพันธ์ของการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ที่มา : สำนักทดสอบทางการศึกษา (2563, หน้า 10)

ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (Internal Quality Assurance : IQA)

สถานศึกษาจะต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องว่าผู้เรียนทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนด ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยให้สถานศึกษายึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการส่งเสริม สนับสนุนและกำกับดูแลของหน่วยงานต้นสังกัด โดยมีกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา(สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2563) ดังนี้

1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สถานศึกษากำหนดมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายความสำเร็จที่สะท้อนคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษาซึ่งเป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา มาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายความสำเร็จกำหนดขึ้นจะเป็นหลักเทียบเคียงสำหรับการส่งเสริม กำกับดูแล ตรวจสอบ และประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานั้นๆ

2. พัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ซึ่งเป็นแผนที่กำหนดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น ในช่วงระยะเวลาที่กำหนด

โดยจัดไว้เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าสถานศึกษาจะดำเนินการตามข้อตกลงที่กำหนดร่วมกัน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของแต่ละกิจกรรมที่กำหนดอย่างสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการกำกับติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องให้บรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่กำหนดไว้โดยจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่ชัดเจนครอบคลุมงาน/โครงการของสถานศึกษา

3. จัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report: SAR) เป็นการนำข้อมูลผลการประเมินตามมาตรฐานของสถานศึกษาจากติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล และจัดทำเป็นรายงานการประเมินตนเองเพื่อสะท้อนภาพความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในรอบปีการศึกษาที่ผ่านมาภายใต้บริบทของสถานศึกษา

ดังนั้นการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจึงเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ทั้งกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา การประเมินผล ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งด้านการบริหารการจัดการศึกษา การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อเตรียมการรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป

การประเมินคุณภาพภายนอก (External Quality Assessment : EQA) การประเมินคุณภาพภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) มีบทบาทสำคัญ ดังนี้

1. ประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ SAR เยี่ยมชมสถานศึกษา (Site Visit) ติดตามและตรวจสอบ เพื่อสะท้อนถึงผลการจัดการศึกษาแต่ละระดับทั้งด้านคุณภาพของผู้เรียน ด้านกระบวนการบริหารและจัดการศึกษาและด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเชื่อถือได้และประสิทธิผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น ๆ โดยใช้มาตรฐานของสถานศึกษา สร้างความเชื่อมั่น ให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนว่าสถานศึกษานั้นสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล

2. รายงานผลการประเมินภายนอก ผู้ประเมินคุณภาพภายนอกสรุปผลการประเมิน ตรวจสอบคุณภาพและจัดทำรายงาน นำส่งผลการประเมินพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องให้หน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้หน่วยงานได้ติดตามและพัฒนาใน 3 ประเด็น ได้แก่ การแก้ไขประเด็นต่าง ๆ ที่ไม่เป็นไปตามนโยบาย และมาตรฐานของสถานศึกษา (Internal Correction) การปรับปรุงประเด็นต่าง ๆ ให้ดีขึ้น (Improvement) และการพัฒนานวัตกรรม จากประเด็นต่าง ๆ (Innovation)

การประเมินคุณภาพภายนอก มีแนวคิดสำคัญ คือ ไขว่คว้าหาการประเมินคุณภาพภายนอก เพื่อกระตุ้นและจูงใจให้เกิดการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาตามนโยบายปฏิรูปการศึกษา ถือเป็นปฏิบัติตามกฎกระทรวง ว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ตามบริบทของสถานศึกษา ลดการประเมินที่ย่างยากกับสถานศึกษา ลดการจัดทำเอกสารเพิ่มระบบเทคโนโลยีในการประเมิน และพัฒนาคุณภาพของผู้ประเมินคุณภาพภายนอก เน้นการประเมินเพื่อยืนยันคุณภาพของระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาว่า ดำเนินการเหมาะสม เป็นไปได้/เป็นระบบ เชื่อถือได้และเกิดประสิทธิผลต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามเป้าหมาย มีพัฒนาการต่อเนื่อง มีนวัตกรรมหรือเป็นแบบอย่างที่ดีหรือไม่ส่งเสริมให้สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดรับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาชาติตามจุดหมายของหลักสูตร และมีความพร้อมในการแข่งขันในระดับสากล ให้ความสำคัญกับการประเมินที่มุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน และเปิดโอกาสให้สถานศึกษาสร้างความโดดเด่นหรือเป็นต้นแบบในการพัฒนาในระดับท้องถิ่น/ภูมิภาค ระดับชาติและระดับนานาชาติ ดังนั้นการประเมินคุณภาพภายนอกจึงสอดคล้องเป็นหนึ่งเดียวกันกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา

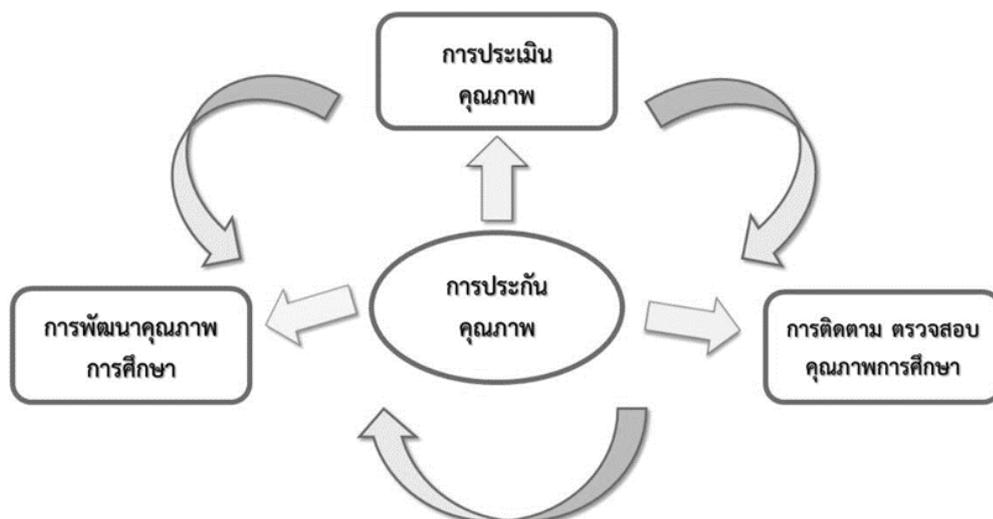
การประเมินแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 เป็นการประเมินเพื่อยืนยันคุณภาพโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) โดยใช้วิธีการประเมินโดยอาศัยร่องรอยหลักฐานเชิงประจักษ์ (Evidences Based Assessment) ครอบคลุมองค์ประกอบทั้งระบบแบบองค์รวม (Holistic Assessment) โดยไม่แยกส่วนหรือแยกองค์ประกอบการประเมินในการประเมินผลงานหรือกระบวนการ แต่เป็นการประเมินในภาพรวมของผลงานหรือภาพรวมของกระบวนการดำเนินงาน ตรวจสอบผลการประเมิน โดยคณะกรรมการในระดับเดียวกัน และสะท้อนผลการดำเนินงานโดยการประเมินและตัดสินผลการประเมินคุณภาพการศึกษาโดยอาศัยความเชี่ยวชาญ (Expert Judgment) และระยะที่ 2 เป็นการติดตามเพื่อพัฒนาโดยหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยที่กำกับดูแลสถานศึกษา ตามข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

ดังนั้น การประเมินคุณภาพภายนอกจึงสอดคล้องเป็นหนึ่งในเดียวกับการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในของสถานศึกษา ซึ่งการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอกนั้น สถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การ มหาชน) รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต่างก็ต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยมีบทบาท หน้าที่ที่แตกต่างกันไป

หลักการ และแนวคิดการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หมวด 6 เรื่อง มาตรฐานและการประกันคุณภาพ การศึกษาได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการของการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพและมาตรฐาน ซึ่งประกอบด้วย การประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก (พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545) การประกันคุณภาพภายใน เป็นการสร้างระบบและกลไกในการพัฒนา ติดตามตรวจสอบ และประเมินการดำเนินงานของ สถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบาย เป้าหมายและระดับคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดโดย สถานศึกษาและหรือหน่วยงานต้นสังกัด โดยหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษา กำหนดให้มี ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่ง ของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็น รายงานประเมินคุณภาพภายในเสนอต่อสภาสถาบัน หน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและ เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2563, หน้า 3) การประกันคุณภาพการศึกษา เป็น กระบวนการดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม โดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมี คุณภาพ หรือคุณลักษณะพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่ได้กำหนดไว้องค์ประกอบของระบบ การประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วยพัฒนาคุณภาพการศึกษา การติดตามตรวจสอบเพื่อ ควบคุมคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษาซึ่งรวมถึงการใช้ผลประเมินเป็นฐานเพื่อ การพัฒนาคุณภาพในวงจรการพัฒนาใหม่ต่อเนื่อง ดังภาพ

ภาพที่ 5 แผนภาพแสดงองค์ประกอบของระบบประกันคุณภาพการศึกษา

ที่มา : สำนักทดสอบทางการศึกษา (2563, หน้า 3)

สถานศึกษาต้องพัฒนาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการศึกษาปกติของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงหลักการและกระบวนการสำคัญได้แก่

- 1) หลักการมีส่วนร่วมแบบร่วมแรงร่วมใจในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของทุกคนในสถานศึกษา
- 2) หลักการร่วมรับผิดชอบในผลการจัดการศึกษาอย่างตรวจสอบได้ คือมีร่องรอยสารสนเทศสำหรับอธิบายคุณภาพต่อสาธารณชนที่สามารถตรวจสอบได้
- 3) หลักการประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของทุกคนในสถานศึกษาที่ต้องรับผิดชอบและร่วมลงมือดำเนินการทุกขั้นตอนของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ทั้งนี้โดยอาศัยกระบวนการดำเนินการพัฒนาคุณภาพด้วยวงจรคุณภาพแบบ PDCA คือ มีกระบวนการวางแผนกำหนดเป้าหมายคุณภาพ (Plan) ดำเนินการตามแผนควบคู่กับการติดตามตรวจสอบและประเมินคุณภาพระหว่างดำเนินงาน (Do & Check) กระบวนการนำผลการประเมินมาเป็นฐานการตัดสินใจพัฒนาหรือยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้นต่อเนื่องตามลำดับ (Act)

การประกันคุณภาพภายในโรงเรียน เป็นระบบที่โรงเรียนสร้างความมั่นใจแก่ผู้รับบริการด้วยการบริหารจัดการที่มีคุณภาพทั้งองค์กร โดยใช้หลักการมีส่วนร่วมบุคลากรในโรงเรียนตระหนักถึงเป้าหมาย คือผลประโยชน์ ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นอันดับแรก ดังนั้น การพัฒนาระบบ

ประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนจึงยึดหลักการ 3 ประการ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553) ได้แก่

1. การกระจายอำนาจ (Decentralization) โรงเรียนมีอิสระและมีความคล่องตัวในการบริหาร ทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและทรัพยากร การจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และผู้สอนทำบทบาทหน้าที่ในการสอน การจัดกิจกรรมและพัฒนาสื่อเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ความต้องการของสังคมและชุมชน

2. การมีส่วนร่วมในการทำงาน (Participation) แนวคิดนี้เป็นการมุ่งให้มีส่วนร่วมได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยมีส่วนร่วมกันคิด ตัดสินใจ สนับสนุน ส่งเสริมและติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน ตลอดจนร่วมภาคภูมิใจในความสำเร็จของโรงเรียน

3. การแสดงภาระรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability) มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเป็นเป้าหมายที่ต้องรับรู้ร่วมกัน เพื่อติดตามตรวจสอบการดำเนินการของโรงเรียนว่าสามารถนำพานักเรียนไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ โรงเรียนต้องสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา เลือกกลวิธีการพัฒนาที่เหมาะสมและสามารถทำให้เกิดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม มีการประชาสัมพันธ์เป้าหมายและจุดเน้นที่ต้องการพัฒนาให้ทุกฝ่ายได้รับรู้เพื่อเป็นสัญญาประชาคมเพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีทิศทางการทำงานที่ชัดเจนสู่เป้าหมายเดียวกัน

กล่าวโดยสรุป การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจะต้องคำนึงถึงหลักการ 3 ประการ คือหลักการกระจายอำนาจ หลักการมีส่วนร่วม และการแสดงภาระรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้กับการดำเนินงานของโรงเรียน

หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

แนวปฏิบัติการดำเนินงาน การประกันคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 ได้กำหนดระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษานำไปสู่การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานกำกับดูแล และหน่วยงานภายนอกที่สะท้อนสภาพการดำเนินงานที่แท้จริงและเกิดประสิทธิภาพ และกำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาสอดคล้องกับหลักการประกันคุณภาพการศึกษา และมีกลไกปฏิบัติที่เอื้อต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดทำแนวปฏิบัติการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาขึ้นเพื่อให้หน่วยงานต้นสังกัด สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้งประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ใช้เป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินการเพื่อการ

พัฒนาส่งเสริม กำกับดูแล และติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ระดับสถานศึกษา ให้สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อเป็นกลไกในการควบคุม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่สังคม ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

2. การจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ดังนี้

2.1 กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาปฐมวัยและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องดำเนินการ และถือเป็นการรับผิดชอบร่วมกัน ทั้งนี้ สถานศึกษาอาจกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ได้

2.2 จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยสะท้อนคุณภาพความสำเร็จอย่างชัดเจนตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

2.3 ดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2.4 ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยกำหนดผู้รับผิดชอบในการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ทั้งระดับบุคคลและระดับสถานศึกษา และกำหนดการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา อย่างภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม

2.5 ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และนำผลการติดตามไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนา

2.6 จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Self - Assessment Report : SAR) ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา นำเสนอรายงานผลการประเมินตนเองต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ และจัดส่งรายงานดังกล่าวต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นประจำทุกปี

3. สถานศึกษาแต่ละแห่งให้ความร่วมมือกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) และหน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีนโยบายปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพ การศึกษา ปรับเปลี่ยนระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยให้มีการประกันคุณภาพภายในและการ ประเมินคุณภาพภายนอกตามแนวคิดหลักการว่า สถานศึกษาสามารถออกแบบระบบการประกัน คุณภาพภายในที่เหมาะสม เป็นไปได้และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาได้ด้วยตนเองการ ประเมินคุณภาพภายนอกเป็นการยืนยันระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ผลที่ได้ จากการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกนั้น จะต้องสามารถนำไปใช้พัฒนา คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาได้ด้วยรายละเอียดการจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 (ราชกิจจานุเบกษา, 2561) ประกอบด้วย

1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
2. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
3. ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
4. ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
5. ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
6. จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง

โดยรายละเอียดแต่ละเรื่องสรุปได้ ดังนี้

1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

สถานศึกษาประกาศใช้มาตรฐานและเป้าหมายการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาให้ ครอบคลุมทุกระดับการศึกษาที่สถานศึกษาจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา เป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง ด้วยการสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับครู บุคลากร คณะกรรมการ สถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ดำเนินการวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษา หลักสูตรสถานศึกษา จุดเน้น บริบท ความต้องการ ทิศทางการจัดการศึกษา อัตลักษณ์และ เอกลักษณ์ของสถานศึกษา นำมากำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและประกาศใช้ มาตรฐานการศึกษาโดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ สถานศึกษา ทั้งนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเพิ่มเติมได้ พิจารณากำหนดเป้าหมายความสำเร็จทั้งเชิงปริมาณ หรือเชิงคุณภาพในปีการศึกษาปัจจุบันโดยใช้ ข้อมูลสารสนเทศผลการดำเนินงานของปีการศึกษาที่ผ่านมาอย่างเหมาะสมและเป็นไปได้ (สำนัก ทดสอบทางการศึกษา, 2563, หน้า 18)

ทิพย์ชนก มณีนวล (2564, หน้า 29) กล่าวว่า การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา และการประกาศเป้าหมาย หมายถึง การที่สถานศึกษาโดยผู้บริหาร ครู บุคลากร

คณะกรรมการ ร่วมกันศึกษาและวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศ เพื่อนำมาใช้เทียบเคียงในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และกำหนดคาเป้าหมายความสำเร็จของการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา มีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ขั้นที่ 2 กำหนดคาเป้าหมายความสำเร็จของมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ขั้นที่ 3 ประกาศมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และคาเป้าหมายความสำเร็จ

สรุปได้ว่า การกำหนดมาตรฐานการศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีการกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้เพื่อการประกันคุณภาพภายใน เพื่อใช้เป็นเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาโดยวิเคราะห์และสังเคราะห์มาจากมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มาตรฐานคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาต้องผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา รวมทั้ง มีการประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และเผยแพร่ให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนรับทราบ

2. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาและมีการจัดทำอย่างเป็นระบบ สถานศึกษาต้องจัดทำแผน 2 ประเภท ดังนี้ (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2563, หน้า 18)

1) แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นแผนระยะกลาง 3 – 5 ปี โดยสถานศึกษาสามารถนำแนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์มาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาด้วยการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของปัจจัยภายในสถานศึกษา วิเคราะห์โอกาส และอุปสรรคของปัจจัยภายนอกสถานศึกษา

2) แผนปฏิบัติการประจำปี (Action Plan) เป็นการนำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ ด้วยการวิเคราะห์ทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา วิเคราะห์ประมาณการงบประมาณรายรับ รายจ่าย จัดลำดับความสำคัญของโครงการ พร้อมกับจัดทำรายละเอียดของโครงการ กิจกรรมที่ครอบคลุมมาตรฐานของสถานศึกษาด้านคุณภาพของผู้เรียน กระบวนการบริหารและจัดการ กระบวนการจัดประสบการณ์/จัดการเรียนการสอน นโยบายและจุดเน้นของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุตามวิสัยทัศน์ ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และเพื่อแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงจุดอ่อนของสถานศึกษา ทั้งนี้

สถานศึกษาต้องนำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา เสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบก่อนนำไปใช้จริง

ทิพย์ชนก มณีนวล (2564, หน้า 41) กล่าวว่า แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา มีกรอบระยะเวลา 3 - 5 ปี โดยกำหนดวิธีการ โครงการ กิจกรรม ที่เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และแสดงแผนงาน โครงการ กิจกรรม วิธีการ งบประมาณ และผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้

สรุปได้ว่า การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา ที่แสดงแผนงาน โครงการ กิจกรรม วิธีการ งบประมาณ และผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้ โดยมีการกำหนดกรอบเวลาของการดำเนินงานอย่างน้อย 3 ปี เพื่อใช้เป็นกรอบ ทิศทางในการดำเนินงาน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันคิด วิเคราะห์ และพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบ และมีการนำแผนสู่การปฏิบัติตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดไว้

3. ดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดนั้นสถานศึกษาต้องมีระบบกลไกการบริหารและจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา ไม่เป็นภาระกับครูหรือผู้เกี่ยวข้องมากเกินไป สถานศึกษาต้องดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานของแผนงาน โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด บรรลุเป้าหมายระดับใด โดยสามารถใช้แนวคิด ทฤษฎีหรือผลงานวิจัยที่เน้นความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เช่น การบริหารเชิงระบบ (System Approach) การใช่วงจรการพัฒนาคุณภาพ (PDCA) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result – Based Management) การบริหารคุณภาพทั้งองค์กร (Total Quality Management) การใช้ห่วงโซ่คุณภาพ (Chain of quality) เป็นต้น หรือสถานศึกษาสามารถสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารและจัดการของตนเองก็ได้ นอกจากนี้ สถานศึกษาควรจัดระบบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ระบบพัฒนาวิชาการ ระบบพัฒนาครูและบุคลากร ระบบการจัดการสภาพแวดล้อม ระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศ ระบบการนิเทศภายใน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นต้น ซึ่งเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา คือ วัฒนธรรมคุณภาพที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2563, หน้า 19)

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2546, หน้า 23) กล่าวว่า ให้สถานศึกษาดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา รวมทั้ง มีการกำกับ ติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ อีกทั้ง ปฏิบัติตามแผนงาน โครงการที่กำหนดไว้ โดยบุคลากรในโรงเรียน จะได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบตามภาระหน้าที่แต่ละโครงการที่แตกต่างกันไป ซึ่งผู้บริหารจะทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวก รวมทั้งกำกับ ติดตามผล เพื่อให้บุคลากรที่ปฏิบัติงานเฉพาะตัว หรืองานเป็นกลุ่มได้ปฏิบัติงานโดยราบรื่นมีประสิทธิภาพ

ทิพย์ชนก มณีนิวล (2564, หน้า 53) กล่าวว่า การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การนำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้สู่การปฏิบัติ โดยจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการประจำปีเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และบังเกิดผลดีต่อการบริหารจัดการของสถานศึกษา แบ่งเป็น 2 หัวข้อ คือ 1) การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี และ 2) การประเมินจัดเก็บ และรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี

สรุปได้ว่า การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่แสดงโครงการ กิจกรรม วิธีการ งบประมาณ ทรัพยากร และผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน และเสนอแผนปฏิบัติการประจำปี ต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ และนำแผนปฏิบัติการประจำปี สู่การปฏิบัติตามกรอบ ระยะเวลา โครงการ กิจกรรม ที่กำหนดไว้ กำกับติดตาม ประเมินผลและรายงานการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี

4. ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นระบบและกลไกในการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการ กระทำโดยบุคลากรในหน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการประเมินเชิงคุณภาพที่สะท้อนจุดเด่น และจุดควรพัฒนาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน ผสมผสานกับการประเมินเชิงปริมาณควบคู่กันไป สถานศึกษาต้องกำหนดหรือมอบหมายผู้รับผิดชอบในการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในสถานศึกษาตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและระดับสถานศึกษาให้ชัดเจน วิเคราะห์มาตรฐานและเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ประกาศใช้ กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม ดำเนินการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง พร้อมทั้งสรุปรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในของ

สถานศึกษา เพื่อนำผลการประเมินคุณภาพภายในไปจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาต่อไป (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2563, หน้า 20)

สรุปได้ว่า การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีการแต่งตั้ง คณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ประชุมชี้แจงสร้างความตระหนักความเข้าใจในการประเมินคุณภาพภายใน กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของการประเมินอย่างชัดเจน โดยจัดทำเครื่องมือการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาวิเคราะห์ วางแผน แก้ไข และปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษา

5. ติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

เป็นการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ไปใช้ปรับปรุงหรือพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ประเด็นที่สถานศึกษาติดตามผล ได้แก่ กระบวนการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา เช่น การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา กระบวนการจัดการเรียนรู้ การจัดการกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ การพัฒนาบุคลากร กระบวนการบริหารและจัดการ การจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ เป็นต้น และการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ว่าดำเนินงานได้บรรลุตามเป้าหมาย ตัวชี้วัดความสำเร็จที่กำหนดหรือไม่ อย่างไร สถานศึกษาสามารถติดตามผลระหว่างและเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงานก็ได้ สถานศึกษาควรกำหนดผู้รับผิดชอบในการติดตามผล กำหนดปฏิทินปฏิบัติงานติดตามผล วิเคราะห์ และกำหนดกรอบพร้อมทั้งสร้างเครื่องมือติดตามผลจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ และรายงานผลการติดตามอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2563, หน้า 21)

สรุปได้ว่า การติดตามผลการดำเนินการ หมายถึง สถานศึกษามีการแต่งตั้ง คณะกรรมการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษา วางระบบการทำงานและมอบหมายการติดตามตรวจสอบระดับ สถานศึกษาโดยแต่งตั้ง คณะกรรมการติดตามตรวจสอบ ซึ่งประกอบด้วย ครูและบุคลากรที่ปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี ตามปฏิทินการปฏิบัติงานรวมทั้งดำเนินการแก้ไขให้เป็นไปตามแผนเป็นระยะ ๆ ตลอดช่วงเวลาที่ปฏิบัติ และจัดทำรายงานเสนอเพื่อดำเนินการพัฒนาคุณภาพต่อไป

6. จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง

รายงานผลการประเมินตนเอง (Self - Assessment Report : SAR) ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ดี ต้องสะท้อนคุณภาพของผู้เรียนและผลสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษา สถานศึกษาต้องนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง โดยรวบรวมข้อมูลสารสนเทศข้อมูลทั่วไปและผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

แต่ละมาตรฐานไปจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองตามรูปแบบรายงานที่สถานศึกษากำหนด อาจเสนอเป็นความเรียง การบรรยายประกอบแผนภูมิ รูปภาพหรือกราฟ ฯลฯ ตามบริบทของ สถานศึกษา โดยใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจง่าย กระชับ ชัดเจน นำเสนอข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิง คุณภาพ สารสำคัญของรายงานผลการประเมินตนเองแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 บทสรุปสำหรับผู้บริหาร และส่วนที่ 2 ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา โดยแต่ละมาตรฐานนำเสนอใน 3 ประเด็น คือ 1) คุณภาพในแต่ละมาตรฐานอยู่ในระดับใด 2) มีหลักฐานในการอ้างอิงผลการประเมิน ตามประเด็นพิจารณาของแต่ละมาตรฐานอย่างไร 3) สถานศึกษาจะมีกระบวนการพัฒนาคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้ดีขึ้นกว่าเดิมได้อย่างไร สถานศึกษาอาจแนบภาคผนวกที่ นำเสนอหลักฐานข้อมูลสำคัญหรือเอกสารอ้างอิงต่าง ๆ ได้ตามความเหมาะสม นำเสนอรายงานผล การประเมินตนเองต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ และจัดส่งรายงาน ดังกล่าวต่อหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเป็นประจำทุกปี เผยแพร่รายงานต่อ สาธารณชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเตรียมรับการประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป (สำนัก ทดสอบทางการศึกษา, 2563, หน้า 22)

ทั้งนี้ สถานศึกษาแต่ละแห่งและหน่วยงานต้นสังกัด ต้องนำข้อมูลจากรายงานผลการ ประเมินตนเองและข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ไปใช้ปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพและต่อเนื่อง ยั่งยืนต่อไป

สรุปได้ว่า การรายงานผลการประเมินตนเอง หมายถึง สถานศึกษามีการรวบรวมข้อมูล สารสนเทศ วิเคราะห์ และแปลผล ให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณภาพตรงตามสภาพมาตรฐานของ สถานศึกษา เพื่อจัดทำรายงานประจำปี ได้อย่างเหมาะสม เข้าใจง่ายทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ นำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาให้ความเห็นชอบ และรับรองผลการประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษา และรายงานต่อผู้เกี่ยวข้อง หน่วยงานต้นสังกัด และเผยแพร่สู่สาธารณชน

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ผู้วิจัยได้นำการมีส่วนร่วม เป็นตัวแปรของงานวิจัยในครั้งนี้ เนื่องจากการมีส่วนร่วมของครู และผู้บริหารนั้นเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานต่าง ๆ ภายในโรงเรียนให้เป็นอย่าง มีคุณภาพและมีมาตรฐาน ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน 2. การมี ส่วนร่วมในการตัดสินใจ 3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และ 4. การมีส่วนร่วมในการ ประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับปฏิพล จำลอง (2562) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับ การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับสูงมาก อาจเนื่องจาก การมีส่วนร่วมมีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ การดำเนินงานของสถานศึกษาจึงควรเปิด โอกาสให้ ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานใน ทุกงาน และทุกขั้นตอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของสถานศึกษา สอดคล้องกับระเบียบ เจริญคลัง, กาญจนา บุญภักดี และ สุวรรณ อินทร์น้อย (2561) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในการดำเนินงานการประกัน คุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมี ส่วนร่วมการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมส่งผลต่อ การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินงานการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สามารถร่วมกันพยากรณ์การมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินงาน การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้ร้อยละ 67.30 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่ง แสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมเป็นตัวแปรสำคัญที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานต่าง ๆ รวมไปถึง ถึงการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอีกด้วย

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาผู้วิจัยได้นำแนวปฏิบัติการดำเนินงาน ประกัน คุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 มาเป็นตัวแปรในการศึกษาระดับของการ ดำเนินงานเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วม ซึ่งตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา พ.ศ. 2561 ได้กำหนดระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาอัน ส่งผลให้การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานกำกับ ดูแล และหน่วยงานภายนอกที่สะท้อนสภาพการดำเนินงานที่แท้จริงและเกิดประสิทธิภาพ และ กำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาสอดคล้องกับหลักการประกัน คุณภาพการศึกษา และมีกลไกปฏิบัติที่เอื้อต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับให้ เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษามีดังนี้ 1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา 2. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษา 3. ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 4. ประเมินผลและ ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 5. ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษา ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา 6. จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ซึ่งตัวแปรเหล่านี้ สอดคล้องกับ กานต์สินี วาดวงษ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการประกันคุณภาพภายในสำหรับ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 พบว่า องค์ประกอบการประกัน คุณภาพภายใน มีจำนวน 8 องค์ประกอบ สภาพปัจจุบันของการประกันคุณภาพภายในโดย

รวมอยู่ในระดับปานกลาง แนวทางที่เหมาะสมสำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย 2 กิจกรรมหลัก ได้แก่ กำหนดมาตรฐานและการจัดระบบบริหารและสารสนเทศและ กำหนดแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การติดตามตรวจสอบการประกันคุณภาพภายใน และ สอดคล้องกับสศิวิมล ภัคดียา (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษานานาชาติ สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 พบว่า สภาพปัจจุบันการประเมินคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษานานาชาติ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก สภาพที่พึงประสงค์การประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกัน คุณภาพภายในของสถานศึกษานานาชาติโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก และตัวบ่งชี้ การประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษาของสถานศึกษามีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของตัวบ่งชี้ที่อยู่ในระดับมาก

ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรการมีส่วนร่วมและการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในมาศึกษา ความสัมพันธ์เพื่อให้ทราบว่า การมีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 มากน้อย เพียงใด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ดวงแก้ว พัดขำ (2554) ผู้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของครูผู้สอน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของ ครูผู้สอนใน การบริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษตาก เขต 2 อยู่ในระดับมาก และการเปรียบเทียบ ระดับการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษตาก เขต 2 จำแนกตามขนาด โรงเรียน คือขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ ผล ปรากฏว่าไม่แตกต่างกัน

ดิเรก อนันต์ (2556) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผลการศึกษา พบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการ บริหารงาน บุคคล และด้านการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมาก เมื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับการมี ส่วนร่วมในการ จัดการศึกษา แต่ละด้านจำแนกตามสถานภาพของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้น

พื้นฐาน พบว่า ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านวิชาการ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยคณะกรรมการภายในสถานศึกษา มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านวิชาการ มากกว่าคณะกรรมการภายนอกสถานศึกษา และเมื่อศึกษาเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของสถานศึกษาพบว่า สถานศึกษาขนาดเล็ก สถานศึกษา ขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

อรุณี ศิริสุขไพบูลย์ (2558) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของครูในการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษา ตำบลวังหว่า อำเภอแกลง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านการดำเนินงาน ด้านการวางแผน ด้านการตรวจสอบและทบทวน และด้านการพัฒนาและปรับปรุง และครูที่มีตำแหน่งตามภาระงานต่างกัน มีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษา ตำบลวังหว่า อำเภอแกลง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2 ต่างกัน โดยที่ครูฝ่ายบริหารวิชาการ มีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในมากที่สุดรองลงมาคือฝ่ายบริหารบุคคล ฝ่ายบริหารงบประมาณ และลำดับสุดท้าย คือฝ่ายบริหารงานทั่วไป

โสภณ เพ็ชรพวง และคณะ (2558) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของครูในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมของครูในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านการเตรียมการ ด้านการจัดทำรายงานประจำปี ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินการตามแผน ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง และด้านการตรวจสอบและประเมินผล ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของครูในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดโรงเรียนที่สังกัด พบว่าไม่แตกต่างกัน

กานต์สินี วาดวงษ์ (2560) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการประกันคุณภาพภายในสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ พบว่า องค์ประกอบการประกันคุณภาพภายใน มีจำนวน 8 องค์ประกอบ สภาพปัจจุบันของการประกันคุณภาพภายใน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แนวทางที่เหมาะสมสำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ประกอบด้วย 2 กิจกรรมหลัก ได้แก่ กำหนดมาตรฐานและการจัดระบบบริหารและสารสนเทศและ กำหนดแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การติดตามตรวจสอบการประกันคุณภาพภายใน

วันทนา เนื่อน้อย (2560) ได้ศึกษาระดับการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 พบว่า ระดับการ ดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายะลา เขต 1 อยู่ในระดับมาก ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีระดับการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ไม่แตกต่างกัน

ระเบียบ เจริญคลัง, กาญจนา บุญภักดิ์ และ สุวรรณ อินทร์น้อย (2561) ได้ศึกษาปัจจัยที่ ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในการ ดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับมาก ระดับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน โดยรวมส่งผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครู ในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สามารถร่วมกันพยากรณ์การมีส่วนร่วม ของครูในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้ร้อยละ 67.30 อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ 0.01

เดือนเพ็ญ ชลไชย (2562) ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงาน แบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และ ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อสภาพการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพและขนาด สถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภักวิภา ลูกเงาะ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 1 พบว่าการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพการดำเนินงานประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษารองลงมา คือด้านการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการ

ส่งรายงานผลการประเมินตนเอง 2) แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 1 ดังนี้ สถานศึกษาควรจัดโครงสร้างหรือระบบการบริหารงานของสถานศึกษาที่เอื้อต่อการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสร้างความตระหนักแก่ผู้รับผิดชอบงาน โดยแต่งตั้งคณะกรรมการ กำหนดบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน วิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยของการดำเนินงานที่ผ่านมา เพื่อนำมาเป็นข้อมูลสารสนเทศในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในปีต่อไป นำผลการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีมาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่ได้เกี่ยวข้องทราบด้วยวิธีการที่หลากหลาย

ปฏิพล จำลอง (2562) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับสูงมาก อาจเนื่องจาก การมีส่วนร่วมมีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ การดำเนินงานของสถานศึกษาจึงควรเปิดโอกาสให้ ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในทุกงาน และทุกขั้นตอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยเฉพาะงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ซึ่งเป็นงานหลักและถือเป็นกลไกสำคัญในขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา จึงจำเป็นต้องให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการระบบประกันคุณภาพภายใน

ศรัญญา วันลักษณะ และพัชรา เดชโฮม (2564) ได้ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนคลองหนองใหญ่ (ทองคำ ปานจำอนุสรณ์) สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ส่วนด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพภายในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

โกสินธุ์ สมุทรกลาง และคณะ (2565) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความเห็นของครูในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมาผลการวิจัยพบว่า 1. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความเห็นของครูใน สถานศึกษาเอกชน โรงเรียนในระบบ สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2. การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความเห็นของครูในสถานศึกษาเอกชน โรงเรียนในระบบ สังกัด

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3. ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตาม ความเห็นของครูในสถานศึกษา เอกชนโรงเรียนในระบบสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูง ($r_{xy} = .673$)

งานวิจัยต่างประเทศ

Daniel, et.al. (2008) ได้ศึกษาผลการตรวจสอบการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน รัฐบาลพบว่า ทีมผู้ประเมินมุ่งเน้นในการดำเนินการประเมินโดยใช้มาตรฐานทั้ง 7 ด้าน คือ ด้าน วัสดุทัศนของโรงเรียน การกำกับติดตามและภาวะผู้นำผู้บริหาร การเรียนการสอน เอกสารผลงาน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียน และการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โดยจากการศึกษาผลการตรวจเยี่ยมพบว่าโรงเรียน ได้ดำเนินการตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ เป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพของโรงเรียนและโรงเรียนได้นำข้อเสนอแนะและผลการประเมินตามมาตรฐานของการประกันคุณภาพไปใช้ในการพัฒนาให้เกิดคุณภาพได้

Conlon (2010) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหาร โรงเรียนในรัฐมินเนโซตา สหรัฐอเมริกา พบว่า กลุ่มที่เรียนรู้อย่างเป็นทางการและกลุ่มที่เรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการเกิดการถ่ายโอนความรู้จากภายนอกองค์กรสู่การพัฒนาทักษะความชำนาญที่ เชื่อว่า ร้อยละ 90 ของการเรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการเกิดขึ้นในองค์กรซึ่งทักษะสำคัญที่จะช่วยให้ เกิดการเรียนรู้อและการตระหนักในข้อบังคับต่าง ๆ แต่ทักษะเหล่านี้ทำให้เกิด การเรียนรู้ได้น้อยกว่า การถ่ายโอนความรู้จากปัจจัยภายนอกองค์กรแสดงให้เห็นถึงการทำงานแบบมีส่วนร่วมก่อให้เกิด ประโยชน์เป็นอย่างมาก

จากข้อค้นพบดังกล่าว พบว่าผลการวิจัยส่วนมากแสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมของครูและ ผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ของโรงเรียน ซึ่งการมีส่วนร่วมจะช่วยให้การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นไป อย่างราบรื่นและมีมาตรฐาน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ที่มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 โดยมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1,159 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 114 คน และครู จำนวน 1,045 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1, 2566)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2565 โดย การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ Krejcie & Morgan (1970, pp. 608-610) ได้กลุ่ม ตัวอย่าง จำนวน 291 คน โดยทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ได้ดังตาราง

ตารางที่ 2 จำนวนประชากร กลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามที่ตั้งอำเภอของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1

สถานศึกษา (จำแนกอำเภอ)	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
อำเภอเมืองปราชญ์บุรี	339	88
อำเภอบ้านสร้าง	146	37
อำเภอศรีมโหสถ	78	19

สถานศึกษา (จำแนกอำเภอ)	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
อำเภอศรีมหาโพธิ	408	101
อำเภอประจันตคาม	188	48
รวม	1,159	291

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ระดับการมีส่วนร่วม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูโดยสอบถามใน 4 ด้าน คือ การวางแผนการตัดสินใจ การดำเนินการ และการประเมินผลซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดตามเกณฑ์ของคะแนน (Likert, 1961) ดังนี้

คะแนน	ความหมาย
5	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด
4	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
3	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
2	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
1	มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ใน 6 ด้าน คือ การกำหนดมาตรฐานการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การติดตามผลการดำเนินการ และการรายงานผลการประเมินตนเอง มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดตามเกณฑ์ของคะแนน (Likert, 1961) ดังนี้

คะแนน	ความหมาย
5	มีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับมากที่สุด
4	มีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับมาก
3	มีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับปานกลาง

2	มีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับน้อย
1	มีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมและการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ได้ตรวจสอบ เสนอแนะและนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อความถูกต้อง
3. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) และหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถาม โดยเลือกข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .50 ขึ้นไป แล้วนำมาพิจารณาความเหมาะสมของสำนวนภาษา การใช้ถ้อยคำ โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามเท่ากับ 1.0

ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

3.1 ว่าที่เรือตรี ดร.ภัทรารุช รักกลิ่น	อาจารย์ประจำภาควิชา
การบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3.2 ดร.ณัฐฉน พุฒิมวงศ์	อาจารย์ประจำภาควิชา
การบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
3.3 นางสาวสุกัลยา กุระธรรม	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดง-
กระตงยาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรีเขต 1

4. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เสนอประธานและคณะกรรมการเพื่อตรวจพิจารณา ดำเนินการเสนอขอพิจารณาจริยธรรมการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหารและครู ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน

5. นำข้อมูลจากการทดลองเข้ามาวิเคราะห์หาค่าจำแนกของแบบสอบถามโดยการหาความสัมพันธ์รายข้อระหว่างค่าเฉลี่ยรายข้อและค่าเฉลี่ยรวม (Item-total-correlation) โดยใช้สูตรการหาสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation) พบว่า การมีส่วนร่วมมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .46 ถึง .86 การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .63 ถึง .87

6. หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach (1990, pp. 202-204) มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .98

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาคุณภาพแล้วนำเสนอกรรมการที่ปรึกษา เพื่อตรวจพิจารณาเป็นขั้นตอนสุดท้าย เพื่อจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ซึ่งการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้จะเป็นไปด้วยความสมัครใจ และมีสิทธิตัดสินใจเข้าร่วมโครงการวิจัยได้โดยอิสระ โดยมีเกณฑ์ดังนี้

1.1 เกณฑ์การคัดเลือก เป็นผู้บริหารและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 จำนวน 291 คน

1.2 เกณฑ์การคัดออกผู้เข้าร่วมมีสิทธิที่จะบอกเลิกการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้เมื่อใดก็ได้ ซึ่งวิจัยนี้เป็นไปด้วยความสมัครใจ และกรณีที่ผู้เข้าร่วมวิจัยต้องการหยุดตอบแบบสอบถามไม่ว่าด้วยสาเหตุใดก็ตามผู้เข้าร่วมวิจัยสามารถหยุดการตอบแบบสอบถาม และจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้เข้าร่วมวิจัยทั้งสิ้น

1.3 ผู้วิจัยจะเก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นความลับ โดยจะไม่นำข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามออกเปิดเผยไม่ว่าในทางใด ๆ เว้นแต่จะยินยอมให้เปิดเผยข้อมูลดังกล่าว โดยได้อนุญาตไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม พร้อมด้วยหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยถึงกลุ่มตัวอย่างผ่านทางระบบออนไลน์ โดยใช้ Google Form ในการรวบรวม โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืน คิดเป็นร้อยละ 100 โดยข้อมูลที่รับจากผู้ตอบแบบสอบถามจะถูกจัดเก็บไว้บน Google Drive โดยมีระบบป้องกันการเข้าถึงตามมาตรฐานการรักษาความปลอดภัยข้อมูลและมีผู้วิจัยคนเดียวเท่านั้นที่

สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ โดยผู้วิจัยจะไม่เผยแพร่รหัสการเข้าถึงข้อมูลต่อผู้อื่นใดและผู้วิจัยจะปฏิบัติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 และกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด ผู้ไม่เกี่ยวข้องจะไม่สามารถเข้าถึงได้ และจะทำลายไฟล์แบบสอบถามที่ได้รับมาหลังจากการเผยแพร่ผลการวิจัยแล้วเป็นเวลา 1 ปี

3. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนทุกฉบับ นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามน้ำหนักของแต่ละข้อตามที่กำหนด

4. นำข้อมูลที่ได้อ้างอิงวิเคราะห์ตามขั้นตอนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาให้คะแนนตามน้ำหนักคะแนนแต่ละข้อ และบันทึกข้อมูลลงคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

2. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและนำผลการคำนวณมาวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายและสมมติฐานของการศึกษาวิจัย

2.1 วิเคราะห์สถิติพื้นฐาน เช่น ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามและการแปลความหมายของคะแนนเกณฑ์ตามแนวคิด บุญชม ศรีสะอาด (2554, หน้า 163) ดังนี้

4.51 - 5.00	การมีส่วนร่วม/การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 - 4.50	การมีส่วนร่วม/การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับมาก
2.51 - 3.50	การมีส่วนร่วม/การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	การมีส่วนร่วม/การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.50	การมีส่วนร่วม/การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.2 การทดสอบสมมติฐานการศึกษาความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ

เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) โดยใช้เกณฑ์ของ ชูศรี วงศ์รัตน์ (2541, หน้า 316) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์	สหสัมพันธ์
0.91 - 1.00	มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก
0.71 - 0.90	มีความสัมพันธ์ระดับสูง
0.31 - 0.70	มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
0.01 - 0.30	มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ
0.00	ไม่มีความสัมพันธ์กัน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมทางคณิตศาสตร์สำเร็จรูป โดยเลือกเฉพาะวิธีวิเคราะห์ข้อมูล ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้าและทดสอบสมมติฐานดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์สถิติพื้นฐาน การมีส่วนร่วมและการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยใช้การหาค่าคะแนนเฉลี่ย เช่น ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

1.1 ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ใช้สูตรดังนี้ (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์, 2555, หน้า 304)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ \bar{x}	แทน	ค่าเฉลี่ย
$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
N	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, หน้า

124)

$$SD = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	แทน	คะแนนแต่ละตัว
	$\sum x$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

2. ทดสอบสมมติฐานการศึกษาความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) โดยใช้เกณฑ์ของชูศรี วงศ์รัตน์ (2541, หน้า 316) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์	สหสัมพันธ์
0.91 - 1.00	มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก
0.71 - 0.90	มีความสัมพันธ์ระดับสูง
0.31 - 0.70	มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
0.01 - 0.30	มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ
0.00	ไม่มีความสัมพันธ์กัน

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N \sum x^2 - (\sum x)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r_{xy}	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของข้อมูลที่วัดได้จากตัวแปรตัวที่ 1 (X)
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมของข้อมูลที่วัดได้จากตัวแปรตัวที่ 2 (Y)
	$\sum XY$	แทน	ผลรวมของผลคูณระหว่างตัวแปรตัวที่ 1 และ 2
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของข้อมูลที่วัดได้จากตัวแปรที่ 1
	$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของข้อมูลที่วัดได้จากตัวแปรที่ 2
	N	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 สามารถนำมาเสนอในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
r	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
F	แทน	ค่าสถิติทดสอบเอฟ (F-distribution)
p	แทน	ค่าความน่าจะเป็นในการทดสอบสมมติฐาน (Probability)
**	แทน	การมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
X_t	แทน	การมีส่วนร่วมโดยรวม
X_1	แทน	การวางแผน
X_2	แทน	การตัดสินใจ
X_3	แทน	การดำเนินการ
X_4	แทน	การประเมินผล
Y_t	แทน	การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาโดยรวม
Y_1	แทน	การกำหนดมาตรฐานการศึกษา
Y_2	แทน	การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา
Y_3	แทน	การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา
Y_4	แทน	การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

Y_5	แทน	การติดตามผลการดำเนินการ
Y_6	แทน	การรายงานผลการประเมินตนเอง

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1

ตอนที่ 2 ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครู ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ปรากฏผล ดังตารางที่ 3 – 7

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการมีส่วนร่วม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

การมีส่วนร่วม	$n = 291$			
	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการวางแผน	4.44	.60	มาก	1
2. ด้านการตัดสินใจ	4.28	.64	มาก	4
3. ด้านการดำเนินการ	4.33	.69	มาก	3
4. ด้านการประเมินผล	4.34	.76	มาก	2
รวม	4.35	.64	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่าระดับการมีส่วนร่วม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน ด้านการประเมินผล ด้านการดำเนินการ และด้านการตัดสินใจ ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการมีส่วนร่วม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 ด้านการวางแผน โดยรวมและรายข้อ

การมีส่วนร่วม ด้านการวางแผน	n = 291			
	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
1. ท่านมีส่วนร่วมในการศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการของชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษา	4.60	.50	มากที่สุด	1
2. ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค เพื่อจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา	4.43	.61	มาก	5
3. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานของสถานศึกษา	4.21	.89	มาก	7
4. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ของสถานศึกษา	4.56	.81	มากที่สุด	2
5. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานและโครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษา	4.48	.73	มาก	3
6. ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนขั้นตอนการปฏิบัติงานในโครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษา	4.44	.93	มาก	4
7. ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนการประเมินผลโครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษา	4.36	.61	มาก	6
รวม	4.44	.60	มาก	

จากตารางที่ 4 พบว่าการมีส่วนร่วม ด้านการวางแผน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรีเขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยการมีส่วนร่วม 3 อันดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการของชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษา 2) มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานและ โครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษา ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการมีส่วนร่วม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 ด้านการตัดสินใจโดยรวมและรายข้อ

การมีส่วนร่วม ด้านการตัดสินใจ	n = 291			
	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
1. ท่านมีส่วนร่วมในการรับรู้ปัญหาของสถานศึกษา	4.48	.69	มาก	2
2. ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา	4.27	.76	มาก	4
3. ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินระดับปัญหาและผล ของปัญหาในสถานศึกษาเพื่อนำไปแก้ไข	4.54	.70	มากที่สุด	1
4. ท่านมีส่วนร่วมในการรวบรวมหลักฐานและข้อมูล ในการจัดการปัญหาของสถานศึกษา	4.42	.78	มาก	3
5. ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อใช้เป็น ข้อมูลประกอบการจัดการปัญหาของสถานศึกษา	4.08	.78	มาก	8
6. ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อหาแนวทางแก้ไข ปัญหาของสถานศึกษา	4.24	.65	มาก	5
7. ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาของ สถานศึกษา	4.22	.64	มาก	6
8. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับการแก้ไขปัญหาของ สถานศึกษา	4.08	.85	มาก	9
9. ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาวิธีการแก้ปัญหาของ สถานศึกษา	4.15	.70	มาก	7
รวม	4.28	.64	มาก	

จากตารางที่ 5 พบว่าการมีส่วนร่วม ด้านการตัดสินใจ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยการมีส่วนร่วม 3 อันดับ จากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) มีส่วนร่วมในการประเมินระดับปัญหาและผลของปัญหาในสถานศึกษาเพื่อนำไปแก้ไข 2) มีส่วนร่วมในการรับรู้ปัญหาของสถานศึกษา และ 3) มีส่วนร่วมในการรวบรวมหลักฐานและข้อมูลในการจัดการปัญหาของสถานศึกษา ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการมีส่วนร่วม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ด้านการดำเนินการ โดยรวมและรายชื่อ

การมีส่วนร่วม ด้านการดำเนินการ	<i>n</i> = 291			
	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ
1. ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ความจำเป็นของโครงการในแผนพัฒนาสถานศึกษา	4.23	.74	มาก	6
2. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของโครงการในสถานศึกษา	4.17	.88	มาก	7
3. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการในสถานศึกษา	4.36	.78	มาก	2
4. ท่านมีส่วนร่วมในการออกแบบโครงการของสถานศึกษา	4.29	.79	มาก	4
5. ท่านมีส่วนร่วมในการคัดเลือกโครงการของสถานศึกษา	4.36	.80	มาก	3
6. ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินการสร้างเกณฑ์การประเมินผลของโครงการในสถานศึกษา	4.27	.91	มาก	5
7. ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามขั้นตอนที่วางแผนไว้ในโครงการของสถานศึกษา	4.64	.49	มากที่สุด	1
รวม	4.33	.69	มาก	

จากตารางที่ 6 พบว่าการมีส่วนร่วม ด้านการดำเนินการ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยการมีส่วนร่วม ด้านการดำเนินการ 3 อันดับ จากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามขั้นตอนที่วางแผนไว้ในโครงการของสถานศึกษา 2) มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการในสถานศึกษา และ 3) มีส่วนร่วมในการคัดเลือกโครงการของสถานศึกษา ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการมีส่วนร่วม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ด้านการประเมินผล โดยรวมและรายข้อ

การมีส่วนร่วม ด้านการประเมินผล	<i>n</i> = 291			
	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ
1. ท่านมีส่วนร่วมในกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินแผนงาน โครงการของสถานศึกษา	4.44	.62	มาก	1
2. ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดตัวชี้วัดที่ในการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการของสถานศึกษา	4.37	.80	มาก	2
3. ท่านมีส่วนร่วมในการสร้างเครื่องมือที่จะใช้วัดประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการของสถานศึกษา	4.32	.92	มาก	5
4. ท่านมีส่วนร่วมกำหนดเกณฑ์มาตรฐานของแผนงานโครงการของสถานศึกษา	4.24	.91	มาก	6
5. ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการของสถานศึกษา	4.33	.76	มาก	3
6. ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการของสถานศึกษากับมาตรฐานที่ตั้งไว้ และสะท้อนผลการดำเนินงานหลังจบโครงการ	4.32	.77	มาก	4
รวม	4.34	.76	มาก	

จากตารางที่ 7 พบว่าการมีส่วนร่วม ด้านการประเมินผล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดย 3 อันดับ จากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) มีส่วนร่วมในกำหนดวัตถุประสงค์ของการ ประเมินแผนงาน โครงการของสถานศึกษา 2) มีส่วนร่วมในการกำหนดตัวชี้วัดที่เ็นในการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการของสถานศึกษา และ 3) มีส่วนร่วมในการดำเนินการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการของสถานศึกษา ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ปรากฏผลดังตารางที่ 8-14

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และอันดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ของสถานศึกษา	n = 291			
	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
1. การกำหนดมาตรฐานการศึกษา	4.52	.49	มากที่สุด	1
2. การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา	4.49	.51	มาก	3
3. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา	4.49	.45	มาก	2
4. การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	4.37	.63	มาก	4
5. การติดตามผลการดำเนินการ	4.33	.65	มาก	6
6. การรายงานผลการประเมินตนเอง	4.39	.59	มาก	5
รวม	4.43	.52	มาก	

จากตารางที่ 8 พบว่าการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับจากมากไปหาน้อย

ได้แก่ 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษา 2) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 3) การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา 4) การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 5) การรายงานผลการประเมินตนเอง และ 6) การติดตามผลการดำเนินการ ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาโดยรวมและรายข้อ

การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา	<i>n</i> = 291			
	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ
1. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษามาตรฐาน และกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.49	.78	มาก	4
2. มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ	4.76	.43	มากที่สุด	2
3. มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียนสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา	4.83	.38	มากที่สุด	1
4. สถานศึกษามีการกำหนดค่าเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.56	.50	มากที่สุด	3
5. การกำหนดมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายของสถานศึกษาผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา	4.42	.70	มาก	6
6. มีการเผยแพร่มาตรฐานการศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนรับทราบ	4.16	.62	มาก	7
7. นำมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.42	.69	มาก	5
รวม	4.52	.49	มากที่สุด	

จากตารางที่ 9 พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดย 3 อันดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียนสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา 2) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ และ 3) สถานศึกษามีการกำหนดค่าเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ตามลำดับ

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ

การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา	n = 291			
	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
1. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา	4.73	.58	มากที่สุด	1
2. มีการนำผลการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง ปัญหาและอุปสรรคไปใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา	4.62	.80	มากที่สุด	3
3. มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา	4.60	.61	มากที่สุด	4
4. แผนพัฒนาสถานศึกษามีโครงการ กิจกรรม วิธีการงบประมาณ และผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน	4.47	.62	มาก	7
5. มีการกำหนดเป้าหมายของแผนงาน โครงการในแผนพัฒนาการศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา	4.54	.51	มากที่สุด	5
6. มีการนำแผนพัฒนาสถานศึกษาสู่การปฏิบัติตามระยะเวลาที่กำหนดไว้	4.54	.53	มากที่สุด	6
7. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมกันคิด วิเคราะห์ และพิจารณาแผนพัฒนาสถานศึกษาอย่างละเอียดรอบคอบ	4.29	.66	มาก	9

การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา	<i>n = 291</i>			
	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ
8. มีการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง (อย่างน้อยทุก ๆ 3 ปี ขึ้นไป)	4.34	.62	มาก	8
9. แผนพัฒนาการศึกษาได้รับความเห็นชอบจาก คณะกรรมการสถานศึกษา	4.69	.60	มากที่สุด	2
10. มีการเผยแพร่แผนพัฒนาสถานศึกษาให้ผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษารับทราบ	4.08	.665	มาก	10
รวม	4.49	.51	มาก	

จากตารางที่ 10 พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดย 3 อันดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา 2) แผนพัฒนาการศึกษาได้รับความเห็นชอบจาก คณะกรรมการสถานศึกษา และ 3) มีการนำผลการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง ปัญหาและอุปสรรคไปใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาตามลำดับ

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา โดยรวมและรายชื่อ

การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา	<i>n = 291</i>			
	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ
1. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการ ประจำปีของสถานศึกษา	4.50	.51	มาก	3
2. มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ที่สอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาและสอดคล้องกับแผนพัฒนา สถานศึกษา	4.51	.50	มากที่สุด	2

การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา	<i>n</i> = 291			
	\bar{X}	<i>SD</i>	ระดับ	อันดับ
3. มีการกำหนดผู้รับผิดชอบแผนงาน โครงการ และกิจกรรมของสถานศึกษาที่ชัดเจน	4.49	.51	มาก	4
4. แผนปฏิบัติการประจำปีมีโครงการ และกิจกรรมที่ระบุงบประมาณที่ชัดเจน สอดคล้องกับงบประมาณของสถานศึกษา	4.38	.50	มาก	6
5. มีการจัดทำปฏิทินการดำเนินงานแผนงาน โครงการ ทั้งปีงบประมาณ ที่ระบุระยะเวลาดำเนินงานที่ชัดเจน	4.30	.61	มาก	7
6. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการวางแผนงาน โครงการ และกำกับติดตาม ประเมินผล การปฏิบัติงาน	4.74	.45	มากที่สุด	1
7. มีการนำแผนปฏิบัติการประจำปีขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาก่อนนำไปใช้	4.47	.62	มาก	5
รวม	4.49	.45	มาก	

จากตารางที่ 11 พบว่าการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดย 3 อันดับ จากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการวางแผนงาน โครงการ และกำกับติดตาม ประเมินผล การปฏิบัติงาน 2) มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาและสอดคล้องกับแผนพัฒนา สถานศึกษา และ 3) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ตามลำดับ

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพ การศึกษา โดยรวมและรายขอ

การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	n = 291			
	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
1. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสม	4.33	.68	มาก	4
2. มีการอบรมให้ความรู้ ประชุมชี้แจง สร้างความตระหนัก ความเข้าใจในการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.28	.67	มาก	6
3. มีการจัดทำเครื่องมือการประเมินภายในที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา	4.29	.67	มาก	5
4. ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาวิเคราะห์ วางแผน แก้ไข และปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษา	4.57	.69	มากที่สุด	1
5. มีการรายงานผลการประเมินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาโดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา	4.39	.69	มาก	2
6. มีการเผยแพร่ผลการประเมินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษาทราบ	4.38	.69	มาก	3
รวม	4.37	.63	มาก	

จากตารางที่ 12 พบว่าการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดย 3 อันดับ จากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาวิเคราะห์ วางแผน แก้ไข และ ปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษา 2) มีการรายงานผลการประเมินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา และ 3) มีการเผยแพร่ผลการประเมินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษาทราบ ตามลำดับ

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 ด้านการติดตามผลการดำเนินการ โดยรวมและรายข้อ

การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา	<i>n</i> = 291			
	ด้านการติดตามผลการดำเนินการ	\bar{X}	SD	ระดับ
1. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยครูและบุคลากรที่ปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี	4.26	.67	มาก	7
2. มีระบบการทำงานและมอบหมายการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษาอย่างชัดเจน	4.28	.69	มาก	5
3. มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาตามปฏิทินการปฏิบัติงานอย่างเป็นระยะ ๆ และจัดทำรายงานเพื่อใช้ในการควบคุมคุณภาพของการดำเนินงาน	4.29	.67	มาก	4
4. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและบุคลากร มีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพการศึกษา	4.33	.68	มาก	3
5. มีการรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้ต้นสังกัดทราบ	4.38	.69	มาก	1
6. มีการเผยแพร่ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้ง ในและนอกสถานศึกษาทราบ	4.27	.67	มาก	6
7. นำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาไปปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาในปีการศึกษาต่อไป	4.37	.67	มาก	2
รวม	4.33	.65	มาก	

จากตารางที่ 13 พบว่าการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 ด้านการติดตามผลการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดย 3

อันดับ จากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) มีการรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้ต้นสังกัดทราบ 2) นำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาไปปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาในปีการศึกษาต่อไป และ 3) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและบุคลากร มีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพการศึกษา ตามลำดับ

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับ ของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ด้านการรายงานผลการประเมินตนเอง โดยรวม และรายชื่อ

การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ด้านการรายงานผลการประเมินตนเอง	n = 291			
	\bar{X}	SD	ระดับ	อันดับ
1. มีการมอบหมาย กำหนดบทบาทหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ	4.61	.69	มากที่สุด	1
2. มีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ วิเคราะห์ และแปลผลให้ได้อะไรจากข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณภาพ	4.35	.68	มาก	5
3. นำสารสนเทศที่ได้มาจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้องชัดเจน	4.55	.69	มากที่สุด	2
4. มีการจัดทำรายงานประจำปี ของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม เข้าใจง่าย ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ	4.30	.67	มาก	6
5. มีการเสนอรายงานประจำปีของสถานศึกษาให้ต้นสังกัดทราบ	4.39	.69	มาก	4
6. มีการเผยแพร่รายงานประจำปีของสถานศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษาทราบ	4.40	.69	มาก	3
7. มีการนำผลการดำเนินงานตามรายงานประจำปีไปปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาในปีการศึกษาถัดไป	4.18	.62	มาก	7
รวม	4.39	.59	มาก	

จากตารางที่ 14 พบว่าการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ด้านการรายงานผลการประเมินตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดย 3 อันดับ จากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) มีการมอบหมาย กำหนดบทบาทหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ 2) นำสารสนเทศที่ได้มาจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้องชัดเจน และ 3) มีการเผยแพร่รายงานประจำปีของสถานศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษาทราบ ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1

ตารางที่ 15 ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1

การมีส่วนร่วม (X)	การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (Y)													
	(n = 291)													
	Y ₁		Y ₂		Y ₃		Y ₄		Y ₅		Y ₆		Y _t	
	r	p	r	p	r	p	r	p	r	p	r	p	r	p
X ₁	.41**	.00	.60**	.00	.34**	.00	.31**	.00	.23**	.00	.31**	.00	.38**	.00
X ₂	.48**	.00	.45**	.00	.15**	.00	.46**	.00	.38**	.00	.61**	.00	.46**	.00
X ₃	.42**	.00	.60**	.00	.35**	.00	.33**	.00	.25**	.00	.36**	.00	.40**	.00
X ₄	.45**	.00	.62**	.00	.43**	.00	.37**	.00	.30**	.00	.44**	.00	.45**	.00
X _t	.47**	.00	.61**	.00	.34**	.00	.39**	.00	.31**	.00	.45**	.00	.45**	.00

** $p < .01$

จากตารางที่ 15 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .38 ถึง .46 และค่าความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 โดยรวมมีค่า .45 ซึ่งมีสหสัมพันธ์กันระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีสหสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล

กับการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา 2) การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจกับการรายงานผลการประเมินตนเอง และ 3) การมีส่วนร่วมด้านการวางแผนกับการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาตามลำดับ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970, pp. 608-610) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 291 คน โดยทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำแนกตามที่ตั้งของอำเภอเป็นเกณฑ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของ Likert (1961) นำข้อมูลจากการทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าจำแนกของแบบสอบถามโดยการหาความสัมพันธ์รายข้อระหว่างค่าเฉลี่ยรายข้อและค่าเฉลี่ยรวม (Item-total-correlation) โดยใช้สูตรการหาสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation) การมีส่วนร่วมมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .46 ถึง .86 การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .63 ถึง .87 ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach (1990, pp. 202-204) มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .98 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และทดสอบสมมติฐานการศึกษาความสัมพันธ์ของการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับ

มาก เรียงอันดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ด้านการวางแผน 2) ด้านการประเมินผล 3) ด้านการดำเนินการ และ 4) ด้านการตัดสินใจ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยการมีส่วนร่วม 3 อันดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการของชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษา 2) มีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ของสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน และโครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษา ตามลำดับ

1.2 การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยการมีส่วนร่วม 3 อันดับ จากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) มีส่วนร่วมในการประเมินระดับปัญหาและผลของปัญหาในสถานศึกษาเพื่อนำไปแก้ไข 2) มีส่วนร่วมในการรับรู้ปัญหาของสถานศึกษา และ 3) มีส่วนร่วมในการรวบรวมหลักฐานและข้อมูลในการจัดการปัญหาของสถานศึกษา ตามลำดับ

1.3 การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยการมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการ 3 อันดับ จากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามขั้นตอนที่วางแผนไว้ในโครงการของสถานศึกษา 2) มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการในสถานศึกษา และ 3) มีส่วนร่วมในการคัดเลือกโครงการของสถานศึกษา ตามลำดับ

1.4 การมีส่วนร่วม ด้านการประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยการมีส่วนร่วม ด้านการประเมินผล 3 อันดับ จากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) มีส่วนร่วมในกำหนดวัตถุประสงค์ของการ ประเมินแผนงาน โครงการของสถานศึกษา 2) มีส่วนร่วมในการกำหนดตัวชี้วัดที่ในในการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการของสถานศึกษา และ 3) มีส่วนร่วมในการดำเนินการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการของสถานศึกษา ตามลำดับ

2. การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษา 2) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 3) การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา 4) การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 5) การรายงานผลการประเมินตนเอง และ 6) การติดตามผลการดำเนินการ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

2.1 การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดย 3 อันดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาตามคุณภาพผู้เรียนสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา 2) มีการกำหนด

มาตรฐานการศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ และ 3) สถานศึกษามีการกำหนดค่าเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ตามลำดับ

2.2 การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดย 3 อันดับ จากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา 2) แผนพัฒนาการศึกษาได้รับความเห็นชอบจาก คณะกรรมการสถานศึกษา และ 3) มีการนำผลการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง ปัญหาและอุปสรรคไปใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ตามลำดับ

2.3 การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดย 3 อันดับ จากมากไปหาน้อย 1) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการวางแผนงาน โครงการ และกำกับติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน 2) มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาและสอดคล้องกับแผนพัฒนา สถานศึกษา และ 3) มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ตามลำดับ

2.4 การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ด้านการประเมินผล และตรวจสอบคุณภาพการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดย 3 อันดับ จากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาวิเคราะห์ วางแผนแก้ไข และ ปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษา 2) มีการรายงานผลการประเมินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา และ 3) มีการเผยแพร่ผลการประเมินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษาทราบ ตามลำดับ

2.5 การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ด้านการติดตามผลการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดย 3 อันดับ จากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) มีการรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้ต้นสังกัดทราบ 2) นำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาไปปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาในปีการศึกษาต่อไป และ 3) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและบุคลากร มีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพการศึกษา ตามลำดับ

2.6 การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ด้านการรายงานผลการประเมินตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดย 3 อันดับ จากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) มีการมอบหมาย กำหนดบทบาทหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ 2) นำสารสนเทศที่ได้มาจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้องชัดเจน และ 3) มีการเผยแพร่รายงานประจำปีของสถานศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษาทราบ ตามลำดับ

3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .38 ถึง .46 และค่าความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 โดยรวมมีค่า .45 ซึ่งมีสหสัมพันธ์กันระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีสหสัมพันธ์ในระดับปานกลาง 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลกับการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา 2) การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจกับการรายงานผลการประเมินตนเอง และ 3) การมีส่วนร่วมด้านการวางแผนกับการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 มีประเด็นสำคัญ ที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากการมีส่วนร่วมเป็นสิ่งสำคัญในการเสริมสร้างการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม หากผู้บริหารให้ความสำคัญในการทำงานร่วมกัน ย่อมทำให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา เมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาพึงพอใจ จะส่งผลให้ปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับโกสินธุ์ สมุทรกลาง และคณะ (2565) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความเห็นของครูในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมาผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความเห็นของครูใน สถานศึกษาเอกชน โรงเรียนในระบบสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับปฏิพล จำลอง (2562) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 พบว่า การมีส่วนร่วมตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องจากการมีส่วนร่วมมีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ การดำเนินงานของสถานศึกษาจึงควรเปิดโอกาสให้ ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในทุกงาน และทุกขั้นตอน

เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของสถานศึกษา และสอดคล้องกับระเบียบ เจริญคลัง, กาญจนา บุญภักดี และ สุวรรณ อินทรน้อย (2561) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครู ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในการดำเนินการประกันคุณภาพ ภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับเดือนเพ็ญ ยลไชย (2562) ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บุรีรัมย์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการ เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และตัวแทนผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อ สภาพการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศีก ษาบุรีรัมย์ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพและขนาดสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับดวงแก้ว พัดจำ (2554) ผู้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วม ในการบริหาร โรงเรียนของครูผู้สอน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนใน การบริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาตาก เขต 2 อยู่ในระดับมาก และการเปรียบเทียบ ระดับการมีส่วนร่วมของครูผู้สอนในการ บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตาก เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน คือขนาด เล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ ผลปรากฏว่าไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ Conlon (2010) ได้ศึกษา เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการบริหาร โรงเรียนในรัฐมินเนโซตา สหรัฐอเมริกา พบว่า กลุ่มที่เรียนรู้อย่างเป็นทางการและกลุ่มที่เรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการเกิดการ ถ่ายโอนความรู้จากภายนอกองค์กรสู่การพัฒนาทักษะความชำนาญที่เชื่อว่า ร้อยละ 90 ของการ เรียนรู้อย่างไม่เป็นทางการเกิดขึ้นในองค์กรซึ่งทักษะสำคัญที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้และการ ตระหนักในข้อบังคับต่าง ๆ แต่ทักษะเหล่านี้ทำให้เกิดการเรียนรู้ได้น้อยกว่าการถ่ายโอนความรู้จาก ปัจจัยภายนอกองค์กรแสดงให้เห็นถึงการทำงานแบบมีส่วนร่วมก่อให้เกิดประโยชน์เป็นอย่างมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและ ครู ของ โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 สามารถอภิปราย ผลได้ ดังนี้

1.1 การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับ มาก โดยการมีส่วนร่วมในการศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการของชุมชนในการพัฒนา สถานศึกษา และมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ของสถานศึกษา อยู่ใน ระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากการจัดการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพจะต้องมีการศึกษาสภาพ

ปัจจุบัน และความต้องการของชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษา และมีส่วนร่วมในการกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ของสถานศึกษา ดังนั้นการเปิดโอกาสให้บุคลากรและชุมชนเข้ามามี ส่วนร่วมในการวางแผนจึงเป็นส่วนสำคัญเป็นอย่างยิ่ง สอดคล้องกับกัปปฏิพล จำลอง (2562) ที่ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาที่มีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตาม ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 พบว่า การมีส่วนร่วมตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มากที่สุดได้แก่ มี ส่วนร่วมในการประเมินระดับปัญหาและผลของปัญหาในสถานศึกษาเพื่อนำไปแก้ไข ทั้งนี้เนื่องจากการ ประเมินระดับปัญหาในทุก ๆ สถานศึกษาจะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการ ศึกษาในการระบุและตัดสินใจว่าระดับปัญหาในแต่ละส่วนมีความเหมาะสมในการวางแผนการ แก้ปัญหาหรือไม่ เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถจัดลำดับหรือตัดสินใจได้สอดคล้องกับดวง แก้ว พัดจำ (2554) ผู้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของครูผู้สอน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาดอก เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของครูผู้สอน ในการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 2 อยู่ในระดับมาก

1.3 การมีส่วนร่วมด้านการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยการมีส่วนร่วมในการ ดำเนินงานตามขั้นตอนที่วางแผนไว้ในโครงการของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เนื่องจากการ ดำเนินการตามกิจกรรม โครงการ ของสถานศึกษา ได้กำหนดหน้าที่รับผิดชอบให้แก่ครู และบุคลากร ทางการศึกษา และกระจายอำนาจหน้าที่ในการดำเนินงานเป็นฝ่ายต่างๆ การมีส่วนร่วมในการ ดำเนินการจึงมีผลค่าเฉลี่ยสูงสุด สอดคล้องกับ ดิเรก อนันต์ (2556) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมใน การจัดการศึกษาของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 1 ผลการศึกษา พบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในด้าน วิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงาน บุคคล และด้านการบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมาก

1.4 การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยการมีส่วนร่วมใน กำหนดวัตถุประสงค์ของการ ประเมินแผนงาน โครงการของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้ เนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีส่วนร่วมในกำหนดวัตถุประสงค์ของการ ประเมินแผนงาน โครงการของสถานศึกษา โดยมีหน้าที่รับผิดชอบในส่วนที่ได้รับมอบหมายและจะต้องมีการ ประเมินผลเพื่อให้ทราบถึงระดับความสำเร็จและแนวทางในการดำเนินงานในครั้งต่อไป สอดคล้อง กับเดือนเพ็ญ ยลไชย (2562) ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม

ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2.การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ได้แก่ 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษา 2) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา 3) การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา 4) การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 5) การรายงานผลการประเมินตนเอง และ 6) การติดตามผลการดำเนินการ ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ และเป็นภารกิจอย่างหนึ่งที่สถานศึกษาต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานศึกษากำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวปฏิบัติการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561 ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พ.ศ. 2561 ได้กำหนดระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษอันส่งผลให้การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานกำกับดูแล และหน่วยงานภายนอกที่สะท้อนสภาพการดำเนินงานที่แท้จริงและเกิดประสิทธิภาพ และกำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาสอดคล้องกับหลักการประกันคุณภาพการศึกษา และมีกลไกปฏิบัติที่เอื้อต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับ โกลินธุ์สมุทรกลาง และคณะ (2565) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความเห็นของครูในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมาผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความเห็นของครูในสถานศึกษาเอกชน โรงเรียนในระบบ สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับภักดีวิภา ลูกเงาะ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 1 พบว่าการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับวันทนา เนื่อน้อย (2560) ได้ศึกษาระดับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 พบว่าระดับการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับศศิวิมล ภักดียา (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1

พบว่า สภาพปัจจุบันการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมากสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Daniel, et.al. (2008) ได้ศึกษาผลการตรวจสอบการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนรัฐบาลพบว่า มีการดำเนินการประเมิน โดยใช้มาตรฐานทั้ง 7 ด้าน คือ ด้านวิสัยทัศน์ การกำกับติดตามและภาวะผู้นำผู้บริหาร การเรียนการสอน เอกสารผลงานความสัมพันธ์ระหว่างผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา และการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โดยจากการศึกษาผลการตรวจเยี่ยมพบว่าโรงเรียนได้ดำเนินการตามมาตรฐานที่กำหนดไว้เป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพของโรงเรียนและโรงเรียนได้นำข้อเสนอแนะและผลการประเมินตามมาตรฐานของการประกันคุณภาพไปใช้ในการพัฒนาให้เกิดคุณภาพได้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

2.1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียนสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้เนื่องจากการกำหนดมาตรฐานการศึกษา เปรียบเสมือนทิศทางหรือเป้าหมายที่จะใช้ในการดำเนินงานตามกรอบเพื่อให้บรรลุผล จึงเป็นสิ่งสำคัญในระบบการประกันคุณภาพภายในเป็นอย่างดี สอดคล้องกับ ภักดีวิภา ลูกเงาะ (2562) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพและแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 พบว่าการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโดยรวมอยู่ในระดับมากโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

2.2 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการวางแผนงาน โครงการที่ใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาจึงส่งผลให้การดำเนินงานด้านนี้มีผลอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ศรีัญญา วันลักษณะ และพัชรา เดชโฮม (2564) ได้ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนคลองหนองใหญ่ (ทองคำ ปานจำอนุสรณ์) สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2.3 ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการวางแผนงาน โครงการ และกำกับติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาได้กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจนและมีแนวทางในการประเมินผลที่ชัดเจน ส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความราบรื่นและเกิดการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ศรีัญญา วันลักษณะ และพัชรา เดชโฮม (2564) ได้ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

โรงเรียนคลองหนองใหญ่ (ทองคำ ปานขำอนุสรณ์) สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2.4 ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาวิเคราะห์ วางแผน แก้ไข และ ปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้เนื่องจาก การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ต้องมีการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอยู่เสมอเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

2.5 ด้านการติดตามผลการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและบุคลากร มีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพการศึกษา มีการรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้ต้นสังกัดทราบ นำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาไปปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาในปีการศึกษาต่อไป อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับศสทวิมลภักดียา (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1 พบว่า สภาพปัจจุบันการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์การประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก และตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาของสถานศึกษามีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของตัวบ่งชี้ที่อยู่ในระดับมาก

2.6 ด้านการรายงานผลการประเมินตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก สถานศึกษามีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ นำสารสนเทศที่ได้มาจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้องชัดเจน และมีการเผยแพร่รายงานประจำปีของสถานศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษาทราบ สอดคล้องกับ ศรีบุญญา วันลักษณ์ และ พัชรา เดชโฮม (2564) ได้ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนคลองหนองใหญ่ (ทองคำ ปานขำอนุสรณ์) สำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 โดยรวมมีค่า .45 ซึ่งมีความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องมาจาก การดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จนั้นจะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยเฉพาะบุคลากรที่รับผิดชอบในหน้าที่ต่าง ๆ ตามโครงสร้างการบริหารของโรงเรียน สอดคล้องกับปฏิพล จำลอง (2562) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในระดับสูงมาก เนื่องจาก การมีส่วนร่วมมีความสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ การดำเนินงานของสถานศึกษาจึงควรเปิดโอกาสให้ ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในทุกงาน และทุกขั้นตอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของสถานศึกษา สอดคล้องกับระเบียบเจริญคลัง, กาญจนา บุญภักดิ์ และ สุวรรณ อินทรน้อย (2561) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมส่งผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สามารถรวมกันพยากรณ์การมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้ร้อยละ 67.30 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับ โกสินธุ์ สมุทรกลาง และคณะ (2565) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามความเห็นของครูในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตาม ความเห็นของครูในสถานศึกษาเอกชน โรงเรียนในระบบสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสัมพันธ์ในระดับค่อนข้างสูง ($r_{xy}=.673$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมเป็นตัวแปรสำคัญที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานต่าง ๆ รวมไปถึงการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีสหสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลกับการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา 2) การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจกับการรายงานผลการประเมินตนเอง 3) การมีส่วนร่วมด้านการวางแผนกับการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัยการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ร่วมกันกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 ผู้วิจัยนำเสนอแนะสำหรับเป็นแนวทางในการบริหารโรงเรียนหรือองค์กรดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วม

1.1 ด้านการวางแผนพบว่าการมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานของสถานศึกษา ควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีเป้าหมายที่ตรงตามบริบทและสภาพการดำเนินงานมากที่สุด

1.2 การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดการปัญหาของสถานศึกษา ควรได้รับการพัฒนา เนื่องจากการตัดสินใจเป็นกระบวนการสำคัญในการวางแผนงานที่เหมาะสม เนื่องจากจะทำให้ทุกฝ่ายได้ร่วมกันคิดวิเคราะห์และประเมินความเป็นไปได้ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ซึ่งการตัดสินใจที่ผิดพลาด อาจส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดได้ ดังนั้นจึงควรให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในการบริหารจัดการสถานศึกษา

1.3 การมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของโครงการในสถานศึกษา มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะให้ครูเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของโครงการในสถานศึกษา ซึ่งครูเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายในการดำเนินกิจกรรมต่างๆตาม โครงการและประเมินผลสำเร็จของโครงการ ดังนั้นการให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านนี้ จะส่งผลให้การดำเนินงานของสถานศึกษามีทิศทางจัดการที่เหมาะสมมากขึ้น

1.4 การมีส่วนร่วมกำหนดเกณฑ์มาตรฐานของแผนงาน โครงการของสถานศึกษา ควรมีการพัฒนาปรับปรุงการมีส่วนร่วมด้านนี้ เพื่อให้การประเมิน โครงการมีเกณฑ์ที่เหมาะสมและนำไปปฏิบัติได้จริง

2. การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2.1 ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษา พบว่าการเผยแพร่มาตรฐานการศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนรับทราบ ควรได้รับการปรับปรุงพัฒนาการเผยแพร่มาตรฐานการศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ จากทุกภาคส่วน

2.2 การเผยแพร่แผนพัฒนาสถานศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษารับทราบ ควรมีการปรับปรุงการเผยแพร่แผนพัฒนาสถานศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนในด้านต่าง ๆ

2.3 ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา พบว่าการจัดทำปฏิทินการดำเนินงานแผนงานโครงการทั้งปีงบประมาณ ที่ระบุระยะเวลาดำเนินงานที่ชัดเจน เป็นสิ่งที่ควรได้รับการพัฒนาปรับปรุงเพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถวางแผนการดำเนินงานได้อย่างถูกต้อง

2.4 ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา พบว่าการจัดทำเครื่องมือการประเมินภายในที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ควรมีการร่วมกันวางแผน กำหนดการประเมินและเครื่องมือที่ใช้ให้เป็นระบบ

2.5 การติดตามผลการดำเนินการ ควรมีการพัฒนาปรับปรุงการติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อให้ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นไปอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบมากยิ่งขึ้น

2.6 การรายงานผลการประเมินตนเอง พบว่าการนำผลการดำเนินงานตามรายงานประจำปีไปปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาในปีการศึกษาถัดไป ควรพัฒนาการนำผลการดำเนินงานตามรายงานประจำปีไปปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาให้มีความต่อเนื่องเป็นระบบมากขึ้น

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารและครูควรพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมให้สูงขึ้นเพื่อให้กระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายของสถานศึกษามีคุณภาพ และเป็นระบบต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของผู้บริหารและครูในสังกัดต่าง ๆ
2. ศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดอื่น ๆ

บรรณานุกรม

- กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2546. (2546, 1 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 120
ตอนที่ 74 ก., 3 - 7.
- กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553.
(2553, 2 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 127 ตอนที่ 23 ก., 22 - 35.
- กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561. (2561, 23 กุมภาพันธ์). *ราชกิจจานุเบกษา*.
เล่ม 135 ตอนที่ 11 ก., 1 - 5.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และ
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545*. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *นโยบายและการแนะแนวการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ
กระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *นโยบายและการแนะแนวการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
ของกระทรวงศึกษาธิการ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม
(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ : พรินทิวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1. (2566, กุมภาพันธ์). *แผนพัฒนา
การศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566 - พ.ศ. 2570) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1*.
- กฤษฎา นาคณาคุปต์. (2556). *ประสิทธิภาพการพัฒนางานองค์กรหลังการตรวจประกันคุณภาพ
การศึกษาของคณะที่สนมาตรฐานศาสตร์*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- กานต์สินี วาดวงส์. (2560). *การพัฒนาแนวทางการประกันคุณภาพภายใน สำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ*. วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กัลยา วาณิชชัญญา. (2546). *การใช้ SPSS for windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล*. กรุงเทพฯ :
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- โกสินธุ์ สมุทรกลาง และคณะ. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา. วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, 8 (1).
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2553). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี : บุคพอยท์.
- จรัส อติวิทยากรณ์. (2554). หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- จิณฉัตร ปะโคทัง. (2550). เอกสารประกอบการสอนรายวิชาหลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารสถานศึกษา. อุบลราชธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- เจริญ ราชโสภา. (2554). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ การศึกษาคุษฎีบัณฑิต, สาขาการบริหารและพัฒนาศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เฉลิมพล จันดา. (2560). การพัฒนาแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชัยอนันท์ แก้วเงิน. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2541). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย ฉบับปรับปรุง. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : ไทยเนรมิตกิจ อินเตอร์ โพรเกรสซิฟ.
- ณัฐตะวัน ลิ้มประสงค์. (2556). การบริหารจัดการการประกันคุณภาพสถานศึกษาสำหรับอนาคต. วิทยานิพนธ์ปรัชญาคุษฎีบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ดวงแก้ว พัดจำ. (2554). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนของครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาดอก เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ดิเรก อนันต์. (2556). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาภูมิวิทย์วิทยาลัย.

- เดือนเพ็ญ ชล ไชย. (2562). การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหาร
การศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ดวงแก้ว พัดจำ. (2554). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหารโรงเรียนของครูผู้สอนสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการ
บริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- ทิพย์ชนก มณีนวล. (2564). การพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินงานประกันคุณภาพ
ภายใน โรงเรียนบ้านในเหมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชุมพร
เขต 2. การค้นคว้าอิสระ, ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราช
ภัฏสุราษฎร์ธานี
- ธร สุนทรายุทธ. (2551). การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป : ทฤษฎี วิจัย และปฏิบัติทางการศึกษา.
กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.
- นารีญา ศรีพันธุ์, วิทยา จันทร์ศิลา, และ สติรพร เขาวนชัย. (2564). การมีส่วนร่วมในการประกัน
คุณภาพภายในสถานศึกษาตามทัศนะของครูสหวิทยาเขตหล่มสัก สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์. การประชุมวิชาการสหวิทยาการพุทธรัฐศาสตร์
ระดับชาติครั้งที่ 1 (ออนไลน์). มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปฏิพล จำลอง. (2562). ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 33. วิทยานิพนธ์
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2555). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์.
พิมพ์ครั้งที่ 10. บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ประเสริฐศักดิ์ เหมไชสง. (2559). การพัฒนาระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัด
สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก. วิทยานิพนธ์การศึกษา
ดุสิตบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไพฑูริย์ กลมกุล. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับการทำงานเป็นทีม
ของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ภัทวิภา ลูกเงาะ. (2562). สภาพและแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของ
โรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 1. วิทยานิพนธ์

ปริญญาหมาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
 ภาวดี อนันต์นาวี. (2557). *หลักการแนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5.

ชลบุรี : มนตรี.

ภัทรพร เกษสังข์. (2549). *การวิจัยทางการศึกษา*. เลย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

มนธิรา ศรีอวยศรี. (2564). *การมีส่วนร่วมในการบริหารแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ
 ของบุคลากร โรงเรียนสาธิตนวัตกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*.

รายงานการวิจัย โรงเรียนสาธิตนวัตกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). *การบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม : ประชาชน
 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการ*. กรุงเทพฯ : บริษัท บุ๊คพอยท์ จำกัด.

ระเบียบ เจริญคลัง, กาญจนา บุญศักดิ์ และ สุวรรณ อินทร์น้อย. (2561). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อ
 การมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สำนักงานเขต
 พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 3. วารสารบริหารการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย
 ราชภัฏอุบลราชธานี, 18(2), 243 - 252.*

วันทนา เนื่อน้อย. (2560). *การดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1. การค้นคว้าอิสระ,
 สาขาการศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.*

ศรัณญา วันลัทธิน และพัชรา เดชโฮม. (2564). *การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
 โรงเรียนคลองหนองใหญ่ (ทองคำ ปานชำนาญ) สำนักงานเขตบางแค
 กรุงเทพมหานคร. วารสารวิจัยรำไพพรรณี, 15(2), 138-150.*

ศศิวิมล ภักดียา. (2561). *การพัฒนาตัวบ่งชี้การประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้น
 พื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,
 การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.*

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544). *การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 4.
 กรุงเทพฯ : บุญศิริการพิมพ์.

ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ. (2553). *การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ :
 สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศึกษาธิการจังหวัดปราจีนบุรี. (2565). *สารสนเทศทางการศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี*. ปีพ.ศ. 2565.
 สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปราจีนบุรี

- สมชาติ กิจจรรอง. (2560). *สู่ความเป็นเลิศของหัวหน้าหรือผู้นำ*. กรุงเทพฯ : สมาร์ทไลฟ์ รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.
- สมบัติ นามบุรี. (2562). ทฤษฎีการมีส่วนร่วมในงานรัฐประศาสนศาสตร์. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 2(1), 183-197.
- สมยศ นาวิการ. (2545). *การบริหารแบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2554). *แนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามกฎกระทรวง ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2556). *คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2554). *แนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามกฎกระทรวง ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2563). *แนวปฏิบัติการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2561*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักนโยบายและแผนการศึกษา. (2553). *การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2546). *ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2553). *รายงานการคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: เอกสารอัดสำเนา.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2555). *คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ. 2554-2558): ฉบับสถานศึกษา (แก้ไขเพิ่มเติม พฤศจิกายน พ.ศ. 2554)*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ออฟเซ็ท พลัส
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2560). *รายงานการสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม(พ.ศ. 2554-2558) ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : เอกสารอัดสำเนา.

- ศิริกร บุญฟู และ อาบทิพย์ กาญจนวงศ์. (2556). การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษา ของบุคลากร คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- สุรินทร์ แก้วมณี. (2558). รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมขององค์กรบุคคลเพื่อส่งเสริม ประสิทธิภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์การศึกษาคุษฎี บัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร
- โสภณ เพ็ชรพวง, สถาพร สังข์ขาวสุทธิรักษ์, เจิดพงศ์ ราชสมบัติ. (2558). การมีส่วนร่วมของครูใน การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สุราษฎร์ธานี เขต 2. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, มหาวิทยาลัยสุราษฎร์ธานี.
- อรุณี ศิริสุขไพบูลย์. (2558). การศึกษาการมีส่วนร่วมของครูในการประกันคุณภาพภายในของ โรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2542). หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- Arnstein, S. (1969). A Ladder of Community Participation. *Journal of the American Institute of Planners*, 35.
- Berkley, G. E. (1975). *The Craft of Public Administration*. Boston: Allyn and Bacon.
- Cohen, J. M. & Uphoff, N. T. (1981). *Rural Development Participation: Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation*. New York: Cornell University.
- Conlon, L. (2010). *How do Minnesota School Board Members Learn to do Their Jobs [Abstract]*. In *Dissertation Abstracts International*. 62(02) : unpagged.
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of Psychological Testing*. (5th ed.). New York: Harper Collins.
- Dale, Barrie G., editor. (1994). *Managing quality*. Herfordshire: Prentice Hall International (UK) Limited.
- Florian Daniel, Pavel Kucherbaev, Cinzia Cappiello, Boualem Benatallah, and Mohammad Allahbakhsh. (2008). *Quality Control in Crowd sourcing: A Survey of Quality Attributes, Assessment Techniques and Assurance Actions*. ACM Computing Surveys (CSUR).
- Frazier, A. (1997). *A Roadmap for Quality Transformation in Education*. Florida: St. Lucie Press.

- Hapgood, D. (1969). *The Role of Popular Participation in Development at the Grassroots Level*. Professional Paper of ICSW: Asian and Western Pacific Regional Conference.
- Herzberg, F. (1959). *The Motivation to Work*. New York: Wiley.
- Kinicki, A. & Williams, B. K. (2004). *Management: A Practical Introduction*. New York: McGraw Hill.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. Education March and Psychological Measurement.
- Likert, R. (1967). *The Human Organization*. New York: McGraw Hill.
- Likert, R. (1961). *New Patterns of Management*. New York: McGraw-Hill.
- McClelland, D. C. (1961). *The Achieving Society*. New York: D. Van Nostrand Company Inc.
- Mintzberg, H. (1994). *The Structuring of Organizations*. New Jersey: Prentice Hall.
- Plumb, E. (2011). *Perceptions of South Dakota Public School Superintendents and Board Presidents Regarding Collaboration Practices*. Teaching and Education.
- Shadid, W., W. Prins & P.J.M. Nas. (1982). *Access and Participation: A Theoretical Approach in Participational the Poor the Development*. Leiden: University of Leiden.
- United Nations. (1981). *Planned Population Distribution of Development*. New York: United Nations.
- William Erwin. (1976). *Participation Management: Concept Theory and Implementation*. Atlanta G.: Georgia State University.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- สำเนาขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย
- สำเนาขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย
- สำเนาขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อดำเนินการวิจัย

ที่ อว ๘๑๓๗/๒๕๕๙

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
๑๖๙ ถ.ลงหาดบางแสน ต.แสนสุข
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย

เรียน นางสาวสุกัลยา กุระธรรม ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดงกระทยาม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. คำโครงการงานนิพนธ์ (ฉบับย่อ)
๒. เครื่องมือวิจัย

ด้วย นางสาวกาญจนา ฮวดเส็ง รหัสประจำตัวนิสิต ๖๕๕๒๐๒๕๘ นิสิตหลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ แบบไม่เต็มเวลา แผน ข ได้รับอนุมัติคำ
โครงการงานนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต ๑” โดยมี
รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ และเสนอท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
ตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัยนั้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอเรียนเชิญท่านซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้
ความสามารถ และประสบการณ์สูง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ สามารถติดต่อ
นิสิตตั้งรายนามข้างต้นได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๓-๘๘๓๑๙๗๘ หรือที่ E-mail: 65920298@go.buu.ac.th

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

มณฑาทิ รังสิโยภัส

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑาทิ รังสิโยภัส)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
โทร ๐๓๘ ๑๐๒ ๗๐๐ ต่อ ๗๐๕, ๗๐๗
E-mail: grd.buu@go.buu.ac.th

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา โทร. ๒๗๐๐ ต่อ ๗๐๕, ๗๐๗
 ที่ อว ๘๑๓๗/๐๒๗๖ วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๗
 เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.ณัฐฉณ พุเต็มวงศ์ (คณะศึกษาศาสตร์)

ด้วย นางสาวกาญจนา ฮวดเส็ง รหัสประจำตัวนิสิต ๖๕๙๒๐๒๙๘ นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ แบบไม่เต็มเวลา แผน ข ได้รับอนุมัติเค้าโครงการงานนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต ๑” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ และเสนอท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัยนั้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอเรียนเชิญท่านซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์สูง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ สามารถติดต่อนิสิตตั้งรายนามข้างต้นได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๓-๘๘๓๑๙๗๘ หรือที่ E-mail: 65920298@go.buu.ac.th

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดพิจารณา

มณฑนา รังสิโยภัส
 (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑนา รังสิโยภัส)
 รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน
 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา โทร. ๒๗๐๐ ต่อ ๗๐๕, ๗๐๗

ที่ อว ๘๑๓๗/๐๒๗๕

วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๗

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย

เรียน ว่าที่เรอตรี ดร. ภัทรารุธ รักกลิ่น (คณะศึกษาศาสตร์)

ด้วย นางสาวกาญจนา ขวดเส็ง รหัสประจำตัวนิสิต ๖๕๙๒๐๒๙๘ นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ แบบไม่เต็มเวลา แผน ข ได้รับอนุมัติเค้าโครงการนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต ๑” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ และเสนอท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัยนั้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขอเรียนเชิญท่านซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์สูง เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ สามารถติดต่อนิสิตตั้งรายนามข้างต้นได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๓-๘๘๓๑๙๗๘ หรือที่ E-mail: 65920298@go.buu.ac.th

จึงเรียนมาเพื่อทราบและโปรดพิจารณา

มัทนา หวังสโณภส
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มัทนา หวังสโณภส)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ อว ๘๑๓๗/๑๑๕๕

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
๑๖๙ ถ.ลงหาดบางแสน ต.แสนสุข
อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต ๑

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เอกสารรับรองจริยธรรมของมหาวิทยาลัยบูรพา
๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (หาคุณภาพ)

ด้วย นางสาวกาญจนา ฮวดเส็ง รหัสประจำตัวนิสิต ๖๕๙๒๐๒๕๘ นิสิตหลักสูตรการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ แบบไม่เต็มเวลา แผน ข ได้รับอนุมัติเค้าโครงการงาน
นิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกรมมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต ๑” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ
งามมกนก เป็นประธานกรรมการควบคุมงานนิพนธ์ และเสนอหน่วยงานในสังกัดของท่านในการหาคุณภาพจาก
เครื่องมือวิจัยนั้น

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา จึงขออนุญาตให้นิสิตตั้งรายนามข้างต้น ดำเนินการ
เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ปราจีนบุรี เขต ๑ จำนวน ๓๐ คน ระหว่างวันที่ ๖ มิถุนายน - ๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ ทั้งนี้ สามารถติดต่อ
ตั้งรายนามข้างต้น ได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ ๐๘๓-๘๘๓๑๕๗๘ หรือที่ E-mail: 65920298@go.buu.ac.th

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

มณฑนา รังสิโยภัส
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑนา รังสิโยภัส)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
โทร ๐๓๘ ๑๐๒ ๗๐๐ ต่อ ๗๐๕, ๗๐๗
E-mail: grd.buu@go.buu.ac.th
สำเนาเรียน ผอ.ร.ร.ในสังกัดสพป.ปราจีนบุรี เขต ๑

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วม และการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 การมีส่วนร่วม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด

2. ขอความกรุณาท่านได้ตอบแบบสอบถามทุกตอน ทุกข้อ ซึ่งจะประโยชน์ต่อการปรับปรุงและพัฒนาการมีส่วนร่วมและการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้นและข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม จะนำเสนอในภาพรวม ไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

กาญจนา ฮวดเส็ง

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ตอนที่ 1 การมีส่วนร่วมในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู 4
 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผล
 คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
 โดยกำหนดเกณฑ์คะแนน ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง มีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง มีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง มีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง มีส่วนร่วม อยู่ในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง มีส่วนร่วม อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การมีส่วนร่วม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านการวางแผน						
1	ท่านมีส่วนร่วมในการศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการ ของชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษา					
2	ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและ อุปสรรค เพื่อจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา					
3	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานของ สถานศึกษา					
4	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ของสถานศึกษา					
5	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานและโครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษา					
6	ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนขั้นตอนการปฏิบัติงานใน โครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษา					
7	ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนการประเมินผลโครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษา					
ด้านการตัดสินใจ						
8	ท่านมีส่วนร่วมในการรับรู้อุปสรรคของสถานศึกษา					
9	ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา					

ข้อที่	การมีส่วนร่วม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
10	ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินระดับปัญหาและผลของปัญหา ในสถานศึกษาเพื่อนำไปแก้ไข					
11	ท่านมีส่วนร่วมในการรวบรวมหลักฐานและข้อมูลในการ จัดการปัญหาของสถานศึกษา					
12	ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อใช้เป็นข้อมูล ประกอบการจัดการปัญหาของสถานศึกษา					
13	ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหา ของสถานศึกษา					
14	ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาของสถานศึกษา					
15	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับการแก้ไขปัญหาของ สถานศึกษา					
16	ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาวิธีการแก้ปัญหของ สถานศึกษา					
ด้านการดำเนินงาน						
17	ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ความจำเป็นของ โครงการใน แผนพัฒนาสถานศึกษา					
18	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของโครงการใน สถานศึกษา					
19	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการใน สถานศึกษา					
20	ท่านมีส่วนร่วมในการออกแบบโครงการของสถานศึกษา					
21	ท่านมีส่วนร่วมในการคัดเลือกโครงการของสถานศึกษา					
22	ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินการสร้างเกณฑ์การประเมินผล ของโครงการในสถานศึกษา					
23	ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามขั้นตอนที่วางแผนไว้ใน โครงการของสถานศึกษา					
ด้านการประเมินผล						

ข้อที่	การมีส่วนร่วม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
24	ท่านมีส่วนร่วมในกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินแผนงาน โครงการของสถานศึกษา					
25	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดตัวชี้วัดที่เ็นในการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการของสถานศึกษา					
26	ท่านมีส่วนร่วมในการสร้างเครื่องมือที่จะใช้วัดประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการของสถานศึกษา					
27	ท่านมีส่วนร่วมกำหนดเกณฑ์มาตรฐานของแผนงานโครงการของสถานศึกษา					
28	ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการของสถานศึกษา					
29	ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการของสถานศึกษากับมาตรฐานที่ตั้งไว้ และสะท้อนผลการดำเนินงานหลังจบโครงการ					

ตอนที่ 2 การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู 6 ด้าน คือ การกำหนดมาตรฐานการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การติดตามผลการดำเนินการ และการรายงานผลการประเมินตนเอง

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยกำหนดเกณฑ์คะแนน ดังนี้

คะแนน	ความหมาย
5	มีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับมากที่สุด
4	มีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับมาก
3	มีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับปานกลาง
2	มีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับน้อย
1	มีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
การกำหนดมาตรฐานการศึกษาสถานศึกษา						
1	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษามาตรฐาน และกำหนดมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา					
2	มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ					
3	มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาด้านคุณภาพผู้เรียนสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา					
4	สถานศึกษามีการกำหนดค่าเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา					
5	การกำหนดมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายของสถานศึกษาผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา					
6	มีการเผยแพร่มาตรฐานการศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนรับทราบ					
7	นำมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมายไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา					
การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา						
8	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา					
9	มีการนำผลการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง ปัญหาและอุปสรรคไปใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา					
10	มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา					
11	แผนพัฒนาสถานศึกษามีโครงการ กิจกรรม วิธีการ งบประมาณ และผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน					
12	มีการกำหนดเป้าหมายของแผนงานโครงการในแผนพัฒนาการศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา					
13	มีการนำแผนพัฒนาสถานศึกษาศึกษาสู่การปฏิบัติตามระยะเวลาที่กำหนดไว้					

ข้อที่	การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
14	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของทุกฝ่ายร่วมกันคิด วิเคราะห์ และพิจารณา แผนพัฒนาสถานศึกษาอย่างละเอียดรอบคอบ					
15	มีการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง (อย่างน้อย ทุก ๆ 3 ปี ขึ้นไป)					
16	แผนพัฒนาการศึกษาได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ สถานศึกษา					
17	มีการเผยแพร่แผนพัฒนาสถานศึกษาให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของทั้งใน และนอกสถานศึกษารับทราบ					
การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา						
18	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของ สถานศึกษา					
19	มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ที่สอดคล้องกับมาตรฐาน การศึกษาและสอดคล้องกับแผนพัฒนาสถานศึกษา					
20	มีการกำหนดผู้รับผิดชอบแผนงาน โครงการ และกิจกรรมของ สถานศึกษาที่ชัดเจน					
21	แผนปฏิบัติการประจำปีมีโครงการ และกิจกรรมที่ระบุ งบประมาณที่ชัดเจน สอดคล้องกับงบประมาณของสถานศึกษา					
22	มีการจัดทำปฏิทินการดำเนินงานแผนงาน โครงการทั้ง ปีงบประมาณ ที่ระบุระยะเวลาดำเนินงานที่ชัดเจน					
23	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการวางแผนงาน โครงการ และกำกับติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน					
24	มีการนำแผนปฏิบัติการประจำปีขอความเห็นชอบจาก คณะกรรมการสถานศึกษาก่อนนำไปใช้					
การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา						
25	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในที่มีความรู้ ความสามารถเหมาะสม					
26	มีการอบรมให้ความรู้ ประชุมชี้แจง สร้างความตระหนัก ความ เข้าใจในการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา					

ข้อที่	การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
27	มีการจัดทำเครื่องมือการประเมินภายในที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา					
28	ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาวิเคราะห์ วางแผน แก้ไข และปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษา					
29	มีการรายงานผลการประเมินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาโดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษา					
30	มีการเผยแพร่ผลการประเมินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษาทราบ					
การติดตามผลการดำเนินการ						
31	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ครูและบุคลากรที่ปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี					
32	มีระบบการทำงานและมอบหมายการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาระดับสถานศึกษาอย่างชัดเจน					
33	มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษิตตามปฏิทินการปฏิบัติงานอย่างเป็นระยะ ๆ และจัดทำรายงานเพื่อใช้ในการควบคุมคุณภาพของการดำเนินงาน					
34	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและบุคลากร มีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพการศึกษา					
35	มีการรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้ต้นสังกัดทราบ					
36	มีการเผยแพร่ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษาทราบ					
37	นำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาไปปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาในปีการศึกษาต่อไป					

ข้อที่	การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
การรายงานผลการประเมินตนเอง						
38	มีการมอบหมาย กำหนดบทบาทหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ					
39	มีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ วิเคราะห์ และแปลผล ให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่มีคุณภาพ					
40	นำสารสนเทศที่ได้มาจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้องชัดเจน					
41	มีการจัดทำรายงานประจำปี ของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม เข้าใจง่าย ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ					
42	มีการเสนอรายงานประจำปีของสถานศึกษาให้ต้นสังกัดทราบ					
43	มีการเผยแพร่รายงานประจำปีของสถานศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษาทราบ					
44	มีการนำผลการดำเนินงานตามรายงานประจำปีไปปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาในปีการศึกษาถัดไป					

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ค

การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน

สถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

ตอนที่ 1 การมีส่วนร่วมในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการ และด้านการประเมินผล

ข้อ ที่	การมีส่วนร่วม	ความคิดเห็น			รวม	IOC	ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ด้านการวางแผน							
1	ท่านมีส่วนร่วมในการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการของชุมชนในการพัฒนาสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค เพื่อจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
4	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจ เป้าประสงค์ ของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานและโครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนขั้นตอนการปฏิบัติงานในโครงการต่างๆของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7	ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนการประเมินผลโครงการต่างๆของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	การมีส่วนร่วม	ความคิดเห็น			รวม	IOC	ผล
		คนที่ ที่ 1	คนที่ ที่ 2	คนที่ ที่ 3			
ด้านการตัดสินใจ							
8	ท่านมีส่วนร่วมในการรับรู้ปัญหาของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9	ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10	ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินระดับปัญหาและผลของปัญหาในสถานศึกษาเพื่อนำไปแก้ไข	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
11	ท่านมีส่วนร่วมในการรวบรวมหลักฐานและข้อมูลในการจัดการปัญหาของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
12	ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดการปัญหาของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
13	ท่านมีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
14	ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
15	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับการแก้ไขปัญหาของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
16	ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณาวิธีการแก้ปัญหาของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ด้านการดำเนินงาน							
17	ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ความจำเป็นของโครงการในแผนพัฒนาสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	การมีส่วนร่วม	ความคิดเห็น			รวม	IOC	ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
18	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับ ความสำคัญของโครงการในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
19	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนด วัตถุประสงค์ของโครงการในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
20	ท่านมีส่วนร่วมในการออกแบบโครงการ ของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
21	ท่านมีส่วนร่วมในการคัดเลือกโครงการ ของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
22	ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินการสร้าง เกณฑ์การประเมินผลของโครงการใน สถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
23	ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตาม ขั้นตอนที่วางแผนไว้ในโครงการของ สถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
ด้านการประเมินผล							
24	ท่านมีส่วนร่วมในกำหนดวัตถุประสงค์ ของการประเมินแผนงาน โครงการของ สถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
25	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดตัวชี้วัดที่ใช้ ในการประเมินผลการดำเนินงานตาม แผนงาน โครงการของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
26	ท่านมีส่วนร่วมในการสร้างเครื่องมือที่จะ ใช้วัดประเมินผลการดำเนินงานตาม แผนงาน โครงการของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
27	ท่านมีส่วนร่วมกำหนดเกณฑ์มาตรฐาน ของแผนงาน โครงการของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	การมีส่วนร่วม	ความคิดเห็น			รวม	IOC	ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
28	ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานโครงการของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
29	ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลการดำเนินงานตามแผนงานโครงการของสถานศึกษากับมาตรฐานที่ตั้งไว้ และสะท้อนผลการดำเนินงานหลังจบโครงการ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ตอนที่ 2 การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู 6 ด้าน คือ การกำหนดมาตรฐานการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การติดตามผลการดำเนินการ และการรายงานผลการประเมินตนเอง

ข้อ ที่	การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	ความคิดเห็น			รวม	IOC	ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
การกำหนดมาตรฐานการศึกษาสถานศึกษา							
1	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการศึกษา มาตรฐาน และกำหนดมาตรฐานการศึกษา เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
2	มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาที่ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
3	มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาด้าน คุณภาพผู้เรียนสอดคล้องกับหลักสูตร สถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	ความคิดเห็น			รวม	IOC	ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
4	สถานศึกษามีการกำหนดค่าเป้าหมายตาม มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
5	การกำหนดมาตรฐานการศึกษาและค่า เป้าหมายของสถานศึกษาผ่านความ เห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
6	มีการเผยแพร่มาตรฐานการศึกษาให้ผู้มี ส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก โรงเรียนรับทราบ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
7	นำมาตรฐานการศึกษาและค่าเป้าหมาย ไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา							
8	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำ แผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
9	มีการนำผลการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง ปัญหาและอุปสรรคไปใช้ในการจัดทำ แผนพัฒนาการศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
10	มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ที่เหมาะสมกับบริบทของ สถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
11	แผนพัฒนาสถานศึกษามีโครงการ กิจกรรม วิธีการ งบประมาณ และ ผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
12	มีการกำหนดเป้าหมายของแผนงาน โครงการในแผนพัฒนาการศึกษา ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	ความคิดเห็น			รวม	IOC	ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
13	มีการนำแผนพัฒนาสถานศึกษาศึกษา สู่การปฏิบัติตามระยะเวลาที่กำหนดไว้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
14	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของทุกฝ่ายร่วมกันคิด วิเคราะห์ และพิจารณาแผนพัฒนา สถานศึกษาอย่างละเอียดรอบคอบ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
15	มีการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา อย่างต่อเนื่อง (อย่างน้อยทุก ๆ 3 ปี ขึ้นไป)	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
16	แผนพัฒนาการศึกษาได้รับความเห็นชอบ จากคณะกรรมการสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
17	มีการเผยแพร่แผนพัฒนาสถานศึกษาให้ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในและนอก สถานศึกษารับทราบ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา							
18	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำ แผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
19	มีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาและ สอดคล้องกับแผนพัฒนาสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
20	มีการกำหนดผู้รับผิดชอบแผนงาน โครงการ และกิจกรรมของสถานศึกษา ที่ชัดเจน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
21	แผนปฏิบัติการประจำปีมีโครงการ และกิจกรรมที่ระบุงบประมาณที่ชัดเจน สอดคล้องกับงบประมาณของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	ความคิดเห็น			รวม	IOC	ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
22	มีการจัดทำปฏิทินการดำเนินงานแผนงาน โครงการทั้งปีงบประมาณ ที่ระบุ ระยะเวลาดำเนินงานที่ชัดเจน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
23	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วม ในการวางแผนงาน โครงการ และกำกับ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
24	มีการนำแผนปฏิบัติการประจำปี ขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการ สถานศึกษาก่อนนำไปใช้	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา							
25	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมิน คุณภาพภายในที่มีความรู้ความสามารถ เหมาะสม	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
26	มีการอบรมให้ความรู้ ประชุมชี้แจง สร้างความตระหนัก ความเข้าใจในการ ดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
27	มีการจัดทำเครื่องมือการประเมินภายใน ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
28	ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการนำ ผลการประเมินคุณภาพภายในมาวิเคราะห์ วางแผน แก้ไข และปรับปรุง การดำเนินงานของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
29	มีการรายงานผลการประเมินการประกัน คุณภาพภายในของสถานศึกษาโดย ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการ สถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	ความคิดเห็น			รวม	IOC	ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
30	มีการเผยแพร่ผลการประเมินการ ประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา ทราบ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
การติดตามผลการดำเนินการ							
31	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาระดับ สถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ครูและ บุคลากรที่ปฏิบัติงานตามแผนปฏิบัติการ ประจำปี	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
32	มีระบบการทำงานและมอบหมายการ ติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาระดับ สถานศึกษาอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
33	มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ตามปฏิทินการปฏิบัติงานอย่างเป็นระยะ ๆ และจัดทำรายงานเพื่อใช้ในการควบคุม คุณภาพของการดำเนินงาน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
34	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของและบุคลากร มีส่วนร่วม ในการประเมินคุณภาพการศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
35	มีการรายงานผลการประเมินคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาให้ต้นสังกัด ทราบ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
36	มีการเผยแพร่ผลการประเมินคุณภาพ การศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้ง ในและนอก สถานศึกษาทราบ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
37	นำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาไป ปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษา	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	การดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	ความคิดเห็น			รวม	IOC	ผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
	ในปีการศึกษาต่อไป						
การรายงานผลการประเมินตนเอง							
38	มีการมอบหมาย กำหนดบทบาทหน้าที่ใน การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
39	มีการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ วิเคราะห์ และแปลผล ให้ได้ข้อมูลสารสนเทศ ที่มีคุณภาพ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
40	นำสารสนเทศที่ได้มาจัดทำรายงาน ประจำปีของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
41	มีการจัดทำรายงานประจำปี ของ สถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม เข้าใจง่าย ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
42	มีการเสนอรายงานประจำปี ของสถานศึกษาให้ต้นสังกัดทราบ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
43	มีการเผยแพร่รายงานประจำปี ของสถานศึกษาให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและ นอกสถานศึกษาทราบ	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้
44	มีการนำผลการดำเนินงานตามรายงาน ประจำปีไปปรับปรุงการดำเนินงาน ของสถานศึกษาในปีการศึกษาถัดไป	+1	+1	+1	3	1	ใช้ได้

ตารางที่ 16 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามเกี่ยวกับตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
ด้านการวางแผน		ด้านการดำเนินงาน	
1.	.46	17.	.74
2.	.60	18.	.76
3.	.75	19.	.79
4.	.69	20.	.61
5.	.79	21.	.72
6.	.86	22.	.72
7.	.76	23.	.69
ด้านการตัดสินใจ		ด้านการประเมินผล	
8.	.69	24.	.72
9.	.80	25.	.70
10.	.73	26.	.72
11.	.81	27.	.70
12.	.63	28.	.75
13.	.73	29.	.78
14.	.72		
15.	.71		
16.	.69		

หมายเหตุ ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .46 ถึง .86 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98

ตารางที่ 17 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตามความเห็นของผู้บริหารและครู ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
การกำหนดมาตรฐานการศึกษาสถานศึกษา		23.	.75
1.	.79	24.	.75
2.	.87	การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา	
3.	.73	25.	.72
4.	.63	26.	.72
5.	.74	27.	.79
6.	.71	28.	.78
7.	.84	29.	.82
การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา		30.	.78
8.	.80	การติดตามผลการดำเนินการ	
9.	.75	31.	.77
10.	.73	32.	.83
11.	.79	33.	.78
12.	.79	34.	.84
13.	.82	35.	.82
14.	.83	36.	.81
15.	.79	37.	.70
16.	.87	การรายงานผลการประเมินตนเอง	
17.	.87	38.	.69
การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา		39.	.64
18.	.84	40.	.77
19.	.80	41.	.78
20.	.75	42.	.85
21.	.71	43.	.74
22.	.71	44.	.67

หมายเหตุ ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .63 ถึง .87 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .98

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล นางสาวกาญจนา สวดเส็ง
วัน เดือน ปี เกิด 8 กันยายน 2535
สถานที่เกิด ปราจีนบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน 8/5 หมู่ที่ 17 ตำบลบ้านพระ อำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน ครูชำนาญการ โรงเรียนบ้านดงกระทงขาม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1
ประวัติการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนปราจิณราษฎร์อำรุง
อำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี
ระดับปริญญาตรี การศึกษามหาบัณฑิต
สาขาการสอนวิทยาศาสตร์ทั่วไป
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา